

Heeft een landelijke wijngaardclassificatie in Oostenrijk kans van slagen?

Scriptie in het kader van het examen Magister Vini

Bart Vunderink

21 mei 2025

Heeft een landelijke wijngaardclassificatie in Oostenrijk kans van slagen?

Scriptie in het kader van het examen Magister Vini

Auteur: Bart Vunderink

21 mei 2025

“Wijnboeren die terroir gebruiken als hun leidend filosofische kader en zich richten op het belang van de bodem, zijn verantwoordelijk voor een onevenredig groot deel van 's werelds meest interessante wijnen. Zelfs al lijkt het erop dat er waarschijnlijk geen direct verband is tussen bodem en wijnsmaak. Door een focus op de bodem en het proberen een vleugje 'herkomst' en mineraliteit in hun wijnen te krijgen, zouden wijnboeren hun kansen op het maken van interessante wijn enorm kunnen vergroten. En dat is iets waar de wereld meer van nodig heeft.”

Jamie Goode

Voorwoord

Mijn interesse in wijn is gewekt rond het jaar 2000. Ik was een kereltje van nog geen 18 dat bij het plaatselijke luxe restaurant De Roetertshof was gepromoveerd van afwasser naar medewerker bediening. Het blijkt een belangrijk momentum voor de rest van mijn leven. Ik moest aan tafel natuurlijk wel wat over wijn kunnen vertellen en het was dus noodzakelijk om te weten hoe die smaakt. Heineken maakte plaats voor Bordeaux. Vanaf toen ging het snel! Ik werd gegrepen door het wijnvirus. Ik wilde er alles over weten.

Na de havo bleek het hoger hotelonderwijs een logisch vervolg. Uiteraard bleef de passie voor wijn onverminderd, haalde ik het wijnbrevet en niet veel later startte ik aan de Vinologenopleiding. Alle vakantiebestemmingen waren nooit verder verwijderd dan zo'n 30 minuten rijden van de dichtstbijzijnde wijngaarden.

Vooraf voor mijn werk als inkoper bij Berghorst Wijnimport reis ik veel en zo heb ik een mooi internationaal netwerk opgebouwd. De passie voor, en gretigheid naar, kennis van wijnen wordt bij elk bezoek aan wijnhuizen versterkt. Het uit de eerste hand horen van verhalen, hun werkwijze, visie en kunde is prachtig. Ik denk dat dit ook de motivatie is geweest om het traject tot Magister Vini te starten.

De laatste jaren ben ik verslingerd geraakt aan het wijnland Oostenrijk. Dit begon tijdens een openhuizen-route die jaarlijks georganiseerd wordt door de Österreichische Traditionsweingüter. Het was een mooi weekend, waarbij ik door het prachtige landschap van wijnhuis naar wijnhuis toerde. De ene proeverij was nog mooier dan de andere. Dat dit tot het onderwerp van deze scriptie zou leiden, was een voor de hand liggende keuze.

Het was een lange en intensieve weg. Naast een drukke baan en een gezin is het toverwoord, een beetje cliché, 'discipline' gebleken. Dagen studeren voor de examens en weken opgesloten zitten voor deze scriptie ter afronding van het traject.

Ik wil uiteraard een aantal mensen bedanken. Dat zijn in eerste plaats mijn vrouw en kinderen, maar ook overige familie, omdat die mij op veel momenten hebben moeten missen de laatste maanden. Gelukkig zijn ze wel wat gewend. Ten tweede mijn werkgever, en dan in het bijzonder in de persoon van Arnaud Berghorst, voor het vertrouwen en de tijd en ruimte die mij is geboden om me op deze opleiding te storten. Een dankjewel ook aan Bert Roetert; via hem ben ik immers ooit deze weg ingeslagen en anders was ik nooit op dit punt gekomen. Tot slot Nico Kerssens die, naast mijn afstuderen aan het hoger hotelonderwijs, ook aangeboden heeft mij bij deze opgave te voorzien van een kritische blik en de nodige correcties.

Ik koester waardevolle herinneringen aan vele reisjes met familie en vrienden. Er is niets mooier dan je passie te kunnen delen met mensen om wie je geeft. Samen een fijne tijd hebben door te genieten van rust, de natuur, goede gesprekken, lekker eten en natuurlijk prachtige wijnen. Met een van deze bijzondere mensen kan dat helaas niet meer. Aan hem, mijn maatje, wil ik graag deze scriptie opdragen.

Thijs, proost.

Bart

Inhoudsopgave

Samenvatting	7
Hoofdstuk 1 Inleiding	8
1.1 Aanleiding	8
1.2 Vraagstelling	9
1.3 Onderzoeksmethoden en werkwijze	10
1.4 Opbouw van de scriptie	11
Hoofdstuk 2 De Oostenrijkse wijnbouw	12
2.1 De geschiedenis	12
2.1.1 Het antivries-schandaal	15
2.2 Huidige situatie	17
2.2.1 Klimaat en ligging	17
2.2.2 Aanplant en productie	19
Hoofdstuk 3 De Oostenrijkse wijnwet	20
3.1 Het DAC-systeem	21
3.2 Nieuwe wetstoevoeging	23
Hoofdstuk 4 Classificatiesystemen	25
4.1 Het ontstaan van classificatiesystemen	25
4.2 Classificatiesystemen binnen Oostenrijk	27
4.3 Het terroir-georiënteerde systeem van de ÖTW	29
4.3.1 De ÖTW	29
4.3.2 Algemene voorwaarden	31
4.3.3 Het classificatieproces	31
4.3.4 Het beoordelingsproces	34
4.4 Invoering in de nationale wetgeving	35
4.5 Evaluatie	36
Hoofdstuk 5 Het functioneren van het classificatiesysteem	37
5.1 De voordelen van het classificatiesysteem	38
5.2 De nadelen van het classificatiesysteem	39
5.3 Beschouwing	40
5.3.1 Kwaliteit	40
5.3.2 Democratie	42
5.3.3 Transparantie	43
5.3.4 Draagvlak	44
5.3.5 Marketing	45
5.3.6 Financiële belangen	46
5.3.7 De consument	46
5.3.8 De toekomst	47

Hoofdstuk 6	Conclusie en discussie	48
6.1	Conclusie	48
6.2	Discussie	49
6.3	Persoonlijke conclusie	49
	Verklarende woordenlijst	51
	Literatuurlijst	53
	Bijlagen	56
Bijlage I.	Reglementen DAC-systeem	
Bijlage II.	Weinkriterien ÖTW Erste & Grosse Lage	
Bijlage III.	Klassifizierungsdokument	
Bijlage IV.	Questionnaires wijnproducenten (ÖTW-leden)	
Bijlage V.	Questionnaires wijnproducenten (ÖTW-gebieden, geen lid)	
Bijlage VI.	Questionnaires wijnproducenten (overige gebieden)	
Bijlage VII.	Interview Michael Moosbrugger	
Bijlage VIII.	Interview Michael Tischler-Zimmermann	
Bijlage IX.	Questionnaire Herbert Oschep	
Bijlage X.	Questionnaire Alois Höllerer	
Bijlage XI.	Questionnaire Chris Yorke	
Bijlage XII.	Interview Emmerich Knoll	
Bijlage XIII.	Questionnaire Christoph Wachter Wiesler	
Bijlage XIV.	Questionnaire Frank Smulders MW	
Bijlage XV.	Questionnaire Julia Harding MW	

Samenvatting

Waarom bestaan er in de wereld van wijn zoveel classificatiesystemen? En waar zijn ze eigenlijk voor bedoeld? In Oostenrijk is het fenomeen classificatie erg actueel en is recent een wet aangenomen waarmee wijngaardclassificatie is opgenomen in de nationale wetgeving. Het feit dat classificatie in Oostenrijk zo'n actueel onderwerp is, is de aanleiding geweest om te onderzoeken of een landelijke wijngaardclassificatie hier een kans van slagen heeft.

Bij de beantwoording van de onderzoeksvraag is allereerst gekeken naar de context waarin deze beantwoord dient te worden. De scriptie start daarom met een verkenning van de Oostenrijkse wijnbouw en wijnwet. Daarna wordt ingegaan op het classificatiesysteem. Hierbij is in kaart gebracht hoe het systeem tot stand is gekomen en hoe classificatieprocessen dienen te verlopen. Daarna is in kaart gebracht hoe er in de praktijk naar classificatiesystemen wordt gekeken. Wat verwachtingen zijn, maar ook welke nadelen men ziet.

Het bouwen en implementeren van classificatiesystemen kan rekenen op bijval, maar ook op heel veel weerstand. Doordat veel facetten en de beoordeling van criteria niet wetenschappelijk onderbouwd zijn, geeft dit veel ruimte voor verschil van inzicht. Ook zijn belangen per bedrijf en regio anders. Ondanks alle discussie die met het opstellen van een rangorde gepaard gaat, lijkt men toch een sterke behoefte te houden aan classificatie. Het voornaamste doel van classificatie wordt ingegeven door commerciële belangen. Maar bij het selecteren van de beste wijngaarden worden andere buitengesloten. Is dit proces wel eerlijk wanneer producenten mogelijk worden benadeeld en waarom zou de overheid zich hiermee moeten bemoeien?

Het onderzoek toont aan dat een nationaal classificatiesysteem haalbaar is, maar op weerstand stuit door verschillende belangen van regio's en producenten. Belangrijke voordelen zijn een betere internationale positionering van Oostenrijkse wijnen en transparantie voor de consument. Tegelijkertijd vormen democratische processen en economische ongelijkheid uitdagingen. Conclusie: het voorgestelde systeem heeft potentie, mits het flexibel blijft en breder gedragen wordt door alle belanghebbenden.

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het onderwerp wijngaardclassificatie is actueel in vele landen. Enerzijds zijn er classificaties die al decennia lang (nagenoeg) onveranderd zijn en anderzijds ontstaan er weer nieuwe. Rondom classificaties is er altijd discussie en toch lijkt men niet zonder te kunnen.

Frankrijk is een van 's werelds bekendste en grootste wijnproducerende landen, met een doolhof aan regels en verschillende classificatiesystemen. De Bourgogne-classificatie is een van de meest vooraanstaande met zijn indeling op basis van specifieke herkomst en druivenras. Maar ook is er de Bordeaux, met binnen zijn gebiedsgrenzen weer meerdere classificaties, waaronder het uit 1855 stammende systeem gebaseerd op vijf verschillende Grand Cru Classé-niveaus. Laatstgenoemde systeem heeft niet het terroir als uitgangspunt, maar is gebaseerd op de handelswaarde, waarbij de duurste wijnhuizen als hoogste worden geclassificeerd.

Alle wijnproducerende landen hebben hun eigen wijnwetgeving. Toch ontstaan er naast deze nationale wetgevingen diverse regionale initiatieven, opgezet door private verbanden van wijnproducenten. Sommige zijn gericht op specifieke herkomst, zoals in Duitsland de VDP (Verband Deutscher Prädikatsweingüter), in Oostenrijk de Österreichische Traditionsweingüter (hierna ÖTW). Andere meer op stijl en kwaliteit, zoals in Spanje het vrij recentelijk opgerichte Corpinnat (Penedès) en een ander Oostenrijks voorbeeld is Vinea Wachau.

De opzet van een classificatiesysteem, voorwaarden, manier van selecteren of de exacte afbakening van wijngaarden hebben altijd voor- en tegenstanders. Sommige indelingen zijn al meer dan 150 jaar (vrijwel) onveranderd. Dat roept vragen op. Zijn ze nog actueel? Volstaat een herkomstbenadering? Waar komt de wens voor het rangschikken van wijnen vandaan?

En wat te denken van de consument? Classificatiesystemen dienen houvast te bieden aan de liefhebbers van wijn, die bij de term 'Grand Cru' waarschijnlijk een topwijn verwachten. Het is voor leken moeilijk te begrijpen met al die verschillende systemen en benamingen.

Het blijkt erg lastig te zijn om een eenduidig systeem te ontwikkelen dat ook toekomstbestendig is. Dat fascineert mij enorm. In Oostenrijk is het onderwerp aan de orde van de dag. Dat het daar zo actueel is, is voor mij de aanleiding geweest om mijn onderzoek hierop te baseren.

De ÖTW is al sinds begin jaren 90 bezig met het opbouwen en implementeren van een eigen, op terroir gebaseerd, classificatiesysteem. Na circa 15 jaar onderzoek is de eerste grote stap gezet in het classificeren van Erste Lagen, het Oostenrijkse equivalent van Premiers Crus. De daarop volgende fase, wederom na een periode van circa 15 jaar, is het voorliggend selecteren van Grosse Lagen, de Oostenrijkse Grands Crus.

Het doel van de vereniging is altijd geweest om hun classificatiesysteem landelijk uit te rollen door het op te laten nemen in de nationale Oostenrijkse wijnwet. Daarvoor is nu, na een intensieve voorbereiding, de basis gelegd en op zijn vroegst in 2025 mogen de eerste officiële, wettelijk erkende Erste Lage-wijnen op de markt komen.

1.2 Vraagstelling

Deze scriptie geeft een nadere analyse van het classificatieproces in de context van huidige ontwikkelingen. Hiermee geeft hij een moderne kijk op de hedendaagse en toekomstige functionaliteit van een (landelijk) terroir-georiënteerd¹ classificatiesysteem: hoe het systeem precies tot stand is gekomen, hoe het is opgebouwd en wat het doel van het systeem is.

Zal het door de ÖTW ontwikkelde systeem ook daadwerkelijk in de praktijk een breed draagvlak krijgen? Het aantal gebieden dat zich tot dusverre heeft aangesloten is gestaag gegroeid, maar omvat bijvoorbeeld nog niet de voorname regio's Wachau, Steiermark en Burgenland. Is het systeem überhaupt implementeerbaar in deze gebieden en is het voldoende toegankelijk voor alle wijnproducenten? Voor de STK (Steirische Terroir- und Klassik Weingüter) is het wellicht een kleine stap, daar de relatie met de ÖTW goed is en de opzet van beide systemen niet enorm verschillend is, maar hoe zit het met bijvoorbeeld de regio Neusiedlersee? Daar komen misschien wel Oostenrijks beste edelzoete wijnen vandaan, maar dit gebied laat zich moeilijk indelen op basis van terroir zoals dat in bijvoorbeeld het Kamptal wel kan. Zijn daarnaast reeds bestaande lokale verenigingen bereid hun eigen classificatiesystemen te verruilen voor het nieuwe landelijke? En wijnhuizen die niet eerder aangesloten waren bij verenigingen als STK en ÖTW, hoe staan die ertegenover en hoe groot wordt voor hen de stap?

De hoofdvraag van de scriptie luidt daarom ook:

Heeft een landelijke wijngaardclassificatie in Oostenrijk kans van slagen?

Om tot een goed totaalbeeld en beantwoording van de hoofdvraag te komen zijn de volgende deelvragen geformuleerd:

- 1) Hoe zijn classificatiesystemen tot stand gekomen?
- 2) Hoe is het terroir-georiënteerde systeem opgebouwd?
- 3) Hoe gaat de classificatieprocedure precies in zijn werk?
- 4) Wat is het doel en nut van een wijngaardclassificatie?
- 5) Wat zijn de bezwaren tegen, en nadelen van, het landelijke classificatiesysteem?

¹ In het onderzoek worden zowel de termen 'wijngaardclassificatie' als 'terroir-georiënteerd' gebruikt. Beide behelzen hetzelfde uitgangspunt van de specifieke herkomstbenadering bij classificatie.

1.3 Onderzoeksmethoden en werkwijze

Deze scriptie bevat meerdere typen onderzoek in verschillende stadia.

Het eerste deel van de scriptie bestaat uit literatuuronderzoek naar de geschiedenis en ontwikkeling van de Oostenrijkse wijnbouw en wijnwet. Het tweede deel is beschrijvend onderzoek, waarbij de huidige situatie en classificatiesystemen in het algemeen in kaart worden gebracht.

Het derde deel bestaat vooral uit explorerend onderzoek, waarbij veel veldonderzoek is verricht onder verschillende belanghebbenden. De classificatie is gezien de oplaaiende discussies een gevoelig onderwerp en bij verschillende groepen en individuen zijn er verschillende zienswijzen. Er is over classificatie weinig literatuur. Het is geen exacte wetenschap en veel is gebaseerd op ervaring en traditie. Daarnaast is het vraagstuk dermate actueel dat er nog geen resultaten zijn die geanalyseerd kunnen worden.

Om een zo breed en objectief mogelijk beeld te krijgen is er onder verschillende groepen onderzocht wat de standpunten zijn en hoe die zijn onderbouwd, zodat de diverse belangen goed aan bod komen.

Als eerste fase van het veldonderzoek is in kaart gebracht wat er leeft onder Oostenrijkse wijnbouwers. Deze zijn ondergebracht in drie groepen waarbij verschillen zijn aangebracht in vraagstelling.

- 1) Questionnaire onder wijnproducenten die ÖTW-lid zijn.
- 2) Questionnaire onder wijnproducenten binnen dezelfde regio's die géén ÖTW-lid zijn.
- 3) Questionnaire onder wijnproducenten in overige wijnregio's.

De ingevulde questionnaires zijn opgenomen in Bijlage IV, V en VI. De uitkomsten zullen schematisch uiteengezet worden in hoofdstuk 5. De antwoorden leveren natuurlijk geen representatieve beschrijving op van het potentieel wel of niet functioneren van het classificatiesysteem. Ze geven wel een goede indicatie van verwachtingen in positieve zin en brengen ook mogelijke knelpunten aan het licht. Hierop zal dieper ingegaan worden.

Na de antwoorden van individuele wijnproducenten te hebben geanalyseerd, zijn vervolgens een aantal betrokken personen met een overkoepelende functie benaderd:

- Dhr. Alois Höllerer, woordvoerder 'Der Glückliche Lage'
- Dhr. Michael Moosbrugger, algemeen voorzitter ÖTW
- Dhr. Michael Tischler-Zimmermann, directeur ÖTW
- Dhr. Emmerich Knoll, voorzitter Vinea Wachau
- Dhr. Herbert Oschep, voorzitter wijnbouwers Burgenland
- Dhr. Chris Yorke, CEO Austrian Wine and Marketing Board

Voor internationale context is er ook contact geweest met:

- Mevr. Julia Harding MW (senior editor, Jancis Robinson)
- Dhr. Frank Smulders MW (docent, consultant, internationale handel)

De uitgewerkte interviews en ingevulde questionnaires zijn eveneens opgenomen als bijlagen.

Tijdens het traject hebben meerdere bezoeken aan Oostenrijk plaatsgevonden, waar gesproken werd met diverse wijnproducenten.

1.4 Opbouw van de scriptie

Door middel van literatuuronderzoek wordt eerst beknopt weergegeven hoe Oostenrijk zich qua wijnbouw heeft ontwikkeld. Wat zijn in de recente geschiedenis belangrijke gebeurtenissen geweest die hebben geleid tot het huidige wijnland Oostenrijk? Daarop volgend een heldere weergave van de huidige situatie wat betreft ligging, klimaat, aanplant en wijnproductie (hoofdstuk 2).

Daarna wordt de Oostenrijkse wijnwet bondig beschreven. Hoe de wet is opgebouwd en welke invloed de invoering van het classificatiesysteem heeft (hoofdstuk 3).

In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op het ontstaan van classificatiesystemen en welke er momenteel zijn in Oostenrijk. Daarna wordt de focus verlegd naar het nieuwe landelijke terroir-georiënteerde classificatiesysteem zoals dat is opgebouwd door de ÖTW. Hoe dit systeem tot stand is gekomen en hoe het classificatieproces precies in zijn werk gaat.

Nadat in kaart is gebracht hoe de classificatie is ontstaan en theoretisch zou moeten functioneren wordt in hoofdstuk 5 de aandacht verlegd naar de praktische kant. Hoe kijken de verschillende Oostenrijkse betrokkenen ertegenaan? Wat zijn beoogde voordelen? Wat zijn eventuele bezwaren tegen classificatie?

Dit alles zal leiden tot de beantwoording van de hoofdvraag in hoofdstuk 6 en zal worden gevolgd door een discussie en persoonlijke conclusie.

Hoofdstuk 2 De Oostenrijkse wijnbouw

Het heeft lang geduurd voordat de Oostenrijkse wijnen internationaal doorbraken. Er was amper sprake van export, met uitzondering van wat zoete witte wijnen die al vroeg door Duitse toeristen werden gewaardeerd. Het waren slechts enkele edelzoete wijnen (uit Rust) die aanzien genoten in hogere kringen.

Desalniettemin gaat de geschiedenis van 'Oostenrijkse' wijnbouw ver terug en is hij ouder dan het land Oostenrijk. Fossiele vondsten van *Vitis vinifera*-druivenpitten, die te dateren zijn tot 900 voor Christus, bewijzen dat er al sprake was van gecultiveerde wijnbouw voor de Romeinse tijd (Klinger & Vocolka, 2019).

In dit hoofdstuk zal de geschiedenis van de Oostenrijkse wijnbouw beknopt beschreven worden.

2.1 De geschiedenis

De geschiedenis van de wijnbouw in Oostenrijk dateert al van voor de Romeinse tijd. Het waren de Kelten in de Hallstattperiode (500 tot 50 v.Chr.) die in het oosten van Oostenrijk wijnstokken cultiveerden, gevolgd door de Romeinen die dit verder uitbreidden. Vooral in de Donauvallei en Steiermark was veel wijnbouw. Het was Keizer Domitianus die in het jaar 92 de opdracht gaf om alle noordelijk gelegen wijngaarden binnen het Romeinse Rijk te rooien om overproductie te voorkomen en zo vooral de Italiaanse wijnproductie te beschermen. Dit besluit werd 200 jaar later teruggedraaid door Keizer Aurelius Probus (Klinger & Vocolka, 2019).

Toen de Romeinen laat in de 5de eeuw het gebied verlieten, raakten veel van de wijngaarden in verval. De invasies van de Hongaren die volgden, maakten de situatie alleen maar erger. Vooral het grensgebied met Hongarije, het huidige Burgenland, moest het ontgelden.

In 803 stabiliseerde de situatie nadat Karel de Grote het gebied, dat we nu als Oostenrijk kennen, veroverde. Hij stelde strikte regels op voor wijnbouw en wijnproductie.

Van grote invloed was de komst van Cisterciënzer monniken, die er vanaf de 11de eeuw kwamen om kloosters te stichten. Een van de voornaamste was het klooster Stift Heiligenkreuz nabij Wenen. De komst hiervan zorgde voor een opleving van de lokale wijnbouw. Er was veel wijn nodig voor sacramentele doelen, maar gewoonweg ook als drank, omdat water niet veilig was om te drinken. Wijngaarden werden op grote schaal aangeplant door de monniken, veelal afkomstig uit de Bourgogne. Ook inwoners van de stad Wenen kregen toestemming om wijngaarden aan te planten binnen de stadsgrenzen. Veel daarvan bestaan nog steeds en vormen het unieke beeld van de wijngaarden rondom de stad, vooral bekend om de specialiteit *Gemischtersatz*. Hierbij wordt de wijn gemaakt van druiven uit wijngaarden waarin verschillende druivenrassen door elkaar heen staan aangeplant.

Figuur 1. Wijngaarden bij Wenen (© Austrian Wine / Robert Herbst)

Met de groei van het wijngaardareaal bloeide ook de handel in wijn op en werd er veel geëxporteerd naar Noord-Europa. In de 16de eeuw besloeg de totale aanplant naar schatting zo'n 150.000 hectaren (Klinger & Vocelka, 2019). Dat is ongeveer drie keer zoveel als tegenwoordig.

In de eerste helft van de 17de eeuw woedde de 30-jarige oorlog, waarbij vrijwel alle Europese mogendheden betrokken waren. De oorlog had weinig directe invloed op het dagelijkse leven, maar de invasie van het Turkse leger had wel een bijna volledige vernietiging van de wijngaarden tot gevolg. Door deze oorlog zakte de prijs van wijn met als gevolg een neerwaartse spiraal, waarbij nog weer meer wijngaarden verlaten werden en in verval raakten (Klinger & Vocelka, 2019).

Het decreet van keizer Jozef II van 17 augustus 1784 (Josephinische Zirkularverordnung) verleent ieder individu het voorrecht om *“voedingsmiddelen, wijn en cider die zij zelf hebben geproduceerd, op elk moment van het jaar, wanneer en tegen welke prijs zij ook kiezen”* te verkopen of te serveren in zogenaamde *Heurigen*². Het gaf de wijnbouw een enorme impuls (oessterreichwein.at).

² Een *Heurige* is een soort taverne, in sommige regio's ook wel *Buschenschank* genoemd. Er worden enkel koude gerechten en eigen wijnen en sappen geserveerd. Een *Heurige* is slechts bepaalde periodes per jaar geopend, vaak op mooie locaties bij wijngaarden waar lokale bewoners en toeristen op een informele en zeer betaalbare wijze kunnen samenkomen en genieten van lokale, eigengemaakte producten.

In de 19de eeuw deden verschillende schimmelgerelateerde ziekten hun intrede. Echte meeldauw (*Oidium*) werd in 1850 in de wijngaarden ontdekt. Als reactie op deze bedreigingen werd in 1860 de Niedere Stiftsweinschule opgericht in Stift Klosterneuburg³. Het was de eerste school en het eerste onderzoekscentrum voor wijnbouw en oenologie.

De invasie van de druivenluis *Phylloxera vastatrix* in 1872 veroorzaakte enorme verwoestingen binnen de Oostenrijkse wijngaarden. Valse meeldauw (*Peronospora*) verschijnt in 1878. Het verlies was ongeveer 25% van de aanplant (Klinger & Vocelka, 2019).

Er was in de jaren daarna sprake van herstel en het wijngaardareaal besloeg in 1914 circa 50.000 hectaren. Helaas gingen er gedurende de twee wereldoorlogen die zouden volgen wederom ongeveer 18.000 hectaren verloren (Klinger & Vocelka, 2019).

Het kostte de wijnindustrie jaren om te herstellen van deze desastreuze gebeurtenissen. Gevoed door een economische crisis en de vraag naar veel en goedkope wijn (met name vanuit Duitsland) groeide de productie enorm in de jaren 70. Circa 80% van de geproduceerde wijn werd in bulk verkocht tegen bodemprijzen.

Dit betekende een enorme intensivering kort na de wereldoorlogen en de Oostenrijkse wijnbouw ontwikkelde zich tot een grootschalige, geïndustrialiseerde bedrijfstak, waarbij de nadruk op kwantiteit lag en niet op kwaliteit. Zo werd volop gebruikgemaakt van kunstmest en volgde de introductie van de *Hochkultur* van Lenz Moser.

Moser was een pionier bij de ontwikkeling van de cultivatie van wijnstokken door middel van een geleiding langs ijzeren draden. Hij ontwikkelde zo een methode van 'hoge geleiding', waarbij de wijngaarden door de infrastructuur van rechte en brede paden mechanisch te bewerken waren. Daarnaast zorgde het voor hogere rendementen. De druif grüner veltliner bleek hiervoor uitermate geschikt, mede doordat deze is staat was om extreme vorst in de winter te overleven. Het druivenras maakte een enorme opleving door en is tegenwoordig nog steeds het meest aangeplant in Oostenrijk (Klinger & Vocelka, 2019).

Uiteindelijk zou deze ontwikkeling later leiden tot de bijna totale ondergang van de Oostenrijkse wijnindustrie (zie paragraaf 2.1.1).

³ Na de oprichting in 1860 werd de controle in 1874 overgedragen aan de staat en sinds 1902 staat de school bekend als de Höhere Bundeslehranstalt für Wein- und Obstbau (Federale Hogeschool voor Wijnbouw, Oenologie en Fruitteelt). Deze instelling in Klosterneuburg is tegenwoordig de oudste wijnbouwschool ter wereld. Hij heeft een enorm positieve invloed gehad op de ontwikkeling van de wijnbouw in het land. Echter wel een opmerkelijk advies vanuit Klosterneuburg, tot laat in de jaren 80, was om rode wijnen geen malolactische omzetting te laten ondergaan. En dat terwijl ze in Frankrijk al lang doorhadden dat dit wel degelijk essentieel was voor de smaak van rode wijn. Dit heeft geleid tot een flinke achterstand in de ontwikkeling en het imago van rode wijnen uit Oostenrijk (Klinger & Vocelka, 2019).

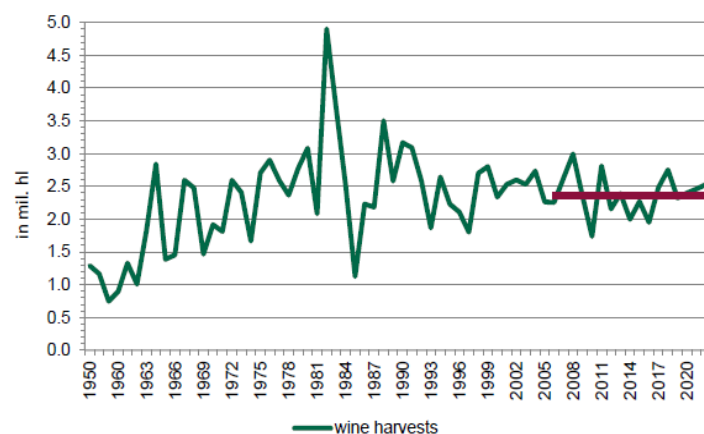
2.1.1 Het antivries-schandaal

Burgenland was in de eerste helft van de 20ste eeuw een populaire toeristische bestemming. Vooral Duitsers wisten de Neusiedlersee te vinden voor hun vakantie. Ze begonnen ook de, vaak wat zoetere, wijn te appreciëren (Brook, 2020). Na de Tweede Wereldoorlog groeide de populariteit nog sneller en deze kwam in de jaren 70 en begin jaren 80 tot een hoogtepunt. Dit grote succes leidde uiteindelijk tot de instorting van de wijnhandel.

In 1970 werd een nieuwe wet ingevoerd waarbij jaarlijkse controles door ambtenaren kwamen te vervallen. Deze controles ‘in de kelder’ werden uitgevoerd om precies in kaart te brengen wat alle wijnhuizen aan wijn produceerden om daar alcoholbelasting over te kunnen heffen. Wijnhuizen moesten voortaan zelf aangeven wat hun jaarlijkse productie was. Dit leidde tot massaal misbruik, omdat het zeer eenvoudig werd om vervalste en verdunde wijn op de markt te brengen zonder dat het iemand opviel (Klinger & Vocolka, 2019). Deze versoepeling van de regels en de grote vraag naar goedkope zoete wijn zorgde voor een enorme concurrentiestrijd en werkte fraude in de hand. Het werd duidelijk dat er meer wijn werd verkocht dan dat er geproduceerd kon worden (Klinger & Vocolka, 2019).

In 1985 kwam aan het licht dat er geëxporteerde wijn was vervalst met *diethyleenglycol*. Dit is een geur- en kleurloze, stroperige vloeistof met zoete smaak, die ook een bestanddeel is van antivriesmiddel. Dit werd toegevoegd om de textuur en zoetheid in de wijn te versterken.

Er waren ‘slechts’ enkele producenten betrokken bij deze fraude, maar toch is de volledige wijnindustrie meegesleurd in de val. De grafiek hieronder illustreert de enorme volumestijging begin jaren 80, gevolgd door het instorten in 1985.

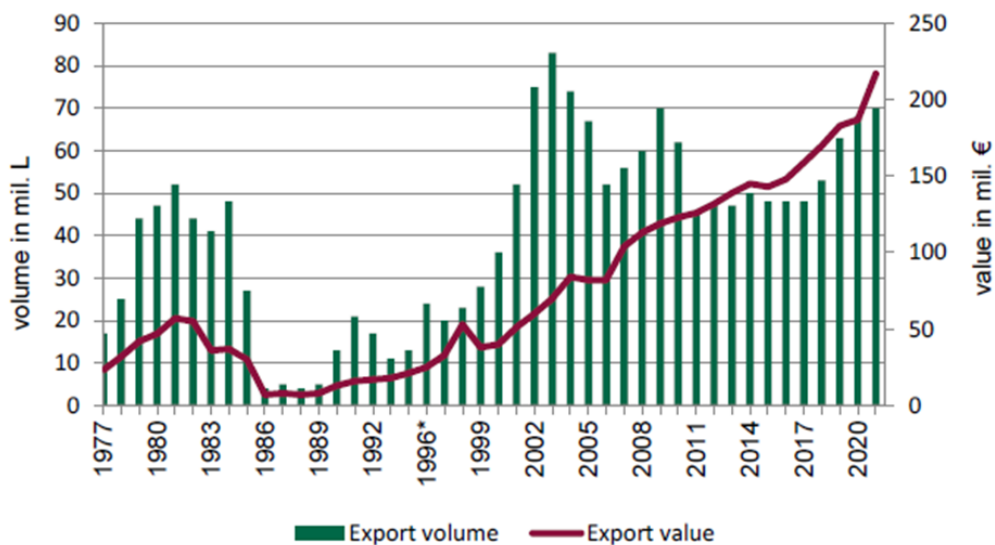

Figuur 2. Oogstvolume Oostenrijk 1950 – 2022 (© AWMB Austrian Wine Statistics Report 2023)

In Duitsland werd opgeroepen om alle Oostenrijkse wijn uit de supermarktschappen te halen en al snel volgden meerdere landen, waaronder ook Nederland. Zowel de binnenlandse consumptie als de export stortte volledig in en diverse wijnbedrijven gingen failliet (Klinger & Vocolka, 2019).

De Oostenrijkse autoriteiten grepen destijds adequaat in door de Austrian Wine and Marketing Board⁴ (hierna AWMB) op te richten en zeer strikte regels in te voeren, om zo het vertrouwen terug te winnen bij de consumenten die de Oostenrijkse wijn massaal links lieten liggen. Ook al vielen er geen slachtoffers, het imago was zwaar beschadigd.

Dit bracht een hervorming teweeg binnen de wijnindustrie. Er kwam meer focus op kwaliteit en transparantie. Het duurde een paar jaar, maar het effect hiervan was dat de wijnindustrie haar reputatie weer wist te herstellen. De betere Oostenrijkse wijnen wisten weer een plekje te veroveren op de exportmarkt. De onderstaande grafiek laat deze ontwikkeling zien, waarbij ook de geleidelijke waardegroei opvalt. Letterlijk en figuurlijk worden de Oostenrijkse wijnen steeds meer gewaardeerd.

Figuur 3. Oostenrijkse wijnexport 1977 – 2022 (© AWMB Austrian Wine Statistics Report 2023)

Het waren in eerste instantie vooral de edelzoete wijnen uit de omgeving van Rust die de wereld lieten inzien dat deze wijnen toch echt bij de wereldtop behoren. Kartrekkers als Alois Kracher en Willi Opitz herstelden zo de goede reputatie in de beginjaren 90 (Klinger & Vocelka, 2019).

Eind jaren 90 was er een beroemde proeverij in Wenen, waarbij Grüner Veltliners het blind geproefd opnamen tegen gerenommeerde Bourgognes. De top 3 werd ingenomen door Oostenrijk. In 2002 vond een gelijksoortige proeverij plaats in Londen, waar de Grüner Veltliner het opnam tegen grootse Chardonnays uit de hele wereld... Ook hier ging de Grüner Veltliner met de overwinning aan de haal. Oostenrijk staat vanaf dan definitief op de kaart (Brook, 2020).

⁴ De Austrian Wine and Marketing Board werd opgericht in 1986 om door middel van moderne marketing, educatie en focus op kwaliteit een nieuwe start te maken. De campagne is zeer succesvol gebleken. Ook werd er een strenge wijnwet opgesteld, waarbij de basis werd gelegd voor het huidige DAC-systeem (Brook, 2020).

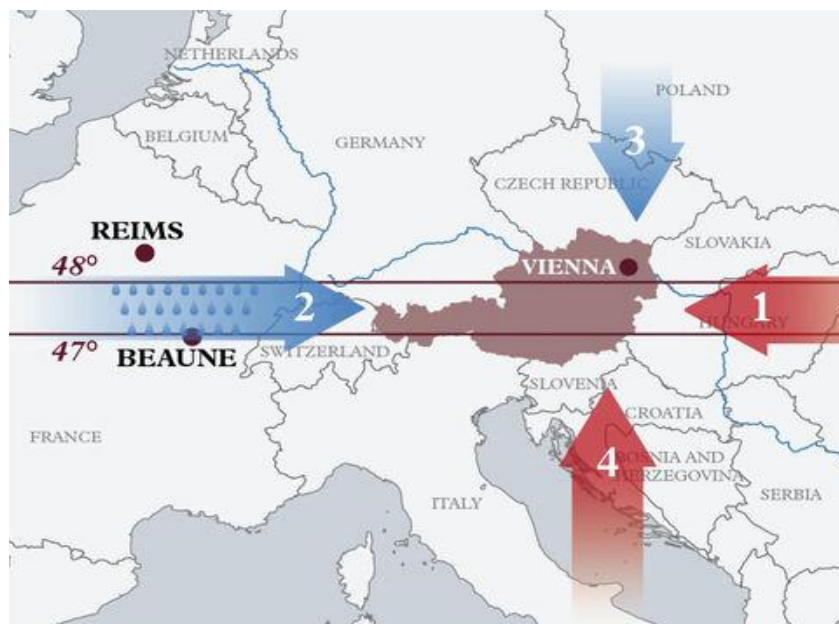
2.2 Huidige situatie

Oostenrijk ligt centraal in Europa en het is een middelgroot wijnland. Ondanks de relatief geringe omvang van het wijngaardareaal zijn er toch behoorlijke verschillen qua klimaat en zijn ook de wijnstijlen zeer uiteenlopend. Naast het klimaat is de diversiteit van de Oostenrijkse bodems ook een belangrijke factor. Zo hebben alle gebieden unieke eigenschappen.

In het Kremstal en Wagram bijvoorbeeld is er veel löss te vinden, waarop vooral de grüner veltliner zich thuisvoelt. Op de kalkrijke bodems in het noorden van Burgenland vindt men druiven als blaufränkisch en neuburger. Südsteiermark heeft vulkanische bodems waar sauvignon blanc een hoofdrol speelt.

2.2.1 Klimaat en ligging

In het westen heerst een hooggebergteklimaat in onder andere Tirol en Vorarlberg. In het lagergelegen deel in het oosten is er sprake van een gematigd landklimaat met warme zomers en een droge herfst. De overgangsgebieden tussen deze twee klimaatzones hebben een koud landklimaat, met koude winters en vrij koele zomers (klimaatinfo.nl). Deze verschillende omstandigheden verklaren waarom de wijnbouw zich concentreert in het oosten van het land. Toch zijn ook daar nog behoorlijke klimaatverschillen. Invloeden die dat veroorzaken, zijn op de onderstaande kaart zichtbaar.

Figuur 4. Klimatologische invloeden Oostenrijk (© Austrian Wine)

De verschillende invloeden die het klimaat in Oostenrijk bepalen:

1. Warm continentaal Pannonisch klimaat
2. Gematigd atlantisch klimaat
3. Koude noordenwind
4. Mediterraan klimaat

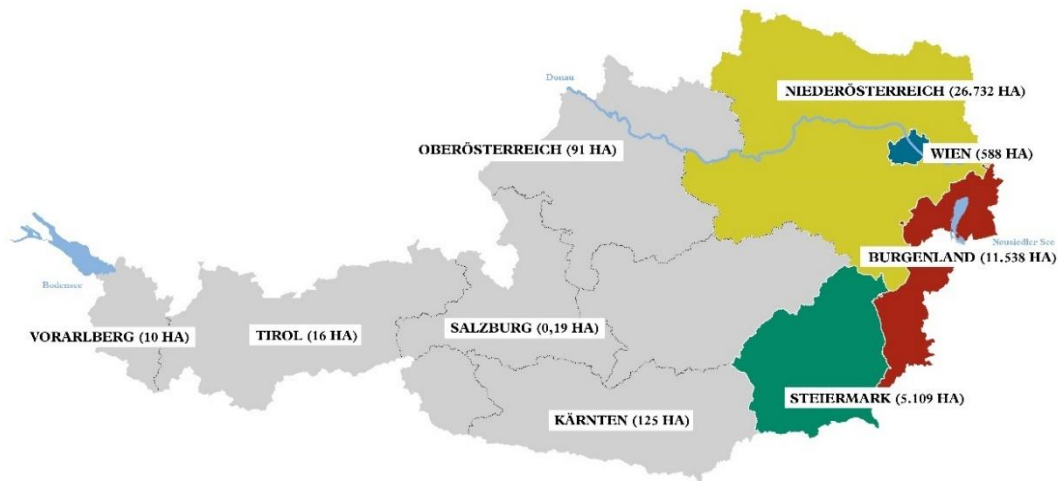
Het wijnbouwareaal van Oostenrijk beslaat anno 2023/2024 in totaal 44.210 hectaren (Austrian Wine Statistics Report 2023). In figuur 5 is de ligging van de wijnproducerende regio's zichtbaar.

Het grootste gebied is Niederösterreich (26.732 ha, geelgekleurde gebied in figuur 5), ook het koelste gebied door de invloeden vanuit het noorden. Hier domineert grüner veltliner en gedijt ook riesling goed.

Het Burgenland (11.538 ha, roodgekleurd), wat meer zuidoostelijk gelegen, geniet warme invloeden vanuit de Pannonische hoogvlakten. Blaufränkisch loopt hier voorop qua aanplant, op de voet gevolgd door zweigelt.

Steiermark in het uiterste zuidoosten (5.109 ha, groengekleurd), heeft door zijn ligging mediterrane invloeden en wordt ook wel het Toscane van Oostenrijk genoemd. Hier is het meest aangeplante druivenras sauvignon blanc, maar zijn er ook veel 'Burgunder'-soorten aangeplant zoals grauburgunder, weissburgunder en chardonnay. De blauer wildbacher is de meest voorkomende blauwe druif alhier. Deze wordt gebruikt voor de productie van de typische lokale *Schilcher*, een vrij donkere rosé met hoge zuurgraad uit Weststeiermark.

Tenslotte Wien (588 ha, blauwgekleurd), ingekapseld door het gebied Niederösterreich, met de eerder benoemde wittewijn-specialiteit *Gemischtersatz*. De aanplant van, met name witte, druivenrassen is hierdoor zeer divers (AWMB Austrian Wine Statistics Report 2023).

Figuur 5. Wijnbouwgebieden in Oostenrijk (© Austrian Wine)

Voor de volledigheid dient de regio Bergland hier nog benoemd te worden. Deze omvat de gebieden Oberösterreich, Salzburg, Tirol, Vorarlberg en Kärnten. Hier zijn in totaal slechts 243 hectaren aangeplant en het is ook geen DAC-gebied, waardoor het buiten de classificatie valt. In dit onderzoek wordt dit gebied daarom verder buiten beschouwing gelaten.

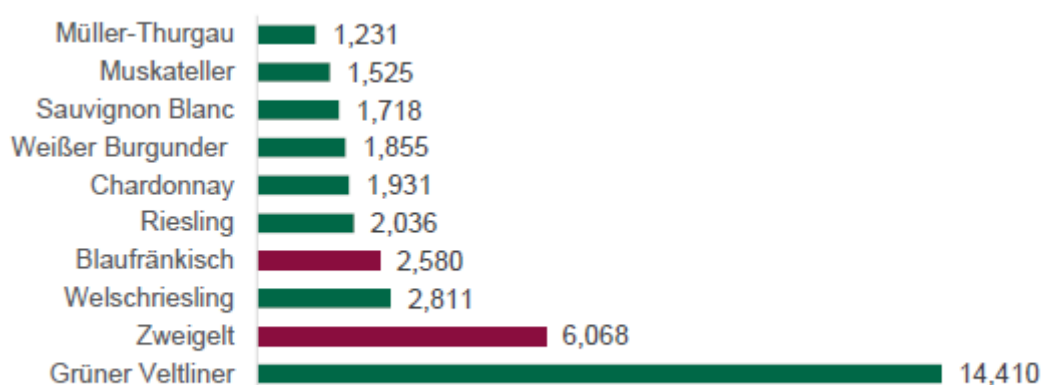
2.2.2 Aanplant en productie

Het wijngaardareaal van Oostenrijk beslaat in totaal dus 44.210 hectaren. Hiervan zijn 30.254 hectaren, ruim 68%, beplant met witte druivenrassen.

Duurzaamheid is een belangrijk thema binnen de Oostenrijkse wijnbouw. In de afgelopen 5 jaar is het als biologisch gecertificeerde wijnbouwareaal bijna verdubbeld. Momenteel zijn er in Oostenrijk 10.432 hectaren aan biologische wijnbouw. Volgens het rapport 'The World of Organic Agriculture 2024' (FiBL & IFOAM) stond Oostenrijk op de eerste plaats, gebaseerd op het procentuele aandeel biologische wijnbouw. Met een aandeel van 21,5% laat het Frankrijk (20,7%) en Italië (18,1%) achter zich.

Grüner veltliner is veruit het meest aangeplante druivenras in Oostenrijk. Deze variëteit wordt verbouwd op 14.410 hectaren grond, wat 32,4% van het totale Oostenrijkse wijnbouwareaal vertegenwoordigt.

De blauwe druif zweigelt komt op de tweede plaats met 6.068 hectaren ofwel 13,6% van het totale oppervlakte. Misschien verrassend neemt welschriesling de derde plaats in met 2.811 hectaren (6,3% van de totale oppervlakte). In figuur 6 een overzicht met het aandeel van aanplant (oplopend) in hectaren per druivenras.

Figuur 6. Top 10 druivenrassen in Oostenrijk in hectaren aanplant 2022/2023. (© AWMB Austrian Wine Statistics Report 2023)

In 2022 bedroeg de totale Oostenrijkse productie 2,53 miljoen hectoliter wijn. Deze opbrengst ligt 2% boven het 5-jarige gemiddelde. Het volume voor rood en rosé bedroeg 788.600 hectoliter en voor wit was dat 1,74 miljoen hectoliter.

Oostenrijk exporteerde 68,2 miljoen liter wijn. Dat komt neer op zo'n 27% van de totale productie. De overige wijn wordt dus verkocht in Oostenrijk zelf (AWMB Austrian Wine Statistics Report 2023).

Hoofdstuk 3 Oostenrijkse wijnwet

Binnen de internationale wijnindustrie kan globaal onderscheid worden gemaakt tussen de Romaanse wijnwetgeving en het Germaanse systeem. Terwijl de Germaanse wijnwetgeving de neiging heeft de nadruk te leggen op het druivenras of de wijnstijl, ordent de Romaanse wijnwetgeving wijnen op basis van hun oorsprong.

In de in 1961 opgestelde wijnwet werden voor het eerst de termen *Spätlese*, *Auslese* en *Ausbruch* gebruikt waarmee Oostenrijk het Germaanse systeem volgde. Bij deze classificatie, de ‘suikerpiramide’ genoemd, werden de wijnen ingedeeld op basis van oogstmoment en mostgehalte. Hoe hoger het mostgewicht (wat meer suiker inhoudt), des te hoger de klasse.

In 1971 volgde een wijziging en werd de categorie Qualitätswein ingevoerd. Om een wijn als zodanig op de markt te brengen, met de basiskwaliteitsaanduiding Kabinett, moest die een mostgewicht hebben van minimaal 17° KMW (Klosterneuburger Mostwaage).

In 1980 werd er nog een categorie toegevoegd aan de wijnwet, namelijk de op Kabinett volgende Prädikatswein, met in rijpheid oplopende kwaliteitsklassen die gedefinieerd worden aan de hand van het gewicht van de most: *Spätlese*, *Auslese*, *Beerenauslese*, *Eiswein*, *Strohwein* en *Trockenbeerenauslese*.

Tegenwoordig hebben binnen de EU alle wijnproducerende landen zich in de basis te houden aan de Europese wijnwetgeving⁵. Sinds 2009 is de EU-wet dan ook geïntegreerd in de Oostenrijkse wijnwet. Toch heeft Oostenrijk tot op zekere hoogte zijn autonomie behouden door aanvullingen op de wet aangaande gecontroleerde herkomst, wettelijke maximale opbrengst, een benaming voor kwaliteitswijn en een officiële kwaliteitscontrole van wijn.

Oostenrijkse wijnen zijn kwaliteitswijnen met geografische aanduiding (Districtus Austriae Controllatus, hierna DAC) of meer generieke wijnen (Landwein). De druiven voor kwaliteitswijn of ‘streektypische kwaliteitswijn’ moeten groeien in één specifiek Oostenrijks wijnbouwgebied. Landwein mag uit een breder geheel aan verschillende gebieden komen. Het wijnetiket moet de volgende informatie bevatten: herkomst, druivenras(sen), jaargang, kwaliteitsaanduiding, alcoholpercentage, verwijzing naar de restsuikers (bijvoorbeeld *Trocken*), evenals het officiële staatscontrolenummer en de naam van de producent of bottelaar. De Oostenrijkse wijnwet definieert een maximale opbrengst van 10.000 kg druiven of 7.500 liter wijn per hectare voor Landwein (landwijn), Qualitätswein (kwaliteitswijn) en Prädikatswein (geclassificeerde kwaliteitswijnen) (Austrian Wine).

⁵ De EU-regelgeving voor de organisatie van de wijnmarkt is van toepassing op alle EU-lidstaten en aanvaardt de grondbeginselen van de wijnwet, zoals het systeem van aanplanting, rechten, de subsidies en marktinterventies (herstructurering van wijngaarden, marketing, distillatie, ontginning van wijngaarden enzovoort), de toegestane oenologische praktijken, beschermde oorsprong en etiketteringswetten. De nationale wijnwetten van de lidstaten slaan een brug tussen de algemene regelgeving in de EU-wijnmarktorganisatie en de specifieke voorwaarden die voor elk land gelden, met name op het gebied van kwaliteitswijnen met beschermde oorsprongsbenaming (Austrian Wine).

Met de focus op herkomst heeft de Germaanse wetgeving plaatsgemaakt voor de Romaanse benadering. De nieuwe classificatie is een uitbreiding binnen dit DAC-systeem. De Germaanse benadering loopt parallel. Zo zijn er nog kwaliteitswijnen die bijvoorbeeld als *Beerenauslese* op de markt gebracht worden, echter doet dit in het nieuwe classificatiesysteem niet ter zake. Daarom wordt die benadering verder dan ook buiten beschouwing gelaten. Enkel wijnen binnen het appellatiesysteem (DAC) komen in aanmerking voor eventuele classificatie als Erste of Grosse Lage. In de volgende paragraaf wordt hier uitvoeriger op ingegaan.

3.1 Het DAC-systeem

De AWMB werkte zeer nauw samen met de verschillende regionale comités, die elk hun eigen regio vertegenwoordigen. Ze introduceerde hiervoor een nieuw appellatiesysteem. Een appellatie is een geografisch vastgesteld gebied: het garandeert daarmee de herkomst van een wijn, maar er is geen sprake van een rangorde zoals bij classificatie wel het geval is.

De afkorting DAC staat voor Districtus Austriae Controllatus en is de wettelijke afkorting die wordt gegeven aan een Oostenrijkse Qualitätswein (kwaliteitswijn) die typerend is voor de regio. Er zijn momenteel in totaal 18 verschillende DAC-appellaties. In 2003 was Weinviertel de eerste DAC en per 2023 Thermenregion de meest recente.

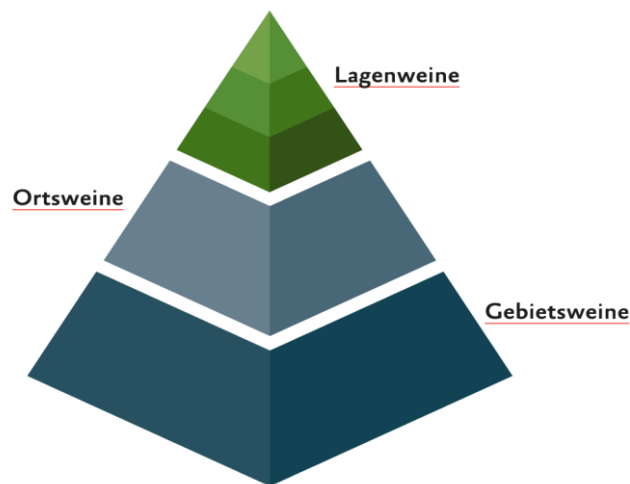
Qualitätswein mag op de markt worden aangeboden onder de aanduiding ‘Districtus Austriae Controllatus’ of ‘DAC’. Voornoemde aanduiding moet worden aangegeven in combinatie met de naam van de betreffende regio. Zo’n geografische naam mag alleen worden gebruikt worden in combinatie met DAC wanneer er aan de voorschriften wordt voldaan. De aanduiding DAC in combinatie met de naam van een meer gedetailleerde geografische entiteit dan het wijnbouwgebied is toegestaan (Austrian Wine).

Resumé: als DAC op een wijnetiket staat, direct na de naam van het wijnbouwgebied (bijvoorbeeld Kremstal DAC), betekent dit dat de wijn in de fles de ‘onmiskenbare typiciteit’ van dat wijnbouwgebied weerspiegelt. Alleen wijnen met dit representatieve karakter mogen de naam van die specifieke regio op deze manier op het etiket vermelden. Dit legt de nadruk op de herkomst en maakt de wijn onderscheidend.

Tenslotte mag in sommige DAC-regio’s de term ‘Reserve’ nog worden toegevoegd. Het gebruik hiervan is aan regelgeving onderworpen, maar in het algemeen wordt bepaald wanneer deze wijn op zijn vroegst op de markt mag worden gebracht. In het geval van een Reserve is dat altijd later dan wijnen uit hetzelfde gebied zonder deze toevoeging. Het betreft dus wijnen die langer hebben gerijpt alvorens uitgebracht te worden. Wanneer de categorie Reserve niet is opgenomen in de desbetreffende DAC, dan is het gebruik van deze term verboden.

Voor een meer gedetailleerde beschrijving van de DAC-regulering en de afzonderlijke specificaties per regio, zie Bijlage I.

Binnen het DAC-systeem kent men drie niveaus, te weten: Gebietswein, Ortswein en Lagenwein.

Figuur 7. DAC-piramide (ÖTW)

1) **Gebietswein**

De typische regionale wijnstijl is gedefinieerd in een Gebietswein (gebiedswijn), wat betekent dat er bijzondere aandacht aan moet worden besteed om ervoor te zorgen dat consumenten krijgen wat ze verwachten van wijn die is geëtiketteerd met de naam van het gebied, bijvoorbeeld Kamptal. Van droge witte wijnen in deze categorie wordt bijvoorbeeld verwacht dat ze een zekere finesse, frisheid en fruitigheid opleveren. Dit verschilt echter per regio en is gebaseerd op de daar geldende smaakstijl en gebruikte druivenrassen.

2) **Ortswein**

Als tweede trede komt na de Gebietswein de categorie Ortswein. De wijnen in deze hogere categorie mogen naar verwachting wat meer structuur en complexiteit hebben, maar bovenal moeten ze een uitgesproken karakter hebben dat typerend is voor hun specifieke dorp (*Ort*), bijvoorbeeld Langenlois. Hier is de herkomst dus al wat specifiek en draagt de wijn de naam van het dorp als geografische herkomst. Dit kan worden vergeleken met de classificatie binnen de Bourgogne, waar Pommard andere kenmerken heeft dan bijvoorbeeld Givry.

Ortsweine hebben een brede aantrekkingskracht doordat dorpsnamen herkenbaar zijn. In combinatie met de eigenschappen van de wijn zijn ze zo ook goed te promoten. Ze zijn minder algemeen dan gebiedswijn, maar niet zo specifiek als een wijn uit één individuele wijngaard. Het zijn vaak wijnen met een goede verhouding tussen de prijs en kwaliteit, wat de populariteit van de categorie ook ten goede komt.

3) **Lagenwein**

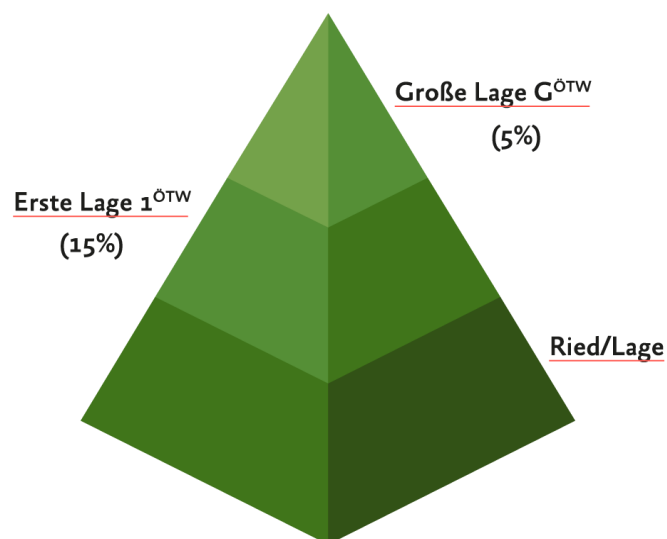
Lagenwein of Riedenwein heeft binnen de DAC de meest specifieke oorsprongsbenaming en vormt daarmee de bovenste categorie van de piramide. Deze wijnen, uit één geregistreerde wijngaard (*Ried, Lage*) zoals Lamm, moeten worden gepositioneerd als grote, complexe, (lang) gerijpte wijnen met een goed bewaarpotentieel. Deze wijnen weerspiegelen het individuele karakter van bepaalde wijngaarden, zijn al indrukwekkend als ze jong zijn en worden nog intenser bij flesrijping (Austrian Wine).

3.2 Nieuwe wetstoevoeging

Hier wordt de stap gezet van een appellatiesysteem naar een classificatiesysteem. Zoals eerder aangegeven specificieert een appellatiesysteem de herkomst, classificatie gaat een stap verder en voegt een rangorde toe.

De meest specifieke herkomst is dus die op het niveau van individuele wijngaard (*Ried*). Nu is dat op zich natuurlijk duidelijk, maar ter illustratie: er zijn alleen in Oostenrijk al bijna 5000 geregistreerde wijngaarden. Dat is een enorm aantal en het is zelfs voor experts onmogelijk om al deze 5000 te kennen. Afhankelijk van de regio is er vanuit historisch perspectief in meer of mindere mate belang gehecht aan specifieke herkomst. In sommige gebieden was de benadering meer op de wijnstijl en regio gericht in plaats van op de specifieke wijngaard. Anderzijds zijn er wijngaarden, zoals de Heiligenstein in Kamptal of Achleiten in Wachau, waarvan de wijnen aanzien genieten. De meeste individuele wijngaarden concentreren zich op hellingen langs bijvoorbeeld de Donau, rondom Wenen, Eisenberg en Leithaberg en in het heuvellandschap van Steiermark. Een verwijzing naar de unieke website www.austrianvineyards.com is hier wel op zijn plaats. Alle individuele Oostenrijkse wijngaarden zijn hier tot in detail in kaart gebracht, wat een perfect beeld geeft.

Door de implementatie van het classificatieprincipe wordt het bovenste laagje (de top) van de piramide nog een keer onderverdeeld in drie niveaus. Daarmee komen er twee categorieën bij: Erste Lage en Grosse Lage.

Figuur 8. Nieuwe top van de piramide (ÖTW)

Ried/Lage

De specifieke wijngaard (Ried of Lage) is de meest precies gedefinieerde geografische herkomst. Wijnen van individuele wijngaarden met onafhankelijke en speciale kenmerken krijgen de naam van de wijngaard en weerspiegelen het potentieel van een uniek terroir. Volgens de Oostenrijkse wijnwetgeving moet het woord 'Ried' voor de naam van de wijngaard op het etiket staan. In totaal zijn er dus bijna 5000 van dit soort individuele wijngaarden gedocumenteerd in Oostenrijk.

Erste Lage

Wijngaarden waarvan de wijnen zich gedurende een jarenlange periode hebben bewezen (en dat nog steeds doen) als de meest karaktervolle en representatieve van hun appellatie. De unieke en speciale omstandigheden binnen deze wijngaarden zorgen elk jaar voor uitzonderlijke wijnen.

Grosse Lage

Verwijst naar een wijngaard die zich in de loop van de tijd manifesteert als een 'icoon', als een uitstekende en tegelijkertijd belangrijke locatie. Deze classificatie begint pas 5 jaar nadat de Erste Lage-wijngaarden zijn gedefinieerd en hun respectieve bijzondere kwaliteit en karakter zich gedurende meerdere jaargangen hebben bewezen.

Dit is een beknopt overzicht. In hoofdstuk 4 zal in meer detail worden ingegaan op de criteria voor de classificatie van Erste en Grosse Lagen.

Hoofdstuk 4 Classificatiesystemen

Vóór de eerder besproken ‘industrialisering’ van de wijnbouw, die in de vorige eeuw plaatsvond, was het plantmateriaal binnen wijngaarden niet heel nauwkeurig geselecteerd. De druivenvariëteiten waren zeer divers en stonden als gemengde aanplant in het veld⁶ (*Gemischtersatz*). Dus om aan te kunnen geven welk type wijn er in de fles zat, werd dat gedaan door het benoemen van de plek van herkomst. Zo waren er in Oostenrijk wijnen als Ruster, Gumpoldskirchner, Nussberger, Loibner en Heiligensteiner. Nog eerder was de herkomst nog generieker en werd de oorsprong getypeerd als Gebirgsweine (wijnen van hellingen), Landweine of Donauweine (Klinger & Vocelka, 2019).

Op de website van Domaine Marcel Deiss (Elzas) staat een interessante benadering: *“Historisch gezien zijn wijnbouwers de armste boeren die er waren: ze werkten op de minst vruchtbare plekken, de wijnstokken werden verbouwd op arme gronden (kalksteen, schist, graniet enz.) of op steile hellingen waar andere gewassen niet gedijen. Al lang voordat de wettelijke teksten van de moderne appellaties werden ingevoerd, kon men de wijnen niet anders benoemen dan naar hun oorsprong, mede door gebrek aan wijn gemaakt van 1 druivenras! De betekenis van appellaties moet dus duidelijk begrepen worden: verre van het creëren van plaatsnamen, was het vooral het verlangen om wijnbouwers te beschermen tegen usurpatie, en in tweede instantie om hen te ‘beschermen’ tegen globalisering. Globalisering, die toen al in volle gang was!”*

4.1 Het ontstaan van classificatiesystemen

De bescherming van wijnbouwers door benoeming van herkomst gaat al ver terug. Dit begint eigenlijk al wanneer er een verschuiving waargenomen wordt van de generieke benaming Beaune (de belangrijkste handelsstad in Bourgondië) naar die van individuele dorpen in 1766. Deze benadering ontwikkelt zich naar een strikt systeem van afgebakende herkomst, dat later in Frankrijk het appellatiesysteem (AOC-systeem) zal worden.

In de afgelopen anderhalve eeuw hebben de Fransen daarnaast een opmerkelijk concept ontwikkeld: *terroir*. Met *terroir* wil men de samenhang weergeven tussen de fysieke kenmerken van een plek (de bodem en helling van een wijngaard), het lokale klimaat en de gebruikte druivenrassen. Deze specifieke kenmerken worden gelieerd aan het karakter van de wijnen, mede beïnvloed door menselijke handelingen op het gebied van landbouwkundige kennis, vinificatieprocessen, wijnbouwtechnieken en lokale tradities (Fourcade, 2012).

Bij classificatie is er sprake van een hiërarchische indeling, waarbij wordt geordend in klassen oftewel rangorde. Er zijn vele verschillende toepassingen in de geschiedenis en ook in het dagelijkse leven. Bijvoorbeeld de middeleeuwse standenmaatschappij, waarbij het volk was ingedeeld in drie standen: boeren, adel en geestelijken. En ook tegenwoordig binnen bedrijven is er sprake van een hiërarchie van bijvoorbeeld productiemedewerkers, management en directie.

⁶ De opbrengst diende vroeger vooral als zelfvoorziening. Er was niet veel bekend over ziektes en voor de boeren was het een soort zekerheid om de verschillende variëteiten ‘gemengd’ in het veld te planten: de verliezen van sommige druivenrassen werden gecompenseerd door de productie van andere. Het jaar daarop, met verschillende groeiomstandigheden, was de balans omgedraaid. Er was dus een zekere mate van oogstgarantie.

Het classificeren van wijnen wordt gezien als een echte Franse traditie. Daar werd onder andere in de Bordeaux in 1855 een 5-traps classificatie ingevoerd op basis van wijngoederen; in de Champagne werden dorpen geclassificeerd als Premiers Crus en Grands Crus en in de Bourgogne is het gebaseerd op specifieke herkomst.

“De georganiseerde verdediging van plaatsnamen lijkt het belangrijkste principe dat de markt voor kwaliteitswijnen in Frankrijk structureert. Het is een juridisch instrument dat is ontworpen om economische niches te creëren, en te behouden, door speciale aanduidingen voor land te verkrijgen.”

Marion Fourcade

Misschien wel de bekendste classificatie die er bestaat, is de genoemde Bordeaux-classificatie uit 1855. Deze kwam tot stand toen keizer Napoleon III besloot in 1855 een Wereldtentoonstelling in Parijs te organiseren. Daar wilde de Kamer van Koophandel van Bordeaux de beste wijnen van hun regio presenteren. Daarvoor vroeg ze het Gilde van Wijnhandelaren om een classificatie van de beste wijnen op te stellen. Om deze te creëren werd er niet beoordeeld op smaak of specifieke herkomst, maar gebruikten ze de gemiddelde verkoopprijzen die de wijnen de afgelopen decennia behaalden. Hun principe was daarbij ‘de duurste, dus de beste wijn’. De wijnen moesten worden gepresenteerd als voorbeeld van de vooruitgang van Frankrijk op het gebied van productie en landbouw (Fourcade, 2012). Overigens sluit deze benadering niet uit dat deze geclassificeerde wijnhuizen wel degelijk een goed terroir als basis hadden voor het maken van hun hoog gewaardeerde wijnen.

De vijf kwaliteitscategorieën die toen zijn gecreëerd, zijn tot op de dag van vandaag van kracht gebleven. Er is in deze hele periode maar één wijziging geweest. Dat was in 1973, toen Baron Philippe de Rothschild er, na lang lobbyen, eindelijk in slaagde om zijn Chateau Mouton Rothschild, die oorspronkelijk als Deuxième Grand Cru Classé was ingedeeld, te verheffen tot de hoogste klasse: Premier Grand Cru Classé. Sindsdien bevindt hij zich in het illustere gezelschap van slechts vier andere rode wijnen: Chateau Margaux, Chateau Latour, Chateau Haut-Brion en Chateau Lafite Rothschild (Cobbold, 1997).

In Bourgogne is de situatie dus anders. Hier worden geen wijnhuizen ingedeeld, maar specifieke wijngaarden. Dit systeem is daarmee terroir-georiënteerd. Dit is het geval sinds de middeleeuwen, toen cisterciënzer monniken de wijngaarden begonnen te verdelen in zogenaamde ‘climats’. Dat zijn afgebakende percelen binnen de wijngaarden. Zoals sommigen aannemen, diende dat niet zozeer om de smaakwaliteit van een wijn te benadrukken, maar om de houdbaarheid te benadrukken. Dat was cruciaal voor handel en transport. In 1935 werden wettelijke classificaties opgesteld die verschillende climats kunnen omvatten. De hoogste categorie hier is die van Grand Cru. Grand Cru-wijnen kunnen echter ook uit één climat komen. En een climat kan vervolgens ook nog eens door meerdere wijnboeren worden beheerd (Duijker, 1988).

4.2 Classificatiesystemen binnen Oostenrijk

Het DAC-systeem voorziet in een indeling op basis van gegarandeerde oorsprongsbenaming; echter gaat dit voor sommige wijnproducenten niet ver genoeg. De grote verscheidenheid aan individuele wijngaarden maakt het voor wijnproducenten moeilijker om op basis van enkel een wijngaardnaam onderscheidend te zijn.

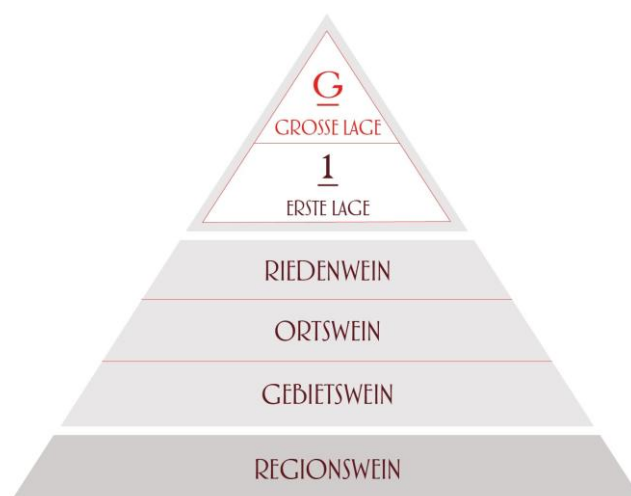
Deze tekortkoming, in de ogen van sommigen, heeft ertoe geleid dat er initiatieven genomen zijn voor een aanvullend classificatiesysteem. In twee van de voornamelijk wijngebieden zijn drie classificatiesystemen opgesteld door private verenigingen, die hier worden benoemd en kort beschreven. Het systeem van de ÖTW, wat hier natuurlijk ook een voorbeeld van is, komt daaropvolgend aan de orde in paragraaf 4.3.

	Basis	Oorsprong	Basiswet
STK	<i>Herkomst</i>	<i>Romaans</i>	<i>Nee</i>
Eruption Steiermark	<i>Herkomst</i>	<i>Romaans</i>	<i>Nee</i>
Vinea Wachau	<i>Stijl</i>	<i>Germaans</i>	<i>Nee</i>
ÖTW	<i>Herkomst</i>	<i>Romaans</i>	<i>Ja</i>

Figuur 9. Visualisatie verschillen Oostenrijkse classificatiesystemen

Steiermark

In de Steiermark zijn er twee verenigingen die werken met een terroir-georiënteerd classificatiesysteem: de Eruption Winzer en de STK, wat staat voor Steirische Terroir- und Klassikweingüter. Laatstgenoemde is een samenwerkingsverband van 12 wijnproducenten en de Eruption Winzer bestaat uit 9 wijnhuizen. Het systeem is vergelijkbaar met de ÖTW-opzet, waarbij eveneens een onderscheid is gemaakt binnen de Riedenwein, zodat de allerbeste wijngaarden worden geclassificeerd als Erste en Grosse Lagen. De Steiermark-classificatiepiramide staat hieronder afgebeeld in figuur 10.

Figuur 10. Steiermark-classificatie (© Eruption Winzer)

Vinea Wachau

Wachau is waarschijnlijk Oostenrijks befaamdste wijnregio. Het heeft lang op zich laten wachten, maar sinds 2020 is het DAC-systeem geïntegreerd in Wachau. Daarvoor was het al een voorloper op het gebied van classificatie. Ze hanteren een indeling op basis van wijnstijl en potentie, dus niet op specifieke herkomst. De manier van promoten is meer gebaseerd op de gehele regio dan op terroir dan wel specifieke wijngaarden. Men wilde zich hiermee met hun superieure wijnen onderscheiden tegenover de andere gebieden en de regio zo internationaal meer op de kaart zetten.

Het systeem is opgebouwd uit drie niveaus, van laag naar hoog:

- *Steinfeder* (vernoemd naar vedergras dat groeit op de rotsige hellingen)

Frisse, geurige en lichte stijl wijnen, makkelijk drinkbaar en puur. Maximaal 11,5% alcohol.

- *Federspiel* (vernoemd naar de valkenjacht)

Wijnen met wat meer diepgang, elegantie en karakter. Tot 12,5% alcohol.

- *Smaragd* (de felle groene kleur van hagedissen met Wachau als leefgebied)

Druiven later geoogst, wijnen complex, met lengte, structuur, geen houtinvloed en lang bewaarpotentieel. Minimaal 12,5 % alcohol (Vinea Wachau).

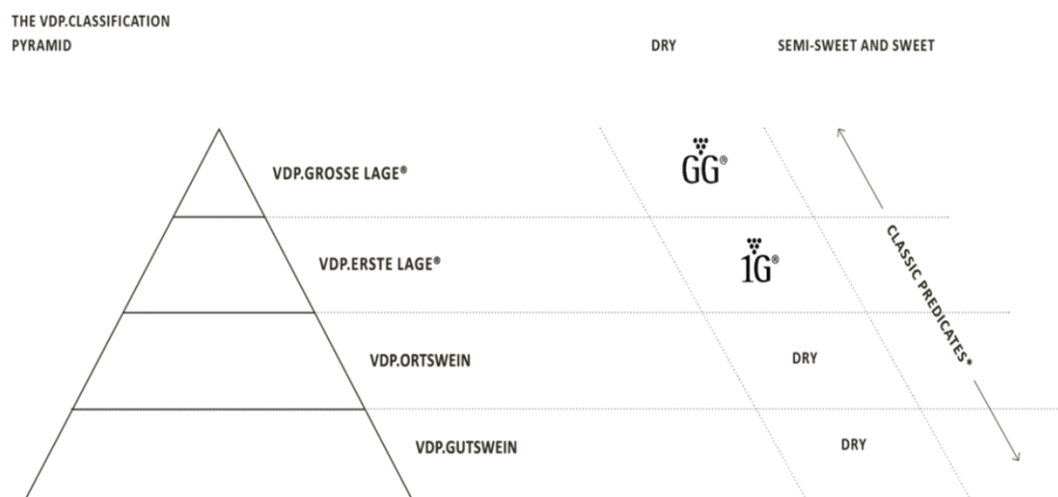
4.3 Het terroir-georiënteerde classificatiesysteem van de ÖTW

Het systeem van de ÖTW is uiteraard ook een bestaand classificatiesysteem in Oostenrijk. Dit wordt hier apart en uitvoerig behandeld, daar het de basis vormt voor het systeem dat nationaal wordt ingevoerd. De ÖTW doet hiermee afstand van het exclusieve gebruik door de leden van deze vereniging en hun systeem wordt daarom hier behandeld als zijnde het nieuwe landelijk geldende systeem.

4.3.1 De ÖTW

De geschiedenis van de ÖTW gaat ruim 30 jaar terug. In 1991 verenigden tien wijnbouwers uit het Kamptal en Kremstal zich om het proces van terroir-georiënteerde classificatie doelgericht aan te pakken, om daarmee het potentieel van de beste wijngaarden te propageren. Vele jaren was de suikerpiramide de standaard en verankerd in de Oostenrijkse wet. Het was de ÖTW die daar als eerste mee brak door hun benadering op basis van herkomst.

De ÖTW heeft het systeem van de Verband Deutscher Prädikatsweingüter (VDP) als voorbeeld genomen. De VDP is opgericht in 1910 door een samenvoeging van 4 regionale verenigingen uit de Rheinpfalz (Pfalz), Rheingau, Rheinhessen en Moezel (toen nog Mosel/Saar/Ruwer). De naam was toen overigens Verband Deutscher Naturweinversteigerer (VDNV). Hiermee is dit wereldwijd de oudste nationale vereniging van wijndomeinen en die heeft op diverse fronten als voorbeeld gediend voor de ÖTW. In 1972 kreeg ze haar huidige naam en inmiddels beslaat de vereniging alle Duitse wijngebieden en heeft ze 202 leden (2025, VDP).

Figuur 11. VDP-classificatie (VDP)

De VDP-classificatie, de piramide links op bovenstaande afbeelding, illustreert duidelijk de gelijkenissen met het ÖTW-systeem qua indeling voor de droge kwaliteitswijnen. De 'classic predicates' voor (half)zoete wijnen verwijzen naar de klassieke indeling op basis van mostgewicht (het Germaanse systeem) zoals eerder beschreven in hoofdstuk 3, en vallen dus buiten de classificatie gebaseerd op specifieke herkomst.

In een intensieve samenwerking met geologen, ampelografen en andere deskundigen hebben de wijnbouwers van de ÖTW met hun onderzoek naar de complexe relaties tussen bodem en microklimaat de regio nauwkeurig in kaart gebracht. Daarnaast is intensief onderzocht welke invloed deze specifieke kenmerken op de verschillende druivenrassen hebben. Op basis van hun bevindingen ontwikkelden ze een wetenschappelijk en meetbaar classificatiesysteem, dat vandaag de dag nog steeds de basis vormt van het werk van de ÖTW.

In de jaren die volgden, werd de vereniging uitgebreid met de toetreding van leden uit Traisental, Wagram, Wenen en Carnuntum. Recent is Thermenregion toegetreden en (op het moment van schrijven) ook Weinviertel.

In de eerste fase, in 2009, werden 53 wijngaarden geclassificeerd als ÖTW Erste Lage. Anno 2025 is dit aantal gegroeid naar 120 en telt de vereniging 90 leden. Voorliggend is de selectie van de Grosse Lagen; dat proces is opgestart, maar het resultaat ervan zal nog een aantal jaren op zich laten wachten.

Het doel van de vereniging is altijd geweest om hun classificatiesysteem open te stellen voor alle wijnproducenten. Tot voorheen was het gebruik van de term 'Erste Lage' voorbehouden aan de leden van de ÖTW. Het algemeen beoogde voordeel van een landelijke aanpak is het creëren van een uniforme werkwijze voor heel Oostenrijk: één duidelijk, transparant en controleerbaar systeem ten opzichte van verschillende regionale concepten en benamingen (Werfring, 2022).

“Er zijn talloze wijngaardnamen, fantasienamen en merken, niemand die deze allemaal kent en begrijpt. Dit is iets wat ze in Frankrijk al vroeg doorhadden. Wat je met classificatie dus doet, is meer het promoten van een categorie. Neem bijvoorbeeld de categorie ‘Premier Cru’, dan gaat het er niet om dat je precies moet weten welk specifieke perceel dat is, men weet dat het een ‘Premier Cru’ is en dus van een bepaald niveau. En dat is wat je kunt communiceren.”

“Het sociale aspect van een herkomstbenadering is dat men als collectief promoot. Er zijn altijd sterkere en bekendere producenten; die vormen een imago. Ook onbekende en kleine wijnhuizen moeten hiervan kunnen meeprofiteren.”

Michael Moosbrugger

Het voordeel voor de ÖTW-leden zou liggen in het feit dat een landelijk collectief de internationale bekendheid, en dus handel, nog verder bevordert. De promotie die gerealiseerd is door een kleine besloten club, kan nu op landelijke schaal plaatsvinden. Uiteindelijk moet het systeem leiden tot iets dat eenvoudig te begrijpen is voor consumenten.

Elke verandering stuit op weerstand, ook binnen de vereniging. Zo zijn er producenten die al langere tijd lid zijn of zelfs tot de oprichters behoren. Hierbij speelt mee dat de club exponentieel is gegroeid sinds de oprichting. Het begon met Kremstal en Kamptal en daar zijn inmiddels dus Traisental, Wagram, Wenen, Carnuntum, Thermenregion en Weinviertel bij gekomen.

De interne communicatie en overlegstructuur in de vereniging is veranderd door de snel toegenomen omvang. Het wordt als belangrijk geacht dat alle leden zich verbonden (blijven) voelen met elkaar, dezelfde opvattingen hebben en deze ook correct uitdragen. Van belang is het behouden van het gezamenlijke gedachtegoed.

Voor de ÖTW in z'n geheel geldt dat er in de loop der jaren heel zorgvuldig een complex systeem is opgebouwd met een hoge (internationale) reputatie. Voor het in stand houden van deze hoge maatstaf is het doen van géén concessies cruciaal om het imago te beschermen. Deze verantwoordelijkheid ligt nu niet meer bij de ÖTW zelf maar bij de overheid.

4.3.2 Algemene voorwaarden

Alvorens nader te bekijken hoe men tot de beoordeling komt van wat (potentieel) Erste Lagen en mogelijk zelfs toekomstig Grosse Lagen zijn, worden hier eerst de algemene voorwaarden benoemd. Aanvullend op de geldende voorwaarden binnen de desbetreffende DAC moet de wijnproducent voldoen aan de volgende criteria:

- Met ingang van jaargang 2023 moet elke wijnproducent minimaal gecertificeerd zijn met het Oostenrijkse duurzaamheidskeurmerk '*Nachhaltig Österreich*'⁷.
- Gebruik van herbiciden en insecticiden is verboden.
- Maximale opbrengsten per hectare wijngaard gelden als volgt:
 - 1^{ÖTW}: 60 hectoliter per hectare
 - G^{ÖTW}: 50 hectoliter per hectare
- Druiven voor wijnen van ÖTW Erste & Grosse Lagen moeten met de hand worden geoogst.
- Verkregen most is altijd natuurlijk en mag niet kunstmatig worden geconcentreerd.
- Verplichte minimale rijping van ÖTW Erste en Grosse Lage:
 - Witte wijnen uit ÖTW Erste Lage mogen op zijn vroegst in september van het jaar volgend op de oogst in de handel worden gebracht.
 - Rode wijnen uit ÖTW Erste Lage mogen op zijn vroegst in september van het tweede jaar volgend op de oogst in de handel worden gebracht.
 - Wijnen van ÖTW Grosse Lage moeten nog 1 jaar langer rijpen dan Erste Lage voordat ze op de markt mogen komen.

(ÖTW Weinkriterien, maart 2022. Opgenomen als Bijlage II)

4.3.3 Het classificatieproces

Classificeren oftewel op rangorde selecteren is een delicate en gevoelige klus. Om tot een goede en onderbouwde bepaling te komen van geclassificeerde wijngaarden wordt er, naast de eerder benoemde algemene en DAC-voorwaarden, op meerdere onderdelen beoordeeld.

Het voordragen van een wijngaard voor classificatie staat in principe iedereen vrij, maar het dient per wijngaard als collectief te gebeuren. Wijnproducenten dienen de classificatie-aanvraag te doen doormiddel van het invullen van het classificatiedocument. Dit document is opgenomen als Bijlage III. De verschillende factoren die hiermee getoetst worden staan in figuur 12 en worden daaronder uiteengezet.

⁷ Het keurmerk '*Nachhaltig Österreich*' (*Duurzaam Oostenrijk*) geeft wijnproducenten de mogelijkheid om de duurzaamheid van hun landbouwmethoden te laten beoordelen en certificeren (Austrian Wine).

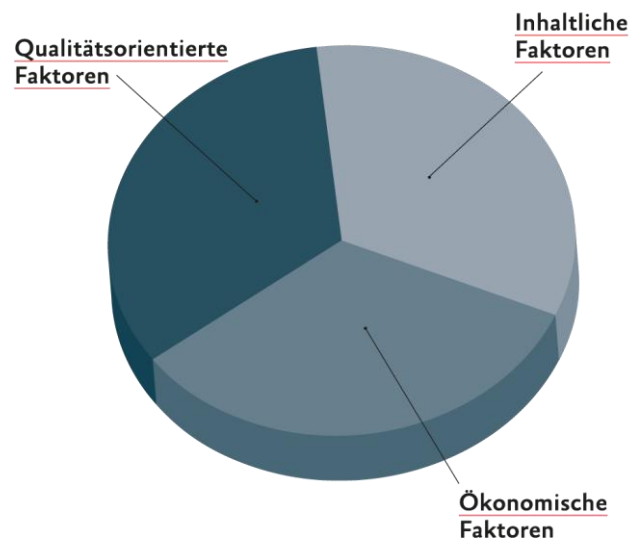
De opzet van de classificatie is holistisch, waarbij de beoordeling gedaan wordt op basis van meerdere componenten. Men is zich ervan bewust dat er meer is dan alleen een goede bodem en gunstige ligging en daarom wordt er ook gekeken naar andere factoren. Wel is en blijft het uitgangspunt dat specifieke locaties in combinatie met vastgelegde criteria zorgen voor de beste resultaten. Dit is de terroir-oriëntatie waarmee wijnen voortgebracht moeten worden die garant staan voor de weerspiegeling van de potentie en stijl van het gebied.

“Marcel Deiss beweerde dat het druivenras slechts het middel tot het doel is: het overbrengen van terroir. Daar ben ik ook van overtuigd. Herkomst voert de boventoon, bij ons komt Kamptal sowieso altijd op de eerste plaats.”

Johannes Hirsch

De aanvraag gaat ter beoordeling naar de regionale wijncommissie. Deze commissie bestaat uit onder andere lokale producenten, ambtenaren, wijnexperts en handelaren. Bij positieve beoordeling wordt de aanvraag voorgelegd aan de nationale wijncommissie, die de goedkeuring moet geven. De minister van landbouw moet het tenslotte bekrachtigen door zijn handtekening te zetten. Het ministerie is de wetgever en houdt toezicht op het evaluatieproces.

Hieronder volgen eerst de factoren waarop de aanvragen beoordeeld worden. Het beoordelingsproces wordt daarna besproken in paragraaf 4.3.4.

Figuur 12. Selectiecriteria Erste Lage-wijngaard (ÖTW)

1) Kwaliteitsgerichte factoren

Hierbij worden de organoleptische kwaliteiten van wijnen van specifieke wijngaarden beoordeeld op basis van resultaten van diverse proeverijen en recensies. Dat wordt geëvalueerd op basis van onderstaande factoren:

- Georganiseerde proeverijen waarbij de beoordelingen van diverse (internationale) experts worden vastgelegd. Deze beoordelingen staan, over langere tijd en door middel van meerdere proeverijen, voor een bewezen continuïteit in kwaliteit.
- Beoordelingen gedurende blinde proeverijen door wijnmakers.
- Diverse interne evaluaties (commissies en verenigingen).
- Beoordelingen van relevante (internationale) media en vakbladen.

2) Inhoudelijke factoren

Hierbij wordt de reputatie en historische waarde van een wijngaard beoordeeld. Sinds wanneer wordt het perceel in literatuur vermeld? Hoe belangrijk is een bepaalde wijngaard voor een dorp en zijn gemeenschap? Is er bewijs dat wijn van de specifieke wijngaard bijzonder werd gewaardeerd?

- Historie. Heeft een wijngaard, of een wijn die ervandaan komt, een historische waarde? Wanneer wordt de wijngaard of wijnproducent (familienaam) voor het eerst genoemd?
- Persoonlijke onderbouwing van de wijnbouwer.
- Beoordeling van de gemeenschap.

Daarnaast wordt het belangrijk geacht dat de omstandigheden in de wijngaard zoveel mogelijk gelijk zijn, zodat er binnen één perceel geen aanzienlijk verschillende omstandigheden zijn. Men beoordeelt dat op onderstaande factoren:

- Homogeniteit van de bodem binnen de wijngaard.
- Homogeniteit van het klimaat binnen de wijngaard.
- Homogeniteit van oriëntatie/ligging/helling van de wijngaard.

3) Economische factoren

Als derde worden diverse economische zaken beoordeeld. Wanneer een wijngaard bewezen succesvol vermarkt is, dan heeft dat een positieve invloed. Men analyseert hier:

- Het aantal actieve wijnbouwers binnen de wijngaard.
- De wijnproductie vanuit de wijngaard.
- Welk aandeel van de geproduceerde wijn reeds op de markt wordt gebracht als wijn van 1 specifieke wijngaard; en welk aandeel daadwerkelijk onder de naam van de wijngaard.
- De omvang van de wijngaard.
- Het aantal landen waarnaar geëxporteerd wordt.
- Gemiddelde verkoopprijzen en onderlinge prijsverschillen.

4.3.4 Het beoordelingsproces

De eerste beoordeling wordt uitgevoerd door de regionale wijncommissie. Deze moet voor het DAC-gebied een aanvraag indienen bij de nationale wijncommissie om de Erste Lage-classificatie te mogen gaan gebruiken. De nationale wijncommissie beraadslaagt en vervolgens moet de regionale commissie de kandidaat-wijngaarden identificeren en de historische, topografische, klimatologische en geologische verdiensten en de bodemhomogeniteit van elk van hen bewijzen (Glatt, 2024). Daarbij wordt dus ook rekening gehouden met de historische en economische prestaties van de wijnen die ervan geproduceerd worden. Vastgesteld is daarbij dat dergelijke wijngaarden niet groter mogen zijn dan 35 hectaren. Pas nadat een wijngaard vijf jaar als Erste Lage is geclassificeerd, kan deze in aanmerking komen voor de Grosse Lage-status. Ook alle reeds door de ÖTW geclassificeerde wijngaarden zullen dit proces moeten doorlopen.

Het systeem biedt elk gebied de kans om op basis van voor hen relevante factoren de meest betekenisvolle en bewezen goede wijngaarden voor te dragen. Zo moet men tot een selectie komen van de wijngaarden die er het meest toe doen per regio.

Dat laatste wordt door Michael Moosbrugger extra benadrukt: *“We zijn tot de conclusie gekomen dat het onmogelijk is om de kwaliteit van de wijngaard te beoordelen, want wat is de definitie van kwaliteit? Hoe steil moet een wijngaard zijn? Wat is het beste en wie bepaalt dat? De opzet is om vanuit verschillende invalshoeken de classificatie te bepalen. Het is een puzzel met diverse relevante factoren. Voor het eerst ook met externe partijen zoals professionals.”*

Per regio wordt apart bepaald hoeveel areaal er geclassificeerd mag gaan worden. Die hoeveelheid hectaren wordt door het ministerie van landbouw vastgesteld op basis van verschillende factoren, waaronder de hoeveelheid DAC-wijn die elk jaar geproduceerd wordt en de hoeveelheid wijn die geproduceerd en verkocht wordt als wijn van individuele wijngaarden. Hiermee is er voor gebieden waar historisch gezien veel waarde gehecht wordt aan het belang van herkomst, zoals Steiermark, meer ruimte dan voor gebieden waar dat altijd minder relevant is geweest, bijvoorbeeld Weinviertel. Het percentage dat een regio van de totale aanplant mag classificeren zal naar verwachting uitkomen tussen de 5% en 30%.

Het classificatiedocument evalueert dus de relatieve betekenis van elke wijngaard in vergelijking met alle andere wijngaarden binnen het gebied. De beoordeling resulteert in een score, uitgedrukt in een percentage. Dit zal globaal ergens tussen de 80% en 20% uitkomen. Deze score wordt de ‘classificatiesterkte’ genoemd en leidt per gebied tot een rangorde in wijngaarden. Hiermee creëert de regionale wijncommissie een rangschikking, van sterk naar zwak, van alle geëvalueerde wijngaarden.

Wanneer per gebied het maximale aantal te classificeren hectaren aan wijngaarden is vastgesteld, is het vervolgens mogelijk om de wijngaarden te categoriseren aan de hand van de classificatiesterkte. In de tabel van figuur 13 wordt een voorbeeld gegeven.

ERSTE LAGEN -GEBIET						
Gemeinde	Lage	Region	Gesamte Größe der Lage	Lagen-bewertung gewichtet	Ranking	
Ort	Lage A	Gebiet	24,5	71%	1	von 20
Ort	Lage B	Gebiet	5,3	64%	2	von 20
Ort	Lage C	Gebiet	34	63%	3	von 20
Ort	Lage D	Gebiet	20,6	61%	4	von 20
Ort	Lage E	Gebiet	11,1	60%	5	von 20
Ort	Lage F	Gebiet	30,6	58%	6	von 20
Ort	Lage G	Gebiet	30	56%	7	von 20
Ort	Lage H	Gebiet	22,2	55%	8	von 20
Ort	Lage I	Gebiet	21,5	55%	9	von 20

Figuur 13. Voorbeeld evaluatieformulier na classificatie-aanvragen (Michael Moosbrugger)

Op basis van het voorbeeld in figuur 13 kan nu bekeken worden hoe de selectie vervolgens uitpakt binnen dit gebied. Stel dat de maximaal toegestane hoeveelheid voor Grosse Lagen in het gebied is vastgesteld op 40 hectaren en voor Erste Lagen op 130 hectaren. Het resultaat zal dan zijn dat wijngaarden A en B toekomstig geclassificeerd zouden kunnen worden als Grosse Lagen, samen 29,8 hectaren. Wijngaarden C tot en met G kunnen geclassificeerd worden als Erste Lagen, gezamenlijk 126,3 hectaren. Wijngaarden H en I vallen daarmee dus buiten de toegestane hoeveelheid en kunnen niet meer geclassificeerd worden.

Een andere selectiemethode die gekozen had kunnen worden, is dat een wijngaard een bepaald minimaal percentage moet scoren om de status Erste of Grosse Lage te krijgen. Dit is ook besproken en overwogen, maar dan ontbreekt er een beperkende factor. Wanneer bijvoorbeeld een classificatiesterkte (dus score) van 50% de ondergrens zou zijn, dan kan men eindigen met veel meer wijngaarden die geclassificeerd zouden moeten worden dan volgens het eerder beschreven selectiesysteem. Op die wijze zijn de vastgestelde percentages te classificeren wijngaarden niet af te bakenen. Daarom is tot het bovenstaande ÖTW-model gekomen, dat ook gehandhaafd wordt bij het landelijke systeem.

4.4 Invoering in de nationale wetgeving

Oostenrijk is het eerste land ter wereld dat een landelijke wijngaardclassificatie in de nationale wet heeft opgenomen. De invoering van de wet heeft de nodige voeten in aarde. Er is intensief over vergaderd en voor gelobbyd en er wordt nog veel over gediscussieerd. Naast de voorziene voordelen ligt er ook een democratische belang aan de basis. Met de landelijke invoering moet iedereen in staat worden gesteld om van de mogelijkheden van dit systeem gebruik te maken, zodat dit voorrecht niet langer is voorbehouden aan leden van een private vereniging.

Dit verlangen kwam vooral vanuit ‘de markt’ (wijnproducenten) door bijvoorbeeld aanbestedingen die uitgeschreven worden door grote exportmarkten als Canada of Zweden. Hierbij kon een vereiste voor de inkoopcommissie zijn dat de wijn een Erste Lage moest zijn uit Kamptal. Omdat hierdoor ineens veel wijnproducenten buitenspel werden gezet, gaat dit ten koste van eerlijke concurrentie en worden er partijen binnen een vrije economie benadeeld (Knoll, 2024).

Dit lijkt een eerlijke ontwikkeling, maar een andere mening – vaak geuit door mensen buiten de ÖTW – was dat ze de wetgeving niet wilden. Maar nu deze er is, zouden ze in het nadeel zijn als ze

zich er niet bij zouden aansluiten. Er komen meerdere bezwaren aan bod waarom sommigen het er niet mee eens zijn. Momenteel is er zelfs een verzoek tot rechterlijke toetsing ingediend bij het Grondwettelijk Hof.

Alois Höllerer van de vereniging ‘Der Glückliche Lage’, initiatiefnemers van de rechtsgang, stelt op hun website: *“De vaststelling van nieuwe criteria voor de Oostenrijkse wijnindustrie zou eigenlijk een democratisch proces vereisen. Bovenal mag de verdenking bestaan dat het classificatiesysteem tot een bijzonder economisch voordeel voor individuen leidt. De zorg dat door gebrekkige regelgeving ook de mensen met de beste contacten over de beste locaties zullen beschikken, is niet ongegrond.”*

“Het is de bedoeling dat regionale wijncommissies en het nationale wijncomité onze wijnbouwgebieden zullen indelen in ‘betere’ en ‘slechtere’ locaties en dat het ministerie deze classificatie ‘gewoon doorwuift’. Naar onze mening is het dan de vraag of het gegarandeerd is dat dit proces en de betrokkenheid van de actoren bij dit proces voldoen aan de grondwettelijke vereisten.”

De vereniging is er dus niet zeker van dat alle processen eerlijk zullen verlopen en dat er zware financiële belangen een rol spelen. Of percelen wel of niet geclassificeerd worden, heeft flinke invloed op zowel de grondprijs als de verkoopprijs van een fles wijn. Invloedrijke wijnhuizen zijn hier in het voordeel, is de mening, en de angst bestaat dat kleine en onbekende wijnhuizen buiten de boot vallen. Het hele proces is door een kleine groep wijnproducenten (de ÖTW) ‘doorgedrukt’ en is het dus geen democratisch proces geweest volgens de bezwaarmakers. Ze geven aan dat de meerderheid van de Oostenrijkse wijnhuizen tegen de nationale invoering van de classificatie is.

Onder andere Chris Yorke, CEO van de AWMB, is het hier niet mee eens en is van mening dat het systeem juist wél democratisch en eerlijk is omdat iedereen nu een aanvraag in kan dienen voor classificatie die vervolgens onafhankelijk wordt beoordeeld door de regionale en nationale wijncommissies. De ÖTW denkt juridisch sterk te staan en met de landelijke implementatie oprecht het juiste te doen. De vereniging staat open voor een rechtelijke toetsing zodat aangetoond zal worden dat alles wettelijk in orde is. In 2025 wordt de uitspraak verwacht.

4.5 Evaluatie

Het streven is om een dynamisch systeem te ontwikkelen dat ook in de toekomst actueel blijft. Hiervoor is het noodzakelijk op bepaalde aspecten flexibel te zijn en zullen er periodieke evaluaties gaan plaatsvinden. Dit gebeurt momenteel bijvoorbeeld ook in Duitsland, waar de als best geclassificeerde wijngaarden weer onder de loop genomen worden door de VDP. Zijn ze na al die jaren nog steeds de best presterende percelen?

De ÖTW organiseert jaarlijks reeds een uitgebreide proeverij voor nationale en internationale professionals waarbij alle Erste Lage-wijnen geproefd en beoordeeld worden. Dit geeft een meerjarig overzicht van waardering per wijngaard. Vinea Wachau en de STK doen hier inmiddels ook aan mee, inclusief een aantal producenten uit de DAC's Leithaberg en Eisenberg. Mogelijk wordt deze opzet onderdeel van de evaluatie in de toekomst om het presteren van wijngaarden op kwalitatief hoog niveau te monitoren.

Er zal in Oostenrijk in de toekomst structureel worden geëvalueerd, maar hoe en wanneer dat exact gaat plaatsvinden, is nog niet helemaal besloten. Natuurlijk is het klimaat een van de voornaamste invloeden om rekening mee te houden. Maar die veranderingen gaan niet van de ene op de andere dag. De verwachting is dat er elke 10 tot 15 jaar een herziening plaats zal vinden.

5 Het functioneren van het classificatiesysteem

Het is nu bekend hoe het systeem tot stand gekomen en opgebouwd is. Ook is duidelijk hoe het hele classificatieproces zou moeten werken. Maar er zijn natuurlijk ook praktische en persoonlijke benaderingen. Wat leeft er onder de wijnproducenten? Zij moeten immers met het systeem werken. Klopt dit systeem voor iedereen en is het wel toepasbaar binnen alle gebieden?

Wat zijn de sterke punten van het systeem en wat zijn mogelijke tekortkomingen? Om dit in kaart te brengen zijn verschillende questionnaires uitgevoerd onder wijnproducenten en diverse andere betrokkenen. Daar de onderlinge belangen en opvattingen kunnen verschillen, zijn deze opgedeeld in 4 groepen. Schematisch wordt in paragraaf 5.1 en 5.2 inzichtelijk gemaakt onder welke factoren de voor- en nadelen van de classificatie vallen volgens hen. In de tabellen van figuur 14 en 15 worden de aantallen van de verschillende voor- en nadelen weergegeven (het is in veel gevallen zo dat bepaalde voor- of nadelen meerdere keren genoemd zijn).

Groep 1 (7 respondenten) bestaat uit wijnproducenten die lid zijn van de ÖTW en dus reeds werken met het classificatiesysteem. Op het moment van het onderzoek bestond die uit wijnhuizen uit de regio's Kremstal, Kamptal, Traisental, Wagram, Wien, Carnuntum en Thermenregion (Bijlage IV).

Groep 2 (3 respondenten) zijn wijnproducenten die uit dezelfde regio's komen, maar die géén lid zijn van de ÖTW. Deze splitsing is gemaakt omdat er door deze groep wellicht kritischer naar het ÖTW-systeem gekeken wordt (Bijlage V).

Groep 3 (13 respondenten) betreft wijnproducenten uit de overige wijngebieden. Dit zijn op het moment van het onderzoek Wachau, Burgenland, Weinviertel en Steiermark (Bijlage VI).

De laatste groep, *groep 4*, omvat diverse andere betrokkenen met een overkoepelende functie:

- Dhr. Alois Höllerer

Alois Höllerer treedt op als woordvoerder van de vereniging van wijnproducenten, handelend onder de naam Der Glückliche Lage. Zoals eerder is benoemd, zijn zij tegen de invoering van het systeem (Bijlage X).

- Dhr. Michael Moosbrugger

De algemeen voorzitter van de ÖTW; hij is hiermee overkoepelend voor de regio's Donauraum, Carnuntum, Wien, Thermenregion en Weinviertel. Hij is een van de kartrekkers van het initiatief tot landelijke invoering (Bijlage VII).

- Dhr. Michael Tischler-Zimmermann

De directeur van de ÖTW, met als doel de ÖTW als vereniging blijvend door te ontwikkelen en uit te breiden (Bijlage VIII).

- Dhr. Emmerich Knoll

Voorzitter van Vinea Wachau, het verband van wijnproducenten uit deze regio (Bijlage XII).

- Dhr. Herbert Oschep

Voorzitter van het collectief van wijnbouwers uit de regio Burgenland (Bijlage IX).

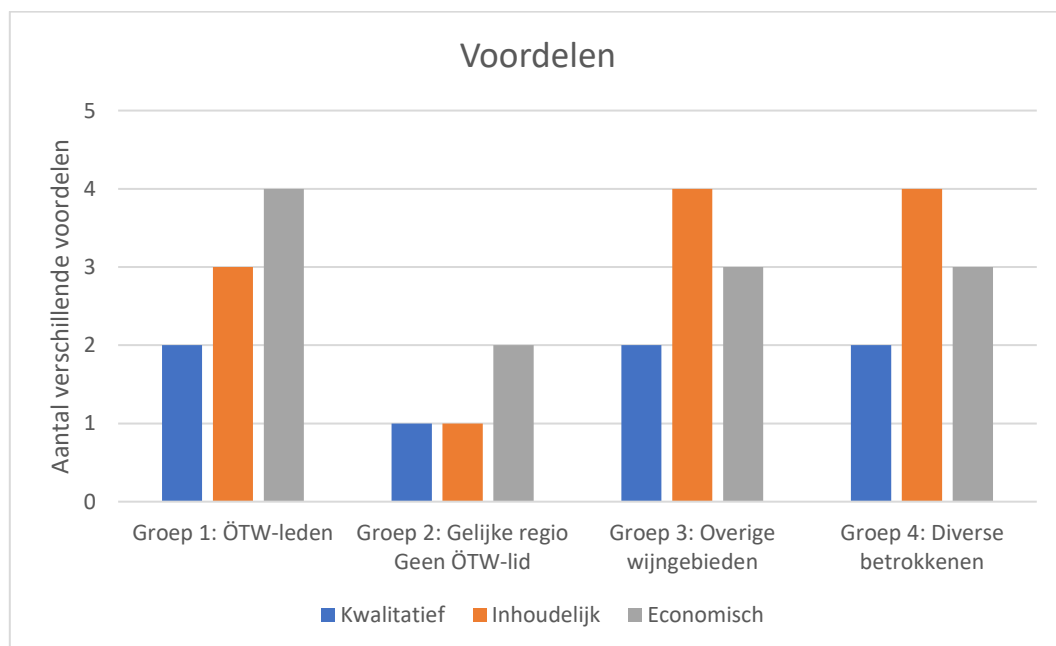
- Dhr. Chris Yorke

De heer Yorke is CEO Austrian Wine and Marketing Board, het orgaan dat zich inzet voor de algemene belangen en promotie van de Oostenrijkse wijnbouw (Bijlage XI).

De ingevulde questionnaires en uitgewerkte interviews zijn (gedeeltelijk anoniem) opgenomen als bijlagen.

5.1 De voordelen van het classificatiesysteem

Uit de ingevulde questionnaires is alle positieve inbreng genomen en deze punten zijn vervolgens gesorteerd op basis van de drie beoordelingsfactoren zoals die ook voor de classificatie gelden. Alle genoemde voordelen zijn dus ingedeeld in de categorieën *kwalitatief*, *inhoudelijk* of *economisch*. Onder kwalitatief valt alles wat alles wat te maken heeft met de kwaliteit van de wijn. Inhoudelijk zijn alle aangegeven punten die betrekking hebben op de herkomstbenadering en wijngaard. De economische factoren betreffen commerciële en financiële belangen. Antwoorden aangaande consumenten zijn opgenomen in de categorie *economisch*; sentimentele en praktische antwoorden in de categorie *inhoudelijk*. Denk bij laatstgenoemde aan meningen over (on)eerlijkheid, democratie of haalbaarheid.

Figuur 14. Grafiek met het aantal voordelen van het classificatiesysteem

Binnen groep 1, de ÖTW-leden, valt op dat zij de meeste voordelen zien aan de inhoudelijke en economische kant. Het classificatiesysteem wordt met name gezien als een marketinginstrument waarbij gezamenlijke promotie de bekendheid van de regio (internationaal) vergroot, wat de verkoop van de wijn ten goede komt. Als belangrijk voordeel wordt ook gezien dat classificatie de consument een hulpmiddel biedt.

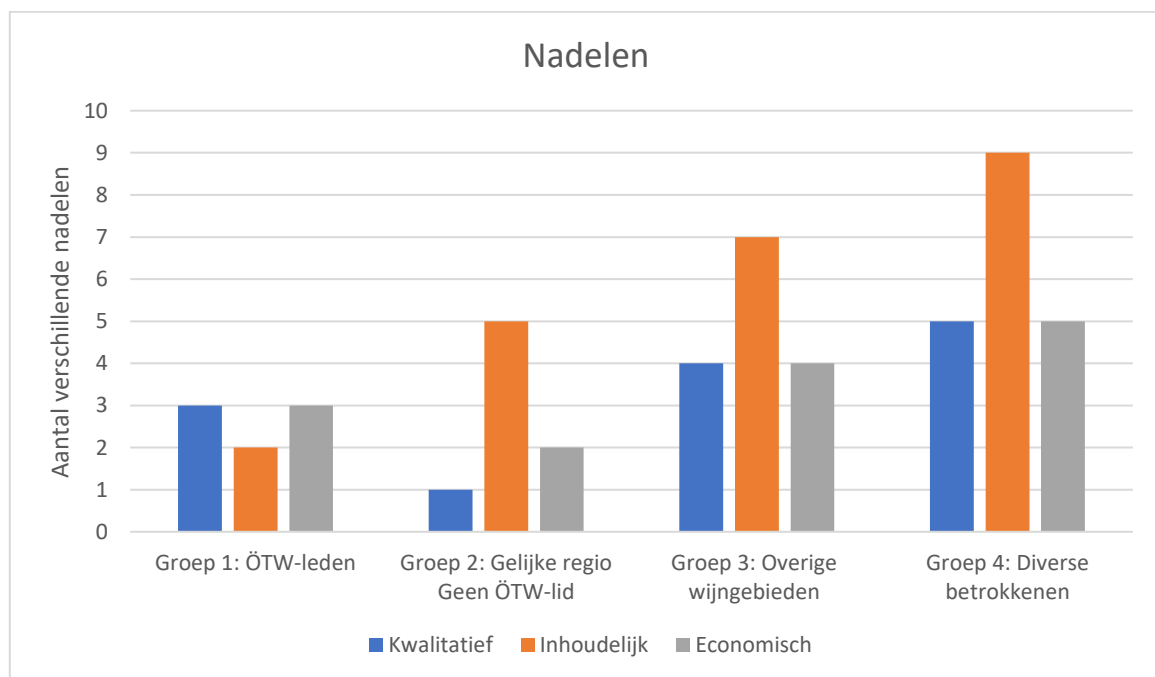
Bij groep 2 was de respons het laagst. Veel wijnhuizen zijn wat terughoudend en geven aan de kat uit de boom te kijken. Het zijn hier de economische factoren waar men voordeel in ziet, doordat men verwacht dat dit systeem leidt tot de mogelijkheid om de wijn beter en tegen hogere prijzen te kunnen verkopen.

Bij producenten uit de overige regio's, groep 3, ziet men de meeste voordelen in inhoudelijke factoren. Producenten staan hier achter de benadering op basis van herkomst en kwaliteit. Het is in meerdere regio's goed implementeerbaar en de gezamenlijke aanpak zal de promotie versterken en de verkoop verbeteren, denkt men.

Ook bij de vierde groep zijn het de inhoudelijke voordelen die de boventoon voeren. Vooral het feit dat het gezien wordt als een transparant en democratisch systeem. Regionale, gezamenlijke promotie zal de bekendheid versterken en de handel bevorderen, en iedereen zou ervan moeten kunnen profiteren.

5.2 De nadelen van het classificatiesysteem

Uiteraard is ook ruimte geboden om kritiek te uiten. Deze inbreng, de 'nadelen', is op dezelfde wijze als de voordelen ingedeeld en uiteengezet in figuur 15.

Figuur 15. Grafiek met het aantal nadelen van het classificatiesysteem

Groep 1 ziet niet veel grote nadelen. Dat is deels verklaarbaar omdat zij reeds met het classificatiesysteem werken. Nadelen worden dan ook niet zozeer gezien binnen het systeem zelf, maar wel bij de landelijke invoering. Een uitdaging wordt het vasthouden van de hoge maatstaf voor kwaliteit. Er heerst wat angst dat er (te veel) concessies gedaan zullen worden om iedereen tevreden te houden en het systeem zo beter en sneller open te stellen voor alle gebieden. Een snelle en forse groei zou kunnen leiden tot verwatering.

Een ander ingebracht item is het consumentenbelang: dat wordt te weinig meegewogen. Wordt het er voor de consument nu juist wél of niet duidelijker van?

Tenslotte: wat de meeste impact zal hebben binnen deze groep, is dat de huidige indeling opnieuw beoordeeld moet worden. Dat zal leiden tot maatregelen zoals een herindeling van te grote percelen. De limiet is vastgesteld op 35 hectaren en sommige huidige Erste Lagen zijn groter dan dat. Uiteraard wil geen enkele wijnproducent een Erste Lage-classificatie kwijtraken of een nieuwe wijngaardnaam gaan hanteren.

De toon is binnen groep 2 en 3 minder gematigd. Wat hier vooral naar voren komt, zijn stevige inhoudelijke bezwaren dat het een feodaal, ondemocratisch of zelfs fundamenteel oneerlijk systeem is. Het lijkt daarnaast voor veel gebieden moeilijk (of niet) te implementeren. Het wordt gezien als overbodig en is er de angst dat het zal leiden tot verdeeldheid. Er mist volgens enkelen voldoende focus op de wijnkwaliteit en anderen zijn vooral bang dat het er voor de consument alleen maar ingewikkelder op wordt.

Binnen de vierde en laatste groep is er uiteraard één partij (Der Glückliche Lage) fel tegen en deze voert meerdere bezwaren aan. Onder meer dat het systeem ondemocratisch is en niet toekomstbestendig, dat het de vrije economie verstoort, dat de classificatieprocessen niet eerlijk zullen verlopen en dat het vooral gaat om financiële belangen. Daarnaast zou het systeem producenten tegen elkaar op kunnen zetten en zou het uitgangspunt voor sommigen meer de kwaliteit van de wijn moeten zijn. Algemene kritische noot is dat er meer tijd, goed beleid en betere informatievoorziening nodig is om de classificatie succesvol uit te rollen.

5.3 Beschouwing

In de volgende subparagrafen (5.3.1 t/m 5.3.8) wordt op een pragmatische wijze een selectie van de meest genoemde voordelen en stevigste kritiekpunten afgewogen. In deze beschouwing wordt bekeken welke verschillende standpunten bevestigd kunnen worden en welke ontkracht door tegenargumenten. In hoofdstuk 6 zal dit leiden tot de beantwoording van de onderzoeksvraag.

5.3.1 Kwaliteit

Misschien wel de belangrijkste factor wanneer het om wijn gaat, maar ook direct de moeilijkst meetbare, is de kwaliteit. Is die überhaupt meetbaar, want wat bepaalt de kwaliteit? Uiteraard moet een wijn kwalitatief goed zijn, in de zin van zuiver en veilig. Maar het gaat ook om een goede smaak; wijn moet lekker zijn, maar dat is heel persoonlijk.

Het onderdeel kwaliteit komt zowel positief als negatief naar voren uit de vragenlijsten. De meerderheid van de respondenten is ervan overtuigd dat het classificatiesysteem op correcte wijze gericht is op de productie van wijnen van hoge kwaliteit. Dit wordt door verschillende strenge voorschriften, waarvan aangenomen kan worden dat het in principe kwaliteit bevorderende maatregelen zijn, bewerkstelligd. Voorbeelden zijn de gelimiteerde opbrengsten per hectare, handmatige oogst, minimale rijping en voorgeschreven nobele druivenrassen.

Bovenstaande in combinatie met een specifieke herkomst wordt ook omarmd als juiste benadering door veel producenten. Wijngaarden die een bewezen reputatie hebben, of specifieke gunstige kenmerken hebben, brengen unieke en kwalitatief hoogwaardige wijnen voort waar een gebied zich mee kan profileren.

Maar er wordt ook anders tegenaan gekeken door producenten en gebieden die meer gericht zijn op het eindproduct en zich daarbij minder laten leiden door de herkomst. Ook zijn de meningen verdeeld over het feit dat er voorgeschreven wordt welke druiven de beste resultaten zouden moeten geven.

“Blijkbaar is de consument bereid om meer te betalen als de geografische herkomst preciezer is aangegeven (dorp is beter dan regio, wijngaard beter dan dorp, en het liefst is de wijngaard dan ook nog geclassificeerd). Uiteraard is dit gewoon niet waar, en kan vaak door blenden een veel beter eindresultaat worden samengesteld.”

Frank Smulders MW

Naast wijnbouwpraktijken wordt er ook rekening gehouden met organoleptische resultaten. Daarbij worden ook externe partijen betrokken. Hiermee wordt vastgesteld hoe wijnen van de individuele wijngaarden over meerdere jaren op smaak, oftewel ‘kwaliteit’, presteren. Dit gebeurt dus onder andere door diverse nationale en internationale wijnexperts, wijncritici en journalisten van vakbladen. Moeilijk is echter om aan te nemen dat deze experts alle wijnen puur objectief beoordelen, aangezien proeverijen voor deze groep niet blind zijn. Echter zal door de grote omvang van het aantal proevers (meer dan 100) er wel een representatief gemiddelde ontstaan, waarbij te evalueren is welke wijngaarden structureel het beste scoren. Een kanttekening is wel dat tijdens deze proeverijen enkel wijnen beoordeeld worden die reeds geclassificeerd zijn. Ze worden hierbij dus niet afgezet tegen potentieel nieuwe wijngaarden, omdat die niet aan deze keuring onderworpen worden.

Ter bewaking van kwaliteit wordt ook als zeer belangrijk geacht dat er door de uitvoerende macht geen concessies worden gedaan in de strenge criteria. Een democratische en landelijke aanpak, in tegenstelling tot een klein verband van gelijkgestemde producenten, zal eerder de neiging hebben tot het tevreden stellen van zoveel mogelijk betrokkenen; het systeem moet ‘passend’ gemaakt worden voor alle regio's. In dit scenario schuilt het risico dat concessies leiden tot een bijstelling van de zeer hoge kwaliteitsstandaard.

Het risico op ‘verwatering’ wordt ook meermaals genoemd en dit is mogelijk een terechte angst. Het systeem wordt opengesteld voor bijna alle wijnproducenten in het hele land. Tenminste, als ze in de basis aan de voorwaarden voldoen zoals die zijn vastgelegd in het DAC-reglement. Met de invoering van het systeem moeten idealiter van alle gebieden de voornaamste wijngaarden geclassificeerd worden. Maar er bestaat een mogelijkheid dat prominente producenten, dan wel bezitters van potentieel de beste percelen, niet (direct) aansluiten. Dit kan bijvoorbeeld wanneer het voordeel er niet van ingezien wordt of omdat men andere praktische, politieke of persoonlijke redenen heeft. Deze terughoudendheid geeft dan ruimte aan de ‘middenklasse’ om de kans te grijpen van het systeem te profiteren. Dan zou dat in de praktijk inhouden dat de middenmoot als het ware doorstroomt en, onterecht, geclassificeerd wordt als de top van de regio.

Het risico dat de classificatie op deze manier volloopt, wordt afgedaan als slechts een theoretisch scenario. De aanvragen worden gecoördineerd door de regionale wijncommissie en moeten op collectieve basis gebeuren. Dit zal een regulerende werking hebben, waarbij de intentie van de gemeenschap zal zijn om ook daadwerkelijk de beste percelen te laten classificeren. De geclassificeerde wijngaarden zullen immers bepalend zijn voor het imago van het hele gebied.

Tenslotte wordt dus ook het prijsniveau meegewogen. Wijnen die over een langere periode tegen hogere prijzen zijn verkocht, presteren aantoonbaar goed en zijn dus kwalitatief van een hoog niveau. Men volgt daarmee in feite de benadering van de '1855 Bordeaux-classificatie' en het principe van 'hoe duurder, hoe beter'. Wanneer de consument de wijn niet goed genoeg vindt voor de prijs, dan wordt de wijn immers niet verkocht. Gevolg is een daling van de prijs en een minder hoge waardering. Marktwerving zal op deze manier zijn invloed houden.

5.3.2 Democratie

De meeste inhoudelijke bezwaren komen naar voren als het gaat om democratie. Uiteraard wordt ervan uitgegaan dat, met de landelijke invoering van het classificatiesysteem, voldaan wordt aan het democratische principe. Het is immers niet meer exclusief toegankelijk voor de leden van de ÖTW, maar voor iedereen die binnen het systeem past. Men spreekt over een democratische beslissing wanneer de meerderheid iets wil. Maar is dat hier wel het geval? Wil de meerderheid van alle Oostenrijkse wijnproducenten wel een landelijk classificatiesysteem? Er is geen referendum geweest, dus is het er dan toch 'door een kleine groep initiatiefnemers doorgedrukt' zoals ook wordt beweerd?

In een gesprek met dhr. Emmerich Knoll (Weingut Knoll en voorzitter van Vinea Wachau) kwam de landelijke implementatie ter sprake als zijnde een noodzaak. Hij geeft aan dat door verenigingen gebruikte beschermde termen als Erste Lage of Grosses Gewachs wettelijk eigenlijk vaak niet eens zijn toegestaan. In het begin werd bijvoorbeeld het GG-logo of Erste Lage-logo op de flessenhals gestanst of op de capsule vermeld om te omzeilen dat het niet op het etiket mocht staan. Later vermeldden producenten deze termen toch op het etiket, wat lange tijd gedoogd werd door ambtelijke kringen.

Er waren meerdere producenten die zich benadeeld voelden doordat de gebruikte term Erste Lage alleen was voorbehouden aan de ÖTW-leden. Omdat de overheid had verzuimd dit te verbieden, kon ze in feite niet anders dan de classificatie in de landelijke wet opnemen en het systeem zo openstellen voor iedereen.

Volgens de filosoof Tocqueville leidt een verbetering van sociale omstandigheden en kansen om sociaal te stijgen paradoxaal tot meer onvrede over de sociale verhoudingen in de maatschappij. Dit sociologisch inzicht wordt ook wel het Tocqueville-effect genoemd. En dat is precies wat er nu lijkt te gebeuren.

"Naarmate een samenleving socialer wordt, en het dit groepen meer kans op gelijkheid biedt, neemt de strijd tegen onrechtvaardigheden scherp toe. Sociale hervormingen wekken namelijk toenemende verwachtingen die onmogelijk allemaal vervuld kunnen worden."

S.C. van Bijsterveld

Vervolgens wordt de ÖTW door velen gezien als een bevoorrechte groep, een elite. Ja, enkele leden zijn zeer prominente en invloedrijke wijnproducenten en ze zijn in het bezit van zeer goede percelen. En ja, ze hebben daarmee een duidelijk voordeel ten opzichte van wijnproducenten die dat niet hebben. Dus ja, er is tot op een bepaalde hoogte zeker sprake van een elite.

“Er is in een democratische samenleving zeker ruimte voor een elite. Sterker nog, zij is gewenst om de gebreken die inherent zijn aan de onbegrensde democratie te verzachten. Zij stelt grenzen aan de democratie als zodanig.”

Ralf S. Willems

Maar dat er sprake is van een elite hoeft dus geen probleem te zijn. Het betekent dat het classificatiesysteem hierdoor voor een grotere groep als voordeel kan gaan werken. Wanneer de elite haar rol serieus neemt en hier verantwoordelijk mee omspringt kan ze juist door haar invloed, naamsbekendheid en (internationale) status iets teweegbrengen wat kleinere producenten individueel mogelijk nooit zou lukken. Daar kan dan iedereen profijt van hebben.

Ook wordt het door een enkeling zelfs een feodaal systeem genoemd. Dit gaat wat ver. Er is geen sprake van een machtsverhouding, omdat het eenieder vrij staat deel te nemen aan dit classificatiesysteem. De opzet is om een collectief geheel te vormen. Toch gaat het uiteindelijk om eigenbelang. Wanneer het systeem geen voordelen biedt, dan hoeft men er geen gebruik van te maken.

5.3.3 Transparantie

De uitvoerende en controlerende macht komt nu bij de overheid te liggen. In de wet zijn alle voorwaarden opgenomen en er wordt toegezien op de naleving. De selectiecriteria en procedures zijn te allen tijde openbaar. Voorheen werd de beoordeling en selectie gedaan door de vereniging zelf. Eigen beoordelingssystemen kunnen worden betwist op objectiviteit, omdat niet uit te sluiten is dat het hebben van contacten en ingangen bepaalde mensen in een bevoorrechte positie plaatst. De classificatie-aanvragen lopen nu via regionale en landelijke wijncommissies die de aanvragen objectief zullen beoordelen. Hiermee kan men niet anders dan het vertrouwen hebben – fraude uitgezonderd – dat de classificatieprocessen correct zullen verlopen.

Bij wet is vastgelegd dat de ambtstermijn van het (nationaal en regionaal) wijncomité 5 jaar bedraagt. Daarna moeten de leden worden herbenoemd. De verordening hiertoe en tegelijkertijd de benoeming wordt uitgevoerd door het federale ministerie van Landbouw, Regio's en Toerisme, momenteel onder leiding van Elisabeth Köstinger.

De landelijke wijncommissie wordt dus door het Oostenrijkse ministerie van Landbouw benoemd. De commissie bestaat uit 18 vertegenwoordigers uit de wijnindustrie; deze hebben stemrecht. Daarnaast zijn er nog eens 9 adviserende leden. Dit zijn vertegenwoordigers van het federale ministerie, de wijnbouwdeelstaten en beroepsorganisaties. Tot deze laatsten behoren bijvoorbeeld de directeur van de Federale Vereniging van Wijnbouwers Josef Glatt en Chris Yorke, hoofd van de AWMB.

De stelling dat het systeem niet eerlijk is, ligt gevoelig. Het effect van selecteren is uiteraard dat er altijd producenten zijn die buiten de classificatie vallen. Voor producenten die niet hoog genoeg scoren qua classificatiesterkte, is het natuurlijk heel vervelend. Toch is dit nu eenmaal hoe een classificatie werkt: er is beperkte ruimte in de top. Zolang de beoordeling en classificatieprocessen correct verlopen, is hiermee geen sprake van een oneerlijk systeem.

Wijnproducenten die niet volgens de DAC-regelementen werken maken ook geen kans op classificatie. Een voorbeeld zijn natuurwijnen, en dat wordt door meerdere producenten ook benoemd als tekortkoming. Echter draait het bij wijngaardclassificatie om het gezamenlijk promoten van de streek en zijn typische wijnstijlen. Natuurwijnen zijn bewust anders gemaakt en bedienen een specifieke doelgroep. Zij zullen via eigen marketing hun wijnen op de markt moeten brengen. Ook dat is democratie, je kunt nooit iedereen tevreden stellen, het gaat hierbij om de wil (wijnstijl) van de meerderheid. Dit is duidelijk gedefinieerd en dus transparant.

5.3.4 Draagvlak

Met de behoorlijke verschillen in mening lijkt het haast niet voor te stellen dat er op korte termijn veel draagvlak is om het systeem te omarmen. Er zijn wijnhuizen die de classificatie toejuichen en andere nemen een meer afwachtende houding aan. Sommige zeggen er zeker geen deel van te willen uitmaken. Hoe groot het aantal wijnproducenten gaat zijn dat op korte termijn toe zal willen treden, is natuurlijk niet bekend. Ook niet of er vanaf het begin producenten uit 'nieuwe' regio's toetreden. Maar dat er veel tijd voor nodig zal zijn, dat staat als een paal boven water.

De vorming van het huidige DAC-stelsel heeft 20 jaar geduurd. Een gebied als Wachau heeft al jarenlang veel succes met hun eigen Steinfeder-Federspiel-Smaragd-classificatie, en toch heeft Wachau zich per 2020 aangesloten bij het DAC-systeem. Ook de STK in de Steiermark is succesvol, maar hier zijn de producenten bijna een merk als wijnhuis. Al lijkt implementatie in dit gebied – op basis van geografische ligging en binnen de kwaliteitspiramide – eenvoudiger dan bijvoorbeeld in Burgenland... zo simpel is het dus nog niet.

Is een algemene acceptatie van cruciaal belang? Voor het goed functioneren van het systeem is een breed draagvlak niet strikt noodzakelijk. Het zal de processen echter wel versnellen wanneer de landelijke implementatie op veel steun kan rekenen. Te veel negativiteit kan als gevolg hebben dat er een smet ontstaat op het systeem, en dat is voor het aanzien ervan niet goed. Dat gaat dan mogelijk ten koste van goede binnenlandse en internationale promotie.

5.3.5 Marketing

“Een classificatie is geen wonderwapen om wijn te verkopen, het is een noodzaak in de context van complexe marktomgevingen.”

Michael Moosbrugger

De meeste producenten zijn het er wel mee eens dat het classificatiesysteem een goed marketinginstrument is. Het vergroot de bekendheid van de regio's en kan zo leiden tot betere verkoopresultaten. Vooral is die verwachting van goede resultaten er op het gebied van export. Daar de exportwaarde stijgt sinds begin jaren 90 (hoofdstuk 2.1.1 figuur 3), neemt de importantie van export toe en wordt een sterke internationale positionering steeds belangrijker.

Ook de benadering op basis van herkomst kan rekenen op veel steun. Herkomstbenaming kan gezien worden als een gemeenschappelijke manier van promoten, omdat herkomst van iedereen is en niet van één persoon alleen (monopolistische uitzonderingen daargelaten). Wanneer meerdere bedrijven prominent één naam van herkomst gebruiken in de communicatie, kan dit gezien worden als een collectieve en sociale vorm van marketing. Tevens is de herkomst ook het enige dat echt uniek is, omdat die elders niet na te maken is. Daarmee is herkenbaarheid en vertrouwen te creëren. De grote en bekende wijnhuizen zullen vooroplopen; zij hebben een groot netwerk en doorgaans meer budget voor marketing. Wellicht profiteren ze daarmee ook het meest, maar ook kleinere wijnproducenten kunnen op deze inspanningen meeliften.

Het doel van marketing is uiteindelijk om de verkoop van het product te bevorderen. Daarbij is het belangrijk om met de promotionele activiteiten de juiste doelgroep te bereiken. Allereerst dient die doelgroep geïdentificeerd te worden. Naarmate wijnen stijgen in prijs, zal de doelgroep omgekeerd evenredig kleiner worden. Dit betekent dat de doelgroep voor geclassificeerde wijnen specifiek is. Deze specifieke doelgroep is bereid meer te betalen voor een fles wijn, is naar verwachting meer ingelezen en zal meer interesse hebben in specifieke herkomst en complexiteit.

Echter, zoals besproken, is het aantal individuele wijngaarden enorm en is het onmogelijk om die allemaal te kennen. Wat er nu gebeurt met de invoering van classificatie is dat er twee nieuwe categorieën ontstaan: Erste en Grosse Lage. Het gaat daarbij om het feit dat de wijn afkomstig is uit een specifieke wijngaard, maar niet primair om welke wijngaard exact. Het gaat erom dat de wijn uit een speciale klasse komt en een status heeft van een aangetoond hoog niveau.

Daarenboven is binnen de classificatie het aantal hectaren nauwkeurig vastgelegd. Hierbij is de toegestane opbrengst gelimiteerd en meetbaar. Deze beperking betekent dat er niet eindeloos wijn gemaakt kan worden onder een bepaalde herkomstnaam. Hoe specifiek de herkomst, des te lager het volume, des te hoger de 'schaarste' en dus des te hoger de prijs. Dit impliceert meer beperkingen voor de producent want die heeft zich te conformeren aan strengere voorschriften. Anderzijds zal dit ook een drijfveer zijn om er kwalitatief het maximale uit te halen en zo de wijn voor een hogere prijs te verkopen.

Aan de orde is gekomen dat de benadering op basis van specifieke herkomst niet in alle gebieden van een gelijke importantie is. Het systeem speelt daarop in door per regio het te classificeren areaal te berekenen en toe te kennen op basis van verschillende indicatoren. Gebieden krijgen hiermee verhoudingsgewijs een juiste indeling van wijngaarden. Uiteraard zijn er producenten die het principieel oneens zijn met het toedichten van zoveel waarde aan de herkomst. Zij prefereren een benadering op het eindproduct, de wijn. Tegenargument is dat wanneer er nimmer veel aandacht is geweest voor specifieke herkomst, deze manier van promoten simpelweg niet van toepassing is op deze producenten. Het kan voor hen dan ook geen kwaad dat het systeem er is.

5.3.6 Financiële belangen

Een beladen onderwerp zijn de verschillende financiële belangen als het gaat om bezit. Bij het al dan niet selecteren en afbakenen van percelen gaat het om een forse potentiële waardevermindering van de grond, of tegenovergesteld een flinke devaluatie. Percelen met de classificatie Erste of toekomstig zelfs Grosse Lage zullen meer waard zijn dan percelen die niet geselecteerd worden. Daarnaast zullen de wijnen afkomstig van geclassificeerde wijngaarden in veruit de meeste gevallen ook een hogere prijs per fles opbrengen. Het gaat hier dus om grote belangen. Kwade tongen beweren dat invloedrijke en grote wijnhuizen hun wijngaarden eerder geclassificeerd krijgen of deze percelen kunnen acquireren, en dat daarmee de kansen afnemen voor kleine producenten. Transparantie van, en strenge controle op, de classificatieprocessen zullen cruciaal zijn om niet de schijn te wekken dat financiële belangen keuzes zullen beïnvloeden.

5.3.7 De consument

Marketing is hiervoor al als prominente factor naar voren gekomen. Het is uiteindelijk de consument die bediend moet worden. Vanuit consumentenperspectief is er mogelijk echter een bepaalde onwetendheid over hoe verschillende classificatiesystemen precies zijn opgebouwd. Geeft het landelijke systeem van wijngaardclassificatie in Oostenrijk de beoogde duidelijkheid? Of wordt het er voor de consument alleen maar ingewikkelder op?

Voor de consument moeten classificaties een houvast bieden om een idee te hebben wat er in de fles zit. De consument gaat er in alle waarschijnlijkheid van uit dat een geclassificeerde wijn van de hoogst mogelijke kwaliteit zal zijn. Zoals is vastgesteld, wordt het systeem gebruikt als marketingmiddel, maar mag de consument niet worden misleid. Hier ligt de verantwoordelijkheid bij de overheid die het systeem heeft geïmplementeerd. Dit systeem dient daarom te allen tijde objectief gemonitord te worden, met strenge criteria om 'kwaliteit' zoveel mogelijk te waarborgen. Uiteraard hebben ook producenten te handelen naar eer en geweten en moeten consumenten verantwoord een keuze kunnen maken. Een goede verkrijgbaarheid van betrouwbare informatie is daarbij belangrijk.

Veruit de meeste Oostenrijkse wijn wordt verkocht in Oostenrijk zelf en daarmee is dat de belangrijkste markt. Oostenrijkse wijndrinkers worden gezien als vrij conservatief. Ze weten wat ze lekker vinden en hebben veelal hun voorkeur voor bepaalde huizen of gebieden.

Wel is er een toenemende interesse voor duurzaamheid en biologische wijn. Al drinken jonge consumenten wat minder, ze zijn wel bereid er wat extra voor te betalen. Ze willen meer achtergrondinformatie en willen weten waar de wijn geproduceerd wordt (Yorke, 2024). Daar speelt het classificatiesysteem goed op in. Er is daarnaast wel sprake van concurrerende trends zoals de opkomst van speciaalbier, cocktails en het alcoholvrij segment.

In hoeverre er belangstelling is voor informatie, is natuurlijk aan de consument zelf. Het zorgvuldig opgebouwde terroir-georiënteerde systeem kan consumenten echter laten inzien dat er een enorme diversiteit is aan microklimaten en bodemgesteldheid, en daarmee ook de diversiteit aan wijnstijlen in kaart brengen. Het systeem kan zo als gids dienen om een consument een wijnstijl te garanderen die aan het gewenste smaakpatroon voldoet. Een deelname van alle Oostenrijkse DAC-gebieden zal de uitwerking hiervan versterken.

5.3.8 De toekomst

Het moge duidelijk zijn dat klimaatverandering gevolgen heeft voor de wijnbouw wereldwijd. Binnen de wijnbouw zijn er verschillende mogelijkheden om, tot op zekere hoogte, in te spelen op het opwarmen van de aarde. Denk aan verschillende druivenrassen, snoeimethodes, irrigatie, bodembedekkers en vinificatietechnieken. Maar niet alleen een oplopende temperatuur speelt de wijnbouw parten, ook een toename van extremen: late vorst in het voorjaar, stevige hagelbuien, lange droge periodes, hittegolven of zoals onlangs in Oostenrijk zeer zware regelval gedurende de oogst in september.

Kan men met het classificatiesysteem voldoende en snel genoeg inspelen op veranderende factoren? De recente uitbreiding van toegestane druivenrassen⁸ binnen de DAC Kamptal is een goed voorbeeld van adaptie. Volgens de regionale wijncommissie is het zo mogelijk om toekomstig de typische wijnstijlen binnen Kamptal te blijven produceren. Het is echter belangrijk dat deze uitbreiding van druivenrassen niet leidt tot een terugval naar de promotie op basis van druivenrassen in plaats van herkomst. Daarom wordt de vermelding van de nieuwe toegestane druivenrassen beperkt tot het rugetiket.

Het risico bij uitbreiding van de druivenrassen is naast de promotie ook de stijlverandering. Uitgangspunt is dat wijnen binnen de DAC in het algemeen, en geclassificeerde wijnen in het bijzonder, moeten staan voor streektypische wijnen. Nieuwe druivenrassen bieden producenten mogelijkheden (in combinatie met vinificatietechnieken als houtlagering of malolactische omzetting) een heel ander type wijn te produceren. Uiteraard kan hiermee worden ingespeeld op veranderende trends, maar dat is wellicht geen sterktebod wanneer juist typiciteit van herkomst wordt gepropageerd. Als nieuwe druiven, door bijvoorbeeld een hogere zuurgraad, toekomstig juist wel bijdragen aan het bewaken van de wijnstijl, is het voor de lange termijn wel goed.

Op de korte termijn lijkt het systeem, zij het met kleine aanpassingen, voldoende flexibel en kan men zich aan de omstandigheden aanpassen. Echter moet men op lange termijn openstaan voor eventuele herindeling binnen de classificatie. Zo kunnen wijngaarden toekomstig bijvoorbeeld te warm worden en presteren andere wijngaarden wellicht beter. Dat zou kunnen door een hogere ligging of andere oriëntatie. Hernieuwde en kritische evaluaties zijn belangrijk om het systeem actueel te houden en daadwerkelijk de beste wijngaarden als zodanig geclassificeerd te hebben.

⁸ Binnen de DAC Kamptal zijn naast grüner veltliner en riesling nu ook chardonnay, grauburgunder (pinot gris) en weissburgunder (pinot blanc) toegestaan (Vinaria, 2024).

Hoofdstuk 6 Conclusie en discussie

Op basis van alle bevindingen die in de voorafgaande hoofdstukken uiteen zijn gezet wordt in dit hoofdstuk de vraag beantwoord of het landelijke classificatiesysteem een kans van slagen heeft. Daarna volgt de discussie en wordt afgesloten met een persoonlijke conclusie.

6.1 Conclusie

Is het classificatiesysteem feilloos? Nee dat niet, en het blijkt een onmogelijke opgave om overal rekening mee te houden en iedereen tevreden te stellen. Het systeem is echter inhoudelijk zeer zorgvuldig opgebouwd en er wordt door middel van een breed scala aan criteria geclassificeerd.

Heeft een landelijke wijngaardclassificatie in Oostenrijk kans van slagen?

Ja, dat heeft het, wanneer men het hogere doel voor ogen houdt: het verbeteren van naamsbekendheid door collectieve, regionale promotie. Deze gezamenlijke inspanning zal met name internationaal leiden tot meer bekendheid van Oostenrijk in het algemeen en volgend daarop verkoopsucces.

Is een classificatiesysteem hiermee een recept voor succes of brengt het vooral veel discussie met zich mee? Eigenlijk is beide waar. Iedereen streeft naar succes en geluk in zaken. Maar waar geclassificeerd wordt, wordt geselecteerd en dat mechanisme houdt in dat er ook producenten zijn die buiten de boot vallen. Deze keerzijde is de bron van onvrede maar hoeft het succes van het systeem niet in de weg te staan.

Wat de slagingskans zal vergroten, is wanneer afgunst en negativiteit niet de overhand nemen en zo een schaduw werpen over het systeem. Positieve internationale communicatie zal het imago van een kwalitatief en betrouwbaar systeem versterken.

Het succes zal compleet zijn wanneer het systeem daadwerkelijk een landelijk karakter heeft en in de toekomst bestaande private Oostenrijkse classificatiesystemen in de ban worden gedaan. Dan kan er eenduidig gecommuniceerd worden en heeft Oostenrijk met een exclusief landelijk classificatiesysteem iets unieks in de wereld van wijn. Maar dat gaat nog veel tijd kosten, heel veel tijd.

6.2 Discussie

In dit onderzoek is naar voren gekomen dat classificatiesystemen vooral een marketingdoel dienen. Daarbij is de kern om wijn beter en voor een hogere prijs te verkopen. Hierbij wordt echter slechts indirect rekening gehouden met het consumentenbelang. Er wordt namelijk ‘van binnenuit’ gekeken hoe men consumenten bereid krijgt Oostenrijkse wijn te kopen. Maar wat wil de consument nu eigenlijk zelf? Er zijn diverse doelgroepen, die misschien verschillende benaderingen verlangen. Sommige doelgroepen zijn vrij specifiek, zoals ingelezen liefhebbers. Liefhebbers die precieze herkomst wellicht heel interessant of zelfs belangrijk vinden en zoeken naar wijnen met complexiteit. Maar zit een doorsnee moderne consument überhaupt te wachten op deze diepgang qua herkomst? Worden bijvoorbeeld platforms als Vivino doorslaggevend bij het maken van keuzes? Een benadering vanuit het consumentenperspectief zou interessant zijn.

En dan de belangrijke en veelbesproken factor ‘kwaliteit’. In een gesprek met de heer Vis, geoloog bij TNO Nederland, is de ‘overgewaardeerde invloed’ van bodem op smaak belicht. Dit komt ook in steeds meer onderzoeken en artikelen naar voren. Je kunt aantoonbaar niet in wijn proeven van wat voor soort bodem de wijn komt. Wordt er bij herkomstbenadering te veel invloed toegedicht aan de bodem? In dit onderzoek is dit buiten beschouwing gelaten, daar het inhoudelijk geen invloed heeft op de functionaliteit van het classificatiesysteem. Echter zou dit het principe ‘terroir’ in een wat ander daglicht kunnen plaatsten ten opzichte van wijnkwaliteit.

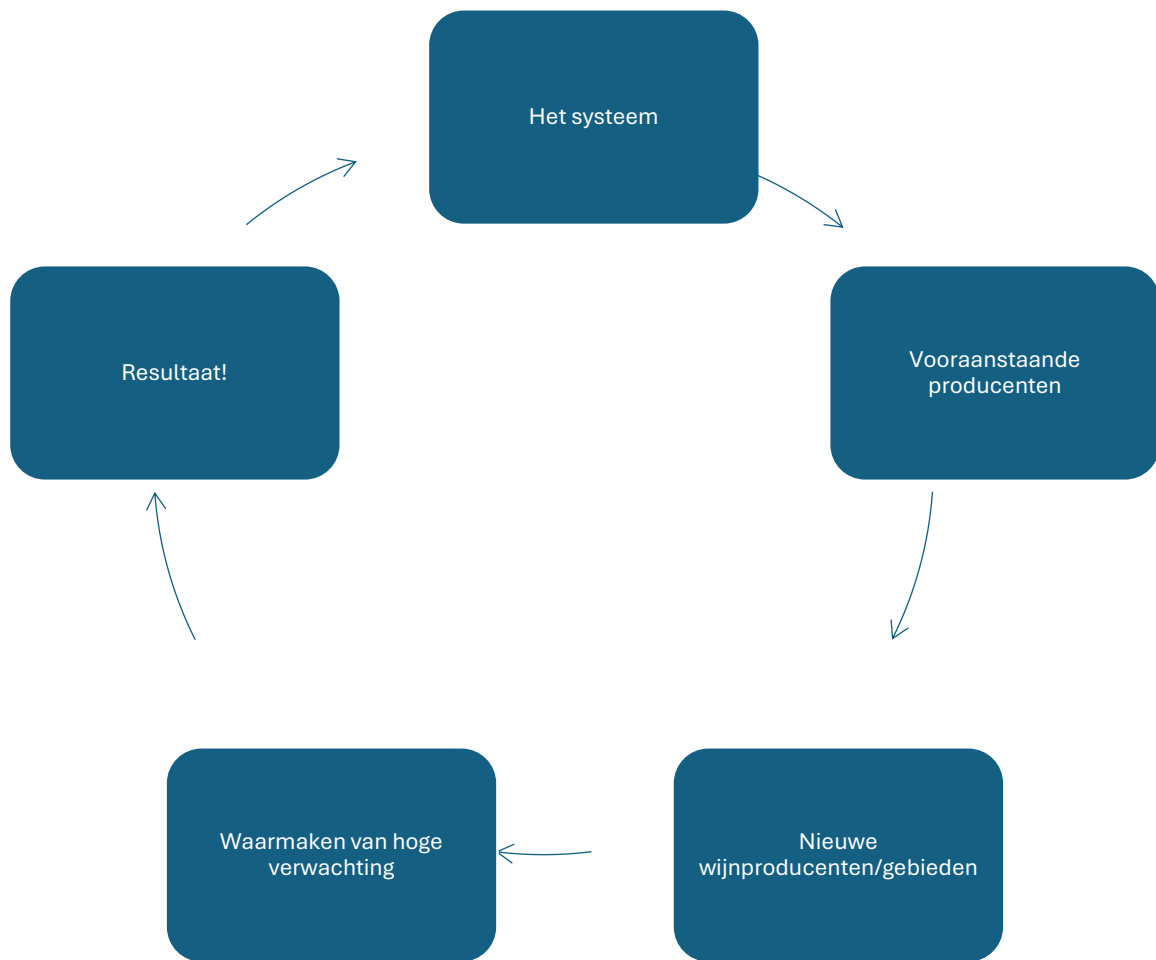
Tenslotte iets dat nu nog niet is vast te stellen: is het classificatiesysteem zoals dit is opgebouwd daadwerkelijk toekomstbestendig? De ‘1855 Bordeaux-classificatie’ staat, vrijwel onveranderd, nog altijd als een huis. Zo ook de Grands Crus uit de Bourgogne; die genieten een onverminderde reputatie en worden begeerd. Dus ja, ze functioneren qua marketing nog prima. Echter een kritische benadering is de vraag of deze systemen ook nog steeds behelzen wat ze uiteindelijk pretenderen te presenteren: de beste wijnen? Of betaalt de consument vooral veel geld voor een illusie?

6.3 Persoonlijke conclusie

Classificatie is een fascinerend onderwerp gebleken en het zal voorlopig de gemoederen nog wel bezighouden. Binnen het fenomeen van classificeren is veel ruimte voor persoonlijke interpretatie omdat een groot deel van het systeem niet wetenschappelijk te onderbouwen is. Iedereen kijkt er op zijn eigen manier naar en iedereen heeft natuurlijk ook zijn eigen belangen.

Ik ben me er terdege van bewust dat met de gekozen systeembenadering (classificatie vanuit de top van piramide) een beperkte doelgroep wordt bereikt, net als dat met deze benadering de top zal worden ingevuld door een select gezelschap wijnproducenten. Toch denk ik dat classificatie versterkend zal werken op het reeds functionerende DAC-appellatiesysteem en dat ook de overige producenten ervan zullen profiteren wanneer Oostenrijk hiermee zijn groeiende internationale populariteit en aanzien weet te continueren. Mede door wat het ‘Pygmalion-effect’ wordt genoemd (hoge verwachtingen leiden tot betere prestaties) voorzie ik dat het classificatiesysteem de kwaliteit van wijnen zal bevorderen.

Hoe ik denk dat dit in de praktijk zal uitpakken, heb ik op de volgende pagina in figuur 16 uitgebeeld.

Figuur 16. Het Pygmalion-effect van classificatie

Uitgangspunt is hier het 'systeem' van wijngaardclassificatie. Dit wordt door een aantal vooraanstaande producenten gepropageerd. Zij voelen de verantwoordelijkheid om te presteren, om als elite ook daadwerkelijk de best mogelijke wijnen op de markt te brengen om hun reputatie waar te maken. Zij overtuigen andere producenten ervan dat hun benadering de juiste is. Nieuwe bedrijven sluiten zich aan en verwerven daarmee binnen hun eigen regio een bepaald aanzien. Er ontstaat een stimulerend effect om dit aanzien en bijbehorende verwachting waar te maken. Dientengevolge wordt alles in het werk gesteld voor het produceren van de hoogst haalbare kwaliteit. Dit leidt tot resultaat! De gemiddelde kwaliteit en reputaties gaan omhoog, gevolgd door hogere scores in vakbladen, van critici en van experts tijdens proeverijen. Dit wekt aandacht van de handel en creëert vraag bij consumenten. Die laatste krijgen de topwijn in het glas die ze verwachten. De cirkel is daarmee rond, het systeem werkt. Dat blijft vervolgens niet onopgemerkt en steeds meer wijnproducenten zullen zich aan willen sluiten omdat succes aantrekkingskracht heeft. Op de langere termijn zullen denk ik alle gebieden vertegenwoordigd zijn binnen een classificatiesysteem dat zeker kans van slagen heeft.

Verklarende woordenlijst

<i>Ampelografie</i>	De wetenschappelijke beschrijving, en kennis van, de wijnstok.
<i>Appellatie</i>	Een geografisch vastgelegd wijngebied. Hierbij dient men zich aan bepaalde voorschriften te houden alvorens de appellatie op het etiket genoemd mag worden.
<i>Classificatiesysteem</i>	Een systeem waarin een rangorde is opgenomen van geselecteerde wijngaarden, dorpen of wijnhuizen.
<i>Corpinnat</i>	Vereniging welke is opgericht door vooraanstaande producenten van mousserende wijn in de Spaanse regio Penedès.
<i>Der Glückliche Lage</i>	Vereniging van Oostenrijkse wijnproducenten die tegen de nationale invoering van de classificatie strijden.
<i>Germaanse wijnwetgeving</i>	Systeem gebaseerd op herkomst en ligging.
<i>Gemischtersatz</i>	Gemengde aanplant, waarbij diverse druivenrassen door elkaar staan aangeplant in dezelfde wijngaard.
<i>Herbicide</i>	Chemisch gewasbeschermingsmiddel dat wordt gebruikt om onkruid te bestrijden.
<i>Hochkultur</i>	De druiventakken worden in rechte lijnen langs metaaldraden geleid. De plant groeit zo in de hoogte en geeft een structuur met (brede) paden in de wijngaard, waardoor deze machinaal te bewerken is.
<i>Holisme</i>	‘Het geheel is meer dan de som der delen.’ In dit systeem kunnen componenten los van elkaar onvoldoende verklaard worden.
<i>Insecticide</i>	Chemisch gewasbeschermingsmiddel dat wordt gebruikt om insecten te weren of te doden.
<i>KMW</i>	Klosterneuburger Mostwaage. Zo wordt het mostgewicht in landen als Duitsland en Oostenrijk gemeten in graden Oechsle. Daarbij is 1° KMW gelijk aan 4,86° Oechsle.
<i>Lössbodem</i>	Een vruchtbare, kalkrijke en zeer fijnkorrelige bodem.
<i>Malolactische omzetting</i>	Bacteriële omzetting waarbij melkzuurbacteriën harde appelzuren omzetten in mildere melkzuren.
<i>Meeldauw</i>	Een veelvoorkomende bladschimmel.
<i>Most</i>	Het sap van druiven voor de vergisting.
<i>Mostgewicht</i>	Het suikergehalte van de most, uitgedrukt in graden Brix, Baumé of Oechsle.
<i>Oenologie</i>	De wijnbouwtechnische wetenschap.

<i>Pannonische vlakte</i>	Grote vlakte in Centraal-Zuidoost-Europa met als klimatologische invloed warme zomers en koude winters.
<i>Phylloxera vastatrix</i>	Bladluisoort die 'druifluis' wordt genoemd.
<i>Pygmalion-effect</i>	Het effect dat verwijst naar situaties waarin hoge verwachtingen leiden tot betere prestaties. Oorspronkelijk geobserveerd in het onderwijs, maar ook van toepassing op bijvoorbeeld het gebied van sport en management.
<i>Romaanse wijnwetgeving</i>	Systeem gebaseerd op mostgewicht.
<i>Terroir</i>	Komt van het Latijnse woord 'terra', dat aarde betekent. Het is een veelgebruikt begrip in de wijnbouw en verwijst naar de specifieke eigenschappen (microklimaat, bodemgesteldheid, expositie) van de wijngaard.
<i>Tocqueville</i>	Alexis de Tocqueville was een Franse aristocraat, politiek filosoof en socioloog, historicus en staatsman. Hij geldt als een belangrijk denker van het moderne politieke liberalisme.
<i>Vitis vinifera</i>	Een druivensoort binnen het geslacht <i>Vitis</i> . Alle klassieke Europese druivenrassen die zijn aangeplant, vallen onder deze druivensoort.

Literatuurlijst

Geraadpleegde boeken

- Brook S. (2020). *The wines of Austria* (2e editie). Infinite Ideas Limited.
- Cobbold D. (1997). *De beste Grands Crus ter wereld* (1e editie NL). Zuid Boekproducties.
- Duijker H. (1997). *Bordeaux wijnatlas & encyclopedie* (1e editie). Het Spectrum.
- Duijker H. (1988). *De grote wijnen van Bourgogne* (5e editie). Het Spectrum.
- Goode J. (2014). *The science of wine* (2e editie). Octopus Publishing Group Ltd.
- Klinger W. & Vocolka K. (2019). *Wine in Austria. The history* (1e editie). Brandstätter.
- Werfring J. (2022). *Die Österreichischen Traditionweingüter. Festschrift* (1e editie). Druckerei Berger.

Publicaties en artikelen

- Austrian Wine Statistics Report*, Katharina Tesch, Austrian Wine Marketing Board, 4 december 2023.
- Austria's Erste Lage Dilemma*, Jancis Robinson, Julia Harding MW, 27 september 2023.
- Elite in tijden van democratie*, Ralf S. Willems, afstudeerscriptie Universiteit Utrecht, 19 november 2012.
- In Oesterreich sollen Weine in Zukunft nach Lagen klassifiziert werden*, Der Standard, Georg Desrues, 27 november 2023.
- Guter Wein, schlechter Wein? Neue Kategorien sorgen für Unmut – jetzt ist der VfGH am Zug*, Der Standard, Andreas Danzer, 2 juli 2024.
- Kamptal DAC erweitert Rebsorten um weisse Burgunder*, Vinaria, 23 september 2024.
- Lagenklassifikation. Gastkommentar von Josef Glatt*, Vinaria, 26 februari 2024.
- Neue Herkunftskennzeichnung treibt Keil durch Österreichs Weinwirtschaft*, Der Standard, Verena Kainrath, 13 september 2023.
- Neue Mitglieder im Nationalen Weinkomitee*, Vinaria, 24 januari 2022.
- Statistics Austria. Preliminary export figures 2023*, AWMB, maart 2024.
- Streit um Klassifizierung. Alois Höllere ist sprecher de Rovoluzzer*, Vinaria, 2 april 2024.
- The vile and Noble. On the relation between Natural and Social Classifications in the French Wine World*, Marion Fourcade, The social Quarterly 53:4, 524-545, 1 september 2012.
- The World of Organic Agriculture 2024*, Willer, Trávnicek, Schlatter, FiBL & IFOAM-Organics International.
- Tocqueville. Zijn gedachtegoed*, prof. dr. S.C. van Bijsterveld, Radboud Universiteit, 15 mei 2024.
- Towards a Tokaj classification. Applying the Austrian Erste Lagen approach to Hungary*, Wojciech Bonkowski MW, 12 december 2022.

Documentatiemateriaal

Klassifizierungsdokument Erste Lage, Bundesministerium, versie 1a 2023.

Österreichische Traditionweingüter 1e Lagen Rieden Klassifikation 2023/2024.

ÖTW Erste & Grosse Lage Weinkriterien des regionalvereines Österreichische Traditionweingüter Donau, versie maart 2022.

Bezochte wijnhuizen

Mei 2023

Weingut Malat, ÖTW Kremstal
Weingut Wess, ÖTW Kremstal
Weingut Proidl, ÖTW Kremstal
Weingut Sepp Moser, ÖTW Kremstal
Weingut Mantlerhof, ÖTW Kremstal
Weingut Gobelsburg, ÖTW Kamptal
Weingut Jamek, Wachau
Weingut Braun, Wachau

Weingut Direder, Wagram
Weingut Knoll, Wachau
Domäne Wachau, Wachau
Weingut Hick, Wachau
Weingut Pax, Wachau
Weingut Hirsch, ÖTW Kamptal
Weingut Matthias Hirtzberger, Wachau
Nikolaihof, Wachau

September 2023

Weingut Huber, ÖTW Traisental
Weingut Thiery-Weber, ÖTW Kremstal
Weingut Geyerhof, ÖTW Kremstal
Weingut Loimer, ÖTW Kamptal
Weingut Birgit Eichinger, ÖTW Kamptal

Augustus 2024

Weingut Erwin Tinhof, Burgenland
Weingut Langmann, Weststeiermark
Weingut Krispel, Vulkanland Steiermark
Weingut Hannes Sabathi, Südsteiermark

Geraadpleegde websites

www.austrianvineyards.com

Gedetailleerde informatie over Oostenrijkse wijngaarden.
Toepassing: classificatie- en terroiranalyse.

www.austrianwine.com

Belangrijke bron voor wetgeving, statistieken en regelgeving.
Toepassing: exportdata en DAC-informatie.

www.derstandard.at

Artikelen over controverses rondom classificatie en juridische processen.
Toepassing: kritische opinies over classificatie en marketingstrategieën.

www.eruption.at

Informatie over Steiermarkse classificatie.

Toepassing: casestudy voor alternatieve classificatiesystemen.

www.fallstaff.com

Recensies en ranglijsten voor wijnen uit Oostenrijk.

Toepassing: ondersteuning van evaluaties en kwaliteitsbepalingen.

www.klimaatinfo.nl

Klimaatinformatie over Oostenrijkse wijnbouwregio's.

Toepassing: weergave klimatologische invloeden op terroir.

www.meininger.de

Economische trends en analyses.

Toepassing: vergelijking internationale classificatiesystemen.

www.stk-wein.at

Classificatie-informatie van de Steirische Terroir- und Klassikweingüter.

Toepassing: voorbeeld van regionale classificaties.

www.traditionsweingueter.at

Documentatie over de ÖTW.

Toepassing: geschiedenis en implementatie van het ÖTW-systeem.

www.vdp.de

Verband Deutscher Prädikatsweingüter: bron voor vergelijking met Duitsland.

Toepassing: internationale benchmarks.

www.vineawachau.at

Wachau-classificatiesysteem en DAC-integratie.

Toepassing: regionale benaderingen van classificatie.

www.vinaria.at

Artikelen over trends in Oostenrijkse wijnbouw en classificatie.

Toepassing: achtergrondinformatie over de dynamiek binnen de wijnsector.

www.vins-bourgogne.fr

Franse classificatie als vergelijkingsmateriaal.

Toepassing: internationale parallellen en inzichten.

www.marceldeiss.com

Biodynamisch wijndomein in de Elzas.

Toepassing: citaat over ontstaan van herkomstbenamingen 2024.

Bijlagen

Bijlage I.	Reglementen DAC-systeem
Bijlage II.	Weinkriterien ÖTW Erste & Grosse Lage
Bijlage III.	Klassifizierungsdokument
Bijlage IV.	Questionnaires Wijnproducenten (ÖTW-leden)
Bijlage V.	Questionnaires Wijnproducenten (ÖTW-gebieden, geen lid)
Bijlage VI.	Questionnaires Wijnproducenten (Overige gebieden)
Bijlage VII.	Interview Michael Moosbrugger
Bijlage VIII.	Interview Michael Tischler-Zimmermann
Bijlage IX.	Questionnaire Herbert Oschep
Bijlage X.	Questionnaire Alois Höllerer
Bijlage XI.	Questionnaire Chris Yorke
Bijlage XII.	Interview Emmerich Knoll
Bijlage XIII.	Questionnaire Frank Smulders MW
Bijlage XIV.	Interview Julia Harding MW, Jancis Robinson

Bijlage I

Reglementen DAC Systeem

QUALITÄTSWEIN WITH REGIONAL TYPICITY (DAC)

The acronym “DAC” stands for Districtus Austriae Controllatus and is the legal abbreviation given to an Austrian Qualitätswein (quality wine) that is particularly typical of its region. There are currently 18 DAC appellations.

In other words, if “DAC” appears on a wine label immediately after the name of the wine-growing region (e.g. Kamptal DAC), it means that the wine inside displays the unmistakable characteristics of that wine-growing region. Only wines with this character are allowed to feature the name of that specific region on the label. This puts the emphasis on the wine’s origin and makes the wine all the more distinguishable.

THE ESTABLISHMENT OF A DAC REGULATION

All specific wine-growing regions in Austria primarily market the wines that differentiate their particular region from others because these wines are particularly suited to local conditions and have a long-established importance. When a region is deciding what to grow, both viticultural and strategic marketing criteria need to be considered. For example, some grape varieties are less well-suited to the character of a particular region, for example Schilcher would not tend to be grown along the Danube, and Grüner Veltliner not in Steiermark. If a region decides to concentrate on wines that are typical for the area, and in doing so only allows wines of that type to use the region’s name on labels, then the process to acquire DAC status can begin.

The first step in the process is for the Regional Wine Committee – which is made up of local grape producers, winemakers, traders, etc. – to define the regional typicity and winegrowing policy. The typicity includes factors such as grape variety/varieties, harvesting methods, ageing and taste.

Once the committee reaches a consensus, a draft regulation is drawn up together with experts from the Federal Ministry of Agriculture, the Chamber of Agriculture, the Federal Economic Chamber and Austrian Wine. The draft is then submitted to the National Wine Committee for approval.

The National Wine Committee then submits the final application to the Federal Ministry of Agriculture. If the application is approved and becomes law, wines can only be labelled with the name of the region and the DAC suffix (Districtus Austriae Controllatus) if they correspond to the defined typicity of that particular region. All other Qualitätswein must be labelled with the name of the generic wine-growing region (= the name of the federal state) in which the DAC region is located (e.g. “Steiermark” rather than “Südsteiermark”).

POINTS DEFINED IN A DAC REGULATION

A DAC regulation can define various factors relating to wine production. These points, which define the unique typicity of origin, can include grape variety and cultivation methods, as well as the earliest permitted opportunity to bring a wine to market.

GRAPE VARIETIES

Firstly, a wine-growing region determines their flagship grape variety/varieties. This is not an arbitrary decision; it results from wine-growing traditions in that region, as well as the region's climatic conditions and soil characteristics. Some regions (e.g. Eisenberg and Traisental) have decided to focus on one or two grape varieties, while other regions (e.g. Steiermark and Wachau) use a wider range of grape varieties to produce the characteristic diversity of wines with their particular designation of origin.

CULTIVATION & HARVESTING

A region's typicity may not be defined by the wine style alone, but also their particular cultivation practices. This is the case in the wine-growing region of Wien, where the Gemischter Satz field blend is so rooted in the region that the Wiener Gemischter Satz DAC was established to protect the traditional methodology of growing different grape varieties in the same vineyard and processing them together. Some regions also list how their grapes should be harvested in their DAC regulation. For example, for the DAC regions of Rust and Wachau as well as the ones in the state of Styria, harvesting by hand is compulsory.

ALCOHOL & RESIDUAL SUGAR

Each region may define the required alcohol by volume or residual sugar content of their wines, whether these be light or robust, dry or sweet. Those factors can also be defined for every single tier or grape variety within the region's system of origins.

AGEING & SENSORY CHARACTERISTICS

Grape varieties alone do not define the regional typicity; a wine's ageing process, taste, aroma and colour can also play a critical role and be defined clearly in the regulation process. If a wine is to be marketed as a DAC, a tasting commission decides on what factors make the wine typical of the region.

BRINGING TO MARKET

Alongside criteria relating to cultivation, processing and characteristics of the final product, DAC regulations also often include marketing criteria. These include, for example, the earliest date that the wine can be brought to market, to ensure that the wine can age for the length of time it typically requires. Regions are also welcome to create a common logo for marketing their regionally typical wines. DAC wines are usually also subject to certain labelling regulations.

ORIGIN TIERS AND MORE SPECIFIC DESIGNATIONS OF ORIGIN

Many regions divide their wines into different tiers according to their degree of ageing and/or more specific designations of origin. Firstly, use of the term “Reserve” is subject to regulation. It is forbidden to use the term “Reserve” for wines with typicity of origin (i.e. with DAC status), unless the relevant DAC regulation expresses otherwise. In this instance, DAC regulations generally define the earliest possible date that an application for an inspection number can be submitted, differing from the general wine labelling regulations.

The trend amongst many DAC wines is towards a clear profiling into three tiers of wine with more specific designations of origin: Gebietswein (regional wine), Ortswein (“villages” wine) and Riedenwein (single-vineyard wine). This underlines the exact typicity of a wine’s origin – whether this be a larger region, a specific village or community or even an individual vineyard.

Bijlage II

Weinkriterien ÖTW Erste & Grosse Lage

ÖTW ERSTE & GROSSE LAGE WEINKRITERIEN

DES REGIONALVEREINES „ÖSTERREICHISCHE TRADITIONSWINGÜTER DONAU“

Fassung Mär 2022

1. Weingut

- a. Jedes Mitglied, kooperierendes Mitglied oder Lizenznehmer hat den Nachweis über die Teilnahme an einem Seminar zur Lagenklassifikation der ÖTW zu erbringen.
- b. Jedes Mitglied, kooperierendes Mitglied oder Lizenznehmer muss ab 2023 entweder ‚Nachhaltig‘ nach dem Österreichischen Nachhaltigkeitssiegel, oder ‚Biologische Traubenproduktion‘ mit dem Mindeststandard EU-Bio-Siegel oder gleichwertig zertifiziert sein und den Nachweis erbringen.
- c. Jedes Mitglied, kooperierendes Mitglied oder Lizenznehmer darf weder Herbizide noch Insektizide in der Weingarten Bewirtschaftung verwenden.

2. Weingarten

- a. Um einen Wein aus einer Ried / Lage mit dem Prädikat ‚ÖTW Erste oder Große Lage‘ auszuzeichnen, muss diese nach den Klassifikationskriterien der ÖTW als solche in der jeweiligen Kategorie klassifiziert worden sein.
- b. Der maximale vermarktbare Hektarhöchsttertrag ist für
 - i. ‚ÖTW Erste Lagen‘ auf 60hl / ha Weingartenfläche begrenzt
 - ii. ‚ÖTW Großen Lagen‘ auf 50hl / ha Weingartenfläche begrenzt
- c. Trauben für Weine aus ‚ÖTW Ersten und Großen Lagen‘ dürfen nur mit der Hand gelesen werden. Der Nachweis (Fotobeweis) muss dokumentiert werden.

3. Weinbereitung

- a. Most von Trauben aus ‚ÖTW Ersten und Großen Lagen‘ dürfen weder durch Chaptalisierung noch durch eine maschinelle Konzentrationsmethode in ihrer Mostkonzentration verändert werden.

4. Vermarktung

a. In Verkehr Bringung

- i. Die Kategorien ‚ÖTW Erste & Große Lage‘ steht nur für regionaltypische Weine (DAC) mit Prüfnummer zur Verfügung. Der Nachweis ist dem Bundesvorstand zu erbringen. Für Wagram Weine gilt bis zur Erlangung des DAC Status eine analoge Regelung (ausschließlich Weine aus den Sorten Grüner Veltliner & Riesling trocken)
- ii. ‚ÖTW Erste Lage‘ Weine dürfen erst nach der ‚ÖTW Erste Lage‘ Präsentation in Grafenegg Anfang September in Verkehr gebracht werden.
- iii. ‚ÖTW Große Lage‘ Weine dürfen erst im zweiten Jahr nach der ‚ÖTW Erste Lage‘ Präsentation in Grafenegg Anfang September in Verkehr gebracht werden.

b. Flaschenausstattung

i. ÖTW Logo (Kompass)

Nur für Vollmitglieder: Das ‚ÖTW Logo‘ muss verpflichtend entweder auf der Kapsel, oder am Vorderetikett verwendet werden. Die Mindestgröße von 12mm darf nicht unterschritten werden.

ii. ‚ÖTW Erste und Große Lage‘ Logo (obligatorisch)

1. Am Etikett ist das ‚ÖTW Erste und Große Lage‘ Logo immer nach der Lagenbezeichnung zu verwenden. Dies gilt sowohl für das Vorder-, als auch für das Rückenetikett. Der Einser (1) kann bei Bedarf an die Schriftart der Lagenbezeichnung angepasst werden. Hierbei ist darauf zu Achten, dass die Erkennbarkeit gewährleistet bleibt. Abänderungen vom eingetragenen Logo bedürfen der Zustimmung des Bundesvorstands.

zB: **Ried KREMSEK KÖGEL 1er** Ried KREMSEK KÖGEL 1er

2. Der Einser des Logos muss mindestens der Großbuchstabengröße der Lagenbezeichnung entsprechen, darf aber nicht größer als 1,5 mal größer sein.

iii. ‚ÖTW ERSTE LAGE®‘ und ‚ÖTW GROSSE LAGE®‘ Wortlaut (obligatorisch)

1. Die Bezeichnung ‚ÖTW ERSTE LAGE®‘ und ‚ÖTW GROSSE LAGE®‘ ist nach der grafischen Vorlage auf Kapseln oder Drehverschlüssen anzubringen (Etikett nicht erlaubt). Abänderungen der grafischen Vorlage bedürfen der Zustimmung des Bundesvorstands. Folgende Varianten können zur Anwendung kommen:

1.

2.

3.

4.

„Die Farbgestaltung der Etikettierungen und Banderolen bleibt den Weingütern überlassen. Die Weingüter dürfen die Farbgestaltung der Unionsgewährleistungsmarke nicht verändern.“ Der Kapselbereich über der Banderole steht für die Individuelle Gestaltung der Weingüter zur freien Verfügung.

5. Lagenverbrauch

Wenn eine Riede/Lage als ‚ÖTW Erste Lage‘ oder ‚ÖTW Große Lage‘ von den ÖTW klassifiziert ist, steht diese in der Kategorie ‚Nicht klassifizierte Lagen‘ nicht mehr zur Verfügung.

6. Sorten

- Erste Lagen stehen nur für regionaltypische Weine (DAC) zur Verfügung. Für Wagram Weine gilt bis zur Erlangung des DAC Status eine analoge Regelung (GV & Riesling trocken)

7. Preislisten & Geschäftsverkehr

- Auf Preislisten ist das ‚ÖTW Erste und Große Lage‘ Logo in Verbindung mit den ‚ÖTW Erste und Große Lage‘ Weinen obligatorisch.
- Der ‚ÖTW Erste Lage‘ und ‚ÖTW Große Lage‘ Wortlaut kann wahlweise verwendet werden.

8. Kontrolle der Weinkriterien

Die Österreichischen Traditionsweingüter überprüfen und überwachen die in der Anwendungsrichtlinie enthaltenen Kriterien im Vorfeld der jährlichen Weinverkostung. Die Österreichischen Traditionsweingüter lassen nur Waren, die diese Qualitätserfordernisse erfüllen, zur Verkostung zu. Insbesondere überprüfen die Österreichischen Traditionsweingüter hierbei die Prüfnummer, das Nachhaltigkeitssiegel, die maximale Weingartenfläche, den Einsatz von Pestiziden und Insektiziden sowie die korrekte Flaschenausstattung. Die Österreichischen Traditionsweingüter behalten sich vor, die Einhaltung der Anwendungsrichtlinie jederzeit stichprobenartig zu kontrollieren.

Bijlage III

‘Klassifizierungsdokument’

Versie 1a/2023

Klassifizierungsdokument

Dokument über die Klassifizierung einer Riede als „Erste Lage“ gem.
Weingesetz-Bezeichnungsverordnung

Bundesministerium für Land- und Forstwirtschaft,
Regionen und Wasserwirtschaft
Abteilung II/7 „Obst, Wein, Gemüse, Sonderkulturen“

Stubenring 12
1010 Wien

1. Basisdaten

Bezeichnung der Riede:

Gemeinde und Katastralgemeinde:

Weinbaugebiet:

Verordnete Größe der Riede in ha:

Bepflanzte AMA-Fläche in ha:

Rebsortenaufteilung in Sorten und Prozent der Fläche:

Ausführende Personen/Organisationen/Experten:

Sonstige Informationen zur Riede:

Vorgelegt im Nationalen Weinkomitee vom:

2. Historische Bedeutung

Gem. Weingesetz-Bezeichnungsverordnung, § 1a, Abs. 3 Z 1 ist im Klassifizierungsdokument die historische Bedeutung der Riede darzustellen.

2.1. Seit wann ist die Riede unter diesem Namen bekannt?

Mittelalter (bis 1500)	Renaissance (1500 - 1700)	frühe Neuzeit (1700 - 1823)	Franziseischer Kataster 1823	Neuzeit (seit 1823)
100%	80%	60%	40%	20%

Einige mögliche Quellen:

- Franziseischer Kataster der Habsburgermonarchie (Arcanum Verlag)
- Bundesamt für Eich- und Vermessungswesen
<https://www.bev.gv.at/Services/Produkte/Landkarten/Historische-Landkarten.html>
- Gemeinde-Chroniken
- Landesarchive der Bundesländer
- Klosterbibliotheken
- Passionierte Historiker*innen oder Lehrer*innen
- Weinguts-Archive
- Elisabeth Arnberger „Flurnamen erzählen“ für Wachau, Kamptal, Kremstal
- Johann Rasch, „Weinbaubuch“ aus 1580
- Willi Klinger & Karl Vocelka, „Wein in Österreich“, „Die Entwicklungen der Herkunftsbezeichnungen im Weingesetz“, S. 78 - 101

Vorgelegte Dokumente:

Quelle/Fundort	Jahreszahl/Periode etc.

Tabelle beliebig erweiterbar

2.2. Seit wann wird die Riede unter ihrem Namen als Wein vermarktet?

vor 1914	Zwischenkriegszeit (1914 - 1945)	vor Weinkrise 1985	1985 - 2010	nach 2010
100%	80%	60%	40%	20%

Einige mögliche Quellen:

- Weingutsarchiv
- Kellerbuch, betriebsinterne Aufzeichnungen
- Weinkarte in der Gastronomie
- Sortimentskataloge Weinhandel
- Publikationen, Presse, Prospekte

Vorgelegte Dokumente:

Quelle/Fundort	Jahreszahl

Tabelle beliebig erweiterbar

3. Homogenität

Gem. Weingesetz-Bezeichnungsverordnung, § 1a, Abs. 3 Z 2 ist im Klassifizierungsdokument die Homogenität der Riede hinsichtlich Boden, Geologie, Klima und Exposition darzustellen.

Einige mögliche Quellen:

- <https://bodenkarte.at/>
- <https://www.wein-terroir.at/web/index.php> (nur Burgenland)
- <https://www.geologie.ac.at/>
- Geosphere (ehemals ZAMG), amtliche Messstationen
- <https://www.zamg.ac.at/cms/de/aktuell>
- Riedenkarten.at
- Bundesamt für Eich- und Vermessungswesen

INVEKOS-Daten werden vom BML zur Verfügung gestellt!

3.1. Homogenität hinsichtlich Boden

Ein Bodentyp/-formation	Zwei Bodentypen/-formationen	Drei oder mehr Bodentypen/-formationen
100%	50%	0%

Kurze Beschreibung der Bodentypen bzw. -formationen der Riede:

3.2. Homogenität hinsichtlich Geologie

Eine Geologische Formation	Zwei Geologische Formationen	Drei oder mehr Geologische Formationen
100%	50%	0%

Kurze Beschreibung der Geologischen Formationen der Riede:

3.3. Homogenität hinsichtlich Klima

- Minimale Höhenlage der Riede: Meter über Meeresniveau
- Maximale Höhenlage der Riede: Meter über Meeresniveau

Höhendifferenz 0 - 50m	Höhendifferenz 51 - 75m	Höhendifferenz 76 - 100m	Höhendifferenz 101 - 125m	Höhendifferenz > 126m
100%	80%	60%	40%	20%

3.4. Homogenität hinsichtlich Exposition

3.4.1. Durchschnittliche Hangneigung

> 20%	19 – 15%	14 – 10%	9 – 5%	< 5%
100%	80%	60%	40%	20%

3.4.2. Homogenität der Hangneigung

- Maximale Hangneigung der Riede: %
- Minimale Hangneigung der Riede: %

Differenz 1 – 5 %	Differenz 6 – 10 %	Differenz 11 – 15 %	Differenz 16 – 20 %	Differenz > 20 %
100%	80%	60%	40%	20%

3.4.3. Homogenität der Ausrichtung

1. % der Riede sind nach Südosten ausgerichtet
2. % der Riede sind nach Osten ausgerichtet
3. % der Riede sind nach Süden ausgerichtet
4. % der Riede sind anders ausgerichtet

In der folgenden Tabelle ist die Summe aus 1 und 2 zu bewerten:

Summe > 80 %	Summe 70 – 80 %	Summe 60 – 69 %	Summe 50 – 59 %	Summe < 50 %
100%	80%	60%	40%	20%

4. Vermarktung

Gem. Weingesetz-Bezeichnungsverordnung, § 1a, Abs. 3 Z 3 ist im Klassifizierungsdokument die Vermarktung (national, international) in Bezug auf Wert und Menge des Weins, der auf der Riede gewonnen wird, darzustellen.

Daten aus der Prüfnummern-Einreichung werden vom BML zur Verfügung gestellt.

4.1. Anzahl der Betriebe, die einen Einzellagen-Wein aus der Riede während der letzten 5 Jahrgänge produzierten

	Name des Betriebs
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	

Tabelle beliebig erweiterbar

Welche Jahrgänge wurden erhoben?

Anzahl der Betriebe:

Mehr als 15	Bis 12 Betriebe	Bis 9 Betriebe	Bis 6 Betriebe	Bis 3 Betriebe

100%

80%

60%

40%

20%

4.2. Durchschnittlicher Anteil der Fläche der Riede, die während der letzten 5 Jahrgänge als Einzellagen-Wein vermarktet wurde

Name des Betriebs	Fläche (in ha)

SUMME

ha

Tabelle beliebig erweiterbar

Welche Jahrgänge wurden erhoben?

- Gesamtfläche der Riede: ha
- Summe der Fläche aus obiger Tabelle: ha
- **Anteil der Einzellagen-Weine in Prozent:** %

Beispiel: Die bepflanzte Fläche der Riede beträgt 25 ha; die Summe der Flächen aus der obigen Tabelle ergibt 18 ha. Somit beträgt der Anteil der Einzellagen-Weine an der Gesamtfläche der Riede 72%.

4.3. Durchschnittliche Anzahl der vermarkteten Flaschen mit der Bezeichnung der Riede

(0,75 l) der letzten 5 Jahrgänge

Name des Betriebs	Anzahl Flaschen

SUMME

Flaschen

Tabelle beliebig erweiterbar

Welche Jahrgänge wurden erhoben?

- Theoretische Erntemenge auf der Riede (Annahme 75 hl/ha): Liter
- in Flaschen vermarktete Erntemenge (Anzahl Flaschen x 0,75): Liter
- **Anteil der in Flaschen vermarkteten Erntemenge in Prozent:** %

Beispiel: Die bepflanzte Fläche der Riede beträgt 25 ha; die theoretische Erntemenge (75 hl x 25 ha) beträgt somit 187.500 Liter. Insgesamt werden 134.000 Flaschen vermarktet (100.000 Liter). Der Anteil der in Flaschen vermarkteten Erntemenge beträgt daher 53%.

4.4. Durchschnittliche Wert der mit der Bezeichnung der Riede vermarkteten Weine der letzten 5 Jahrgänge

Name des Betriebs	Anzahl Flaschen	Preis pro Flasche ^{*)}	Anzahl x Preis

SUMME -----

*Tabelle beliebig erweiterbar *) Preise lt. Preisliste ab Hof*

Welche Jahrgänge wurden erhoben?

Beispiel:

Name des Betriebs	Anzahl Flaschen	Preis pro Flasche	Anzahl x Preis
Weingut A	1.500	32,00 €	48.000
Weingut B	8.000	28,00 €	224.000
Weingut C	4.400	18,00 €	79.200

SUMME 13.900 ----- 351.200

Es ergibt sich ein gemittelter Preis von 25,27 € (351.200 durch 13.900). Der gemittelte Preis ist in der folgenden Tabelle zu bewerten:

Über 30 €	€ 25 – 30	€ 20 – 24	€ 15 – 19	Unter 15 €

100%

80%

60%

40%

20%

4.5. Preisvarianz der mit der Bezeichnung der Riede vermarkteten Weine

- Höchster Preis am Markt: € pro Flasche 0,75l
- Niedrigster Preis am Markt: € pro Flasche 0,75l

Welche Jahrgänge wurden erhoben?

In der folgenden Tabelle ist die Differenz zwischen dem höchsten Preis und dem niedrigsten Preis zu bewerten:

Kleiner 3 €	3 – 8 €	9 – 13 €	14 – 18 €	Größer 18 €
100%	80%	60%	40%	20%

4.6. Internationale Distribution der Riede der letzten 5 Jahrgänge

Namen der Betriebe	Exportland

SUMME

Tabelle beliebig erweiterbar

Anzahl der Exportländer

Über 40	30 - 39	20 - 39	10 - 19	Unter 10

100%

80%

60%

40%

20%

Welche Jahrgänge wurden erhoben?

5. Weinmenge

Gem. Weingesetz-Bezeichnungsverordnung, § 1a, Abs. 3 Z 4 ist die auf der Riede gewonnene Weinmenge, welche mit der Bezeichnung der Riede vermarktet wird, darzustellen, um die Marktbedeutung der Riede einschätzen zu können.

Dieser Parameter erfordert die Analyse von Daten aus der Einreichung zur Prüfnummer während der letzten 5 Jahrgänge. Der Parameter wird vom BML ausgewertet.

Jahrgang	Mit der Riedbezeichnung zur Prüfnummer eingereicht
Durchschnittlich pro Jahr:	

Welche Jahrgänge wurden erhoben?

Bewertung:

> 200.000 Liter	150.000 bis 200.000 Liter	100.000 bis 150.000	50.000 bis 100.000 Liter	< 50.000 Liter
100%	80%	60%	40%	20%

6. Weitere Angaben

Gem. Weingesetz-Bezeichnungsverordnung, § 1a, Abs. 3 Z 5 sind weitere Angaben erforderlich. Dabei sollen zusätzliche Faktoren, die dazu beitragen, dass die Riede Weine mit besonderer Qualität und Typizität hervorbringt, dargestellt werden. Insbesondere ist dabei auf nationale und internationale Weinbewertungen einzugehen.

6.1. Subjektive Einschätzung der Weinbauvereine über die Bedeutung der Riede innerhalb eines Weinbaugebietes?

In der folgenden Tabelle ist die Einschätzung der Weinbauvereine aufzulisten.

- 100% -> Riede ist für das Weinbaugebiet von sehr großer Bedeutung
- 0% -> Riede ist für das Weinbaugebiet von keiner Bedeutung
- Durchschnitt: Summe der Einschätzungen durch Anzahl der Weinbauvereine

Name des Weinbauvereins	Einschätzung in %

Durchschnitt

%

Tabelle beliebig erweiterbar

**6.2. Subjektive Einschätzung des Landesgremiums des Wein- und Spirituosenhandels der
Wirtschaftskammer über die Bedeutung der Riede innerhalb eines Weinbaugebietes?**

In der folgenden Tabelle ist die Einschätzung der Weinbauvereine aufzulisten.

- 100% -> Riede ist für das Weinbaugebiet von sehr großer Bedeutung
- 0% -> Riede ist für das Weinbaugebiet von keiner Bedeutung
- Durchschnitt: Summe der Einschätzungen durch Anzahl der Weinbauvereine

Name des Gremiums	Einschätzung in %

6.3. In wie vielen anerkannten nationalen und internationalen Weinführern wurden Weine der letzten 5 Jahrgänge mit der Riedbezeichnung bewertet?

Es kommen nur Medien in Betracht, die von der ÖWM beobachtet werden (Liste liegt bei)

	Name des Weinführers
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	

Tabelle beliebig erweiterbar

Welche Jahrgänge wurden erhoben?

Bewertung Anzahl der Weinführer:

Mehr als 10	8 – 10	6 – 7	4 – 5	Weniger als 4
100%	80%	60%	40%	20%

6.4. Bei wie vielen anerkannten nationalen und internationalen Wettbewerben haben die letzten 5 Jahrgänge an Weinen mit der Riedbezeichnung teilgenommen?

Es kommen nur Medien in Betracht, die von der ÖWM beobachtet werden (Liste liegt bei)

	Name des Wettbewerbs
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	

Tabelle beliebig erweiterbar

Welche Jahrgänge wurden erhoben?

Bewertung Anzahl der Wettbewerbe:

Mehr als 10	8 – 10	6 – 7	4 – 5	Weniger als 4
100%	80%	60%	40%	20%

6.5. Wie viele Betriebe, die Weine der letzten 5 Jahrgänge mit der Bezeichnung der Riede vermarkten, wurden in anerkannten nationalen und internationalen Weinführern während dieses Zeitraums bewertet?

Es kommen nur Medien in Betracht, die von der ÖWM beobachtet werden (Liste liegt bei)

	Name Betrieb	Bewertet in den Weinführern
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		

Tabelle beliebig erweiterbar

Welche Jahrgänge wurden erhoben?

Anzahl der Betriebe:

Mehr als 10	8 – 10	6 – 7	4 – 5	Weniger als 4
100%	80%	60%	40%	20%

6.6. Wie viele Betriebe, die Weine der letzten 5 Jahrgänge mit der Bezeichnung der Riede vermarkten, haben an anerkannten nationalen und internationalen Wettbewerben während dieses Zeitraumes teilgenommen?

Es kommen nur Wettbewerbe in Betracht, die von der ÖWM beobachtet werden (Liste liegt bei)

	Name Betrieb	Wettbewerbe
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		

Tabelle beliebig erweiterbar

Welche Jahrgänge wurden erhoben?

Anzahl der Betriebe:

Mehr als 10	8 – 10	6 – 7	4 – 5	Weniger als 4
100%	80%	60%	40%	20%

6.7. Wie wurde die Summe der Weine aus der Riede von nationalen und internationalen Medien innerhalb des Gebietes bewertet

Die Verkostungsergebnisse der Weinführer (ÖWM Beobachtungsliste) werden in einer Analyse innerhalb eines Jahrgangs verglichen und gereiht (wird vom BML durchgeführt)

	Jahrgang	Rang
1		
2		
3		
4		
5		

Durchschnitt

Rang

Rang Durchschnitt:

1 - 5	6 - 10	11 - 15	16 - 20	Über 20

100%

80%

60%

40%

20%

7. Gesamtbewertung

Version 1a/2023

Die Gesamtbewertung dient dem Regionalen und Nationalen Weinkomitee als Entscheidungsgrundlage bei der Klassifizierung der Riede als Erste Lage.

Nr.	Parameter	%
2.1.	Seit wann ist die Riede bekannt?	
2.2.	Seit wann vermarktet?	
3.1.	Homogenität Boden	
3.2.	Homogenität Geologie	
3.3.	Homogenität Klima	
3.4.1.	Durchschnittliche Hangneigung	
3.4.2.	Homogenität Hangneigung	
3.4.3.	Homogenität Ausrichtung	
4.1.	Anzahl Betriebe, die Einzellagen-Wein produzieren	
4.2.	Anteil der Fläche der Einzellagen-Weine	
4.3.	Anzahl vermarktete Flaschen	
4.4.	Wert vermarktete Flaschen	
4.5.	Preisvarianz	
4.6	Internationale Distribution	
5.	Weinmenge	
6.1.	Subjektive Einschätzung Weinbauvereine	
6.2.	Subjektive Einschätzung der WKÖ	
6.3.	Riede in Weinführern	
6.4.	Riede bei Wettbewerben	
6.5.	Betriebe in Weinführern	
6.6.	Betriebe bei Wettbewerben	
6.7.	Qualitative Bewertung der Rieden innerhalb des Gebietes	
Durchschnitt über alle Parameter:		%

Bijlage IV

Questionnaires wijnhuizen. Lid van de ÖTW. Maart 2024.

Gestelde vragen:

Frage 1) Was waren Ihre Überlegungen oder Motivation, Mitglied der ÖTW zu werden?

Frage 2) Das System wurde sehr sorgfältig aufgebaut, aber gibt es noch Verbesserungsmöglichkeiten? Wenn ja, welche?

Frage 3) Was sind Ihrer Erfahrung nach die wichtigsten Ziele und der Nutzen eines (terroirorientierten) Klassifizierungssystems?

Frage 4) Enthält ein nationales, terroirorientiertes Klassifizierungssystem eine ausreichende Qualitätsgarantie?

Frage 5) Welche Vorteile versprechen Sie sich von der Einbindung des ÖTW-Systems in das nationale Weingesetz? (Vorteile für Sie persönlich, ihrer Region und/oder das Weinland Österreich)

Frage 6) Vielleicht bringt die nationale Umsetzung auch Nachteile/Herausforderungen mit sich oder erfordert Zugeständnisse, wie ist Ihre Meinung dazu?

Frage 7) Bleiben die unterschiedlichen Merkmale jedes Weinbaugebiet in einem nationalen System ausreichend geschützt?

Frage 8) Glauben Sie, dass es in den Regionen Wachau, Steiermark und Burgenland eine breite Unterstützung für die Einführung des ÖTW-Systems geben wird? Und ist das ein entscheidender Erfolgsfaktor?

Frage 9) Welche Rolle bzw. Position wird die ÖTW nach 2025 einnehmen?

Frage 10) Gibt es weitere relevante Aspekte, die Sie mir mitteilen können und die noch nicht erwähnt wurden?

Frage 11) Darf ich Sie vielleicht in naher Zukunft noch einmal für weitere Informationen/Fragen kontaktieren?

Wijnhuis Kremstal (ÖTW-lid)

Frage 1) Was waren Ihre Überlegungen oder Motivation, Mitglied der ÖTW zu werden?

Die Bezeichnung der Weine nach ihrer Herkunft hatte in unserem Betrieb schon lange Tradition. Das gemeinsame Ziel, die besten Lagen der Region zu erarbeiten, in Verbindung mit schonender Bewirtschaftung der Weingärten, hat unseren Entschluss der Einladung Mitglied der ÖTW zu werden, bekräftigt. Wir sind seit über 30 Jahren bei den ÖTW Mitglied, und haben uns damals schon als einziger Biobetrieb im Verein, sehr geschätzt gesehen.

Frage 2) Das System wurde sehr sorgfältig aufgebaut, aber gibt es noch Verbesserungsmöglichkeiten? Wenn ja, welche?

Es wird laufend an Verbesserungsmöglichkeiten getüftelt, wichtig ist ein qualitätsorientiertes System unter Berücksichtigung der Bewirtschaftungsart der Weingärten. Dies wird laufend evaluiert.

Frage 3) Was sind Ihrer Erfahrung nach die wichtigsten Ziele und der Nutzen eines (terroirorientierten) Klassifizierungssystems?

Gute Lagen liefern in jedem Jahrgang die besten Weine, unabhängig von ihren analytischen Werten – d.h. Alkoholgehalt.

Für den Konsumenten ist dieses Klassifizierungssystem plausibel und nachvollziehbar.

Die Bewirtschafter von Ersten Lagen legen besonderen Wert auf die Pflege dieser Weingärten, den Lesezeitpunkt sowie den besonders sorgfältigen und schonenden Ausbau dieser Weine im Keller. Mengenbeschränkungen, spezielle Vorschriften und Qualitätskontrollen garantieren hohe Weinqualität.

Frage 4) Enthält ein nationales, terroirorientiertes Klassifizierungssystem eine ausreichende Qualitätsgarantie?

Das hängt vom endgültigen Gesetz ab, der Verein der ÖTW hat bessere Möglichkeiten die Qualität zu kontrollieren und dadurch zu garantieren.

Frage 5) Welche Vorteile versprechen Sie sich von der Einbindung des ÖTW-Systems in das nationale Weingesetz? (Vorteile für Sie persönlich, ihrer Region und/oder das Weinland Österreich)

Kurzfristig sehe ich keine Vorteile, langfristig sehr wohl, weil eine Lagenklassifikation immer die Reputation einer Region erhöht.

Frage 6) Vielleicht bringt die nationale Umsetzung auch Nachteile/Herausforderungen mit sich oder erfordert Zugeständnisse, wie ist Ihre Meinung dazu?

Jede Regelung erfordert Kompromisse, ich vertraue auf die Verantwortung der handelnden Akteure eine gute Lösung für die Zukunft zu finden

Frage 7) Bleiben die unterschiedlichen Merkmale jedes Weinbaugebiet in einem nationalen System ausreichend geschützt?

Gerade ein Lagenklassifikationssystem hebt die Merkmale eines Weinbaugebietes hervor, schade ist nur, wenn sehr kleine Lagen in größeren aufgehen und somit als Bezeichnung en verschwinden.

Frage 8) Glauben Sie, dass es in den Regionen Wachau, Steiermark und Burgenland eine breite Unterstützung für die Einführung des ÖTW-Systems geben wird? Und ist das ein entscheidender Erfolgsfaktor?

Je größer der Zusammenhalt zwischen den Winzern der einzelnen Regionen ist, desto erfolgreicher wird eine gute Idee. Andererseits gibt es glücklicherweise unterschiedliche Traditionen, Ziele und Sichtweisen, es steht mir nicht zu dies zu beurteilen.

Frage 9) Welche Rolle bzw. Position wird die ÖTW nach 2025 einnehmen?

Ich denke nach wie vor eine wichtige mit Visionen für die Zukunft.

Frage 10) Gibt es weitere relevante Aspekte, die Sie mir mitteilen können und die noch nicht erwähnt wurden?

nein

Frage 11) Darf ich Sie vielleicht in naher Zukunft noch einmal für weitere Informationen/Fragen kontaktieren?

gerne

Weingut Hirsch, Kamptal (ÖTW-lid)

Frage 1) Was waren Ihre Überlegungen oder Motivation, Mitglied der ÖTW zu werden? Wir setzen seit jeher auf Herkunft und haben das Glück unsere Weine größtenteils in den besten und bekanntesten Lagen des Kamptals produzieren zu dürfen – ein logischer Schritt.

Frage 2) Das System wurde sehr sorgfältig aufgebaut, aber gibt es noch Verbesserungsmöglichkeiten? Wenn ja, welche? Ich bin absolut(!) für Neuaufnahmen neuer Betriebe – aber man sollte sorgfältig prüfen, ob diese wirklich hinter dem Gedanken stehen!

Frage 3) Was sind Ihrer Erfahrung nach die wichtigsten Ziele und der Nutzen eines (terroirorientierten) Klassifizierungssystems? Ziel: Klarheit Nutzen: Verhindern eines Wildwuchses und dem Ausnutzen der Idee für zB hoher Verkäufe zu Schleuderpreisen.

Frage 4) Enthält ein nationales, terroirorientiertes Klassifizierungssystem eine ausreichende Qualitätsgarantie? Sollte so sein, ja.

Frage 5) Welche Vorteile versprechen Sie sich von der Einbindung des ÖTW-Systems in das nationale Weingesetz? (Vorteile für Sie persönlich, ihrer Region und/oder das Weinland Österreich) Klares Statement, dass dies für alle qualitäts- und herkunftsorientierten Weingüter gedacht ist. Damit kann man allen Betrieben die Chance für die Zukunft offenbaren.

Frage 6) Vielleicht bringt die nationale Umsetzung auch Nachteile/Herausforderungen mit sich oder erfordert Zugeständnisse, wie ist Ihre Meinung dazu? Derzeit scheinen die Fronten sehr unterschiedlich aufgestellt zu sein – es gibt fast nur weiß und schwarz. Daher wird es in den meisten Gegenden wohl entweder ordentlich oder gar nicht gemacht werden. Die größte Gefahr sind visionslose politische Vertreter die sich von den falschen Leuten einflüstern lassen.

Frage 7) Bleiben die unterschiedlichen Merkmale jedes Weinbaugebiet in einem nationalen System ausreichend geschützt? Ja.

Frage 8) Glauben Sie, dass es in den Regionen Wachau, Steiermark und Burgenland eine breite Unterstützung für die Einführung des ÖTW-Systems geben wird? Und ist das ein entscheidender Erfolgsfaktor? In der Steiermark: Ja. Frankreich zeigt aber, dass es ja auch nicht in allen Gebieten ein System gibt – dies ist dann zu akzeptieren. Wenn jeder seinen Standpunkt positiv und schlüssig darstellt, ist das voll in Ordnung. Wenn man nur populistisch auftritt ist dies einfach respektlos und ein Zeichen von Unsicherheit.

Frage 9) Welche Rolle bzw. Position wird die ÖTW nach 2025 einnehmen? Wird weiterhin ein Garant für die besten Weine des Landes sein.

Frage 10) Gibt es weitere relevante Aspekte, die Sie mir mitteilen können und die noch nicht erwähnt wurden? Es passiert schon, aber man könnte überlegen im Verschnitt Sorten mit höherer Säure zu akzeptieren. Wenn wir unsere Typizität beibehalten wollen, müssen wir ein Sprachrohr für die Zukunft unserer Nachfahren sein –gegen den Wahnsinn der zB Bodenversiegelung oder auch des Greenwashings auftreten. Bewusstsein schaffen, dass der Klimawandel Tatsache ist (siehe allein die dramatisch erhöhte Verdunstung) und man klug mit den Ressourcen umgehen muss.

Aanvullende vraag aan Johannes Hirsch

28-09-24, kort nadat de DAC Kamptal werd uitgebreid met de 3 nieuwe druivenrassen omdat hij dit punt bij vraag 10 toen al aanhaalde.

Sie haben damals in einer der Fragen zu zukunftsorientierten Anpassungen im Weinberg einen interessanten Kommentar abgegeben. Jetzt habe ich gelesen, dass innerhalb der DAC Kamptal 3 neue Trauben erlaubt sind. Was ist Ihre Meinung dazu? Angesichts des sich ändernden Klimas ist das natürlich eine kluge Wahl... aber wie kann andererseits die Typizität der Region gewährleistet werden? Auch die Klarheit für den Verbraucher ist eine der Säulen... was ist damit? Wenn andere Regionen dem Beispiel folgen, wird sich möglicherweise alles enorm ändern.

war es nicht Marcel Deiss der zu Recht behauptet hat, dass die Sorte nur "Mittel zum Zweck" sei - um Terroir zu transportieren? Davon bin ich überzeugt - die Herkunft setzt sich durch (wir haben ja zB daher schon seit dem Jahrgang 1995(!) die Herkunft in doppelter Schriftgröße am Etikett wie die Sorte - auch im Verkauf, allen Listen steht bei uns die Herkunft seit Jahrzehnten VOR der Sorte...)

In unserem Fall steht daher das Kamptal ohnehin immer an ersten Stelle.

Wir arbeiten seit 45 Jahren nur mit Bio-Kompost, sind Respekt Biodyn Gründungsmitglied uvam - trotzdem sehen wir, dass viel zu tun ist um mit/trotz Klimawandel in Zukunft bestehen zu können. Ich möchte Dich nicht langweilen, aber wir hatten innert eines Jahres(!) vom 13.09.23 mit dem schlimmsten Hagel 4 Tage vor geplantem Lesebeginn über den schlimmsten Frost im Frühjahr 2024 bis zu unglaublicher Hitze, Dürre und den riesigen Regenmengen während der Ernte 2024 (inkl 4 schlaflosen Nächten wegen der Hochwasser Gefahr) eigentlich mit mehr als reichlich Problemen zu kämpfen - alles geht wirklich schnell. Die 3 Sorten werden das für Präzision, Saftigkeit und Trinkigkeit auf höchstem Niveau stehenden Kamptal sicher nicht negativ beeinflussen. Ich selbst habe diese Sorten ja nicht im Anbot, aber meine Kollegen werden das sicher im Griff haben.

Klarheit sollte ja der Stil selbst schaffen und nicht Verwirrung am Etikett - gab es nicht zB auch im Chianti schon Änderungen punkto Sorten - beim classico denke ich aber weiterhin an würzige Finesse und Trinkfluss (sofern der Alkohol nicht zu hoch ist).

Wijnhuis Traisental (ÖTW-lid)

Frage 1) Was waren Ihre Überlegungen oder Motivation, Mitglied der ÖTW zu werden?

Es ist eine Vereinigung von Winzer mit ähnlicher Qualitätsphilosophie und Wertevorstellungen.

Frage 2) Das System wurde sehr sorgfältig aufgebaut, aber gibt es noch Verbesserungsmöglichkeiten? Wenn ja, welche? Das System wurde über Jahre hinweg sehr gut durchdacht und entwickelt. Nun wurde es sogar genau so in das österr. Weingesetz übernommen, um Rieden auf gesetzlicher Ebene zu klassifizieren. Daher ist es (momentan) kaum verbesserungswürdig.

Frage 3) Was sind Ihrer Erfahrung nach die wichtigsten Ziele und der Nutzen eines (terroirorientierten) Klassifizierungssystems? Klare Hilfestellung für den Konsumenten was er zu erwarten hat, einen typischen Wein höchstehender Qualität.

Frage 4) Enthält ein nationales, terroirorientiertes Klassifizierungssystem eine ausreichende Qualitätsgarantie? Ja, da es nun gesetzlich geregelt ist, werden alle relevanten Stakeholder mitberücksichtigt.

Frage 5) Welche Vorteile versprechen Sie sich von der Einbindung des ÖTW-Systems in das nationale Weingesetz? (Vorteile für Sie persönlich, ihrer Region und/oder das Weinland Österreich) Es erfolgt eine demokratischen Legitimation, wo dann ein großer Teil der Winzer ideologisch dahinter steht. Es gibt somit ein „Vermarktungstool“ das nach genauen Regeln allen gleich zur Verfügung steht.

Frage 6) Vielleicht bringt die nationale Umsetzung auch Nachteile/Herausforderungen mit sich oder erfordert Zugeständnisse, wie ist Ihre Meinung dazu? Es erfolgt ein langer interner Diskussionsprozess welche Rieden es sein sollen. Für die Demokratie ist es sicherlich so der beste Weg.

Frage 7) Bleiben die unterschiedlichen Merkmale jedes Weinbaugebiet in einem nationalen System ausreichend geschützt? Ja, da die regionalen Weinkomitees die Möglichkeit haben, individuell zu gestalten.

Frage 8) Glauben Sie, dass es in den Regionen Wachau, Steiermark und Burgenland eine breite Unterstützung für die Einführung des ÖTW-Systems geben wird? Und ist das ein entscheidender Erfolgsfaktor? Teilweise nein(Burgendland) , wobei ich glaube das es langfristig alle Regionen machen werden. Aber eben in Etappen.

Frage 9) Welche Rolle bzw. Position wird die ÖTW nach 2025 einnehmen? Die ÖTW wird sich neue Ziele suchen. Sie werden aber ein wichtiger Amassador des österr. Weines (vor allem im Ausland) sein.

Frage 10) Gibt es weitere relevante Aspekte, die Sie mir mitteilen können und die noch nicht erwähnt wurden? Nein, danke

Frage 11) Darf ich Sie vielleicht in naher Zukunft noch einmal für weitere Informationen/Fragen kontaktieren? Ja

Wijnhuis Kamptal (ÖTW-lid)

Frage 1) Was waren Ihre Überlegungen oder Motivation, Mitglied der ÖTW zu werden?

Ich wurde 1992!! Ein Jahr nach der Gründung gefragt und habe mich geehrt gefühlt von den ÖTW aufgenommen zu werden. Es war damals (so wie Heute) die mit Abstand bedeutendste Vereinigung von Weingütern im damaligen Gebiet Kamptal-Donauland

Frage 2) Das System wurde sehr sorgfältig aufgebaut, aber gibt es noch Verbesserungsmöglichkeiten? Wenn ja, welche?

In der Tat, es ist über fast 30 Jahre entwickelt worden, und es wird sich weiter entwickeln. Vor allem die Abgrenzung der Rieden um ihre Einheitlichkeit zu verbessern und die Entwicklung der „Großen Lage“ sind die weitere Arbeiten

Frage 3) Was sind Ihrer Erfahrung nach die wichtigsten Ziele und der Nutzen eines (terroirorientierten) Klassifizierungssystems?

Einfache Verständlichkeit beim Konsumenten

Frage 4) Enthält ein nationales, terroirorientiertes Klassifizierungssystem eine ausreichende Qualitätsgarantie?

Nur wenn es ernsthaft umgesetzt und gelebt wird. Nicht von sich heraus. Die Qualitätsgarantie kommt von den Weingütern. Diese werden immer die wichtigste Information in Bezug auf Qualität am Etikett sein

Frage 5) Welche Vorteile versprechen Sie sich von der Einbindung des ÖTW-Systems in das nationale Weingesetz? (Vorteile für Sie persönlich, ihrer Region und/oder das Weinland Österreich)

Verständlichkeit des Weinlandes Österreich. Größere Marktbedeutung am Ende

Frage 6) Vielleicht bringt die nationale Umsetzung auch Nachteile/Herausforderungen mit sich oder erfordert Zugeständnisse, wie ist Ihre Meinung dazu?

Das kommt auf die handelnden Personen drauf an. Die Gefahr einer „Verwässerung“ (Zugeständnisse) ist natürlich gegeben und groß

Frage 7) Bleiben die unterschiedlichen Merkmale jedes Weinbaugebiet in einem nationalen System ausreichend geschützt?

Ganz sicher, ich denke die werden sogar noch gefördert. Die Gebiete müssen sich mit ihren Herkunftsnamen sehr intensiv beschäftigen

Frage 8) Glauben Sie, dass es in den Regionen Wachau, Steiermark und Burgenland eine breite Unterstützung für die Einführung des ÖTW-Systems geben wird? Und ist das ein entscheidender Erfolgsfaktor?

Die Steiermark hat ein sehr ähnliches System, das wird sich integrieren. Für die Wachau ist es ja praktisch eine Steilvorlage, die müssen halt nur über ihren Schatten springen. Im Burgenland wird die Sache leider von der Politik mißbraucht und nicht verstanden. Die Top Weingüter wollen aber dieses System. Es wird daher als erstes über den Umweg der ÖTW kommen

Frage 9) Welche Rolle bzw. Position wird die ÖTW nach 2025 einnehmen?

Weiter die Themenführerschaft. Die ÖTW haben 30 Jahre Erfahrung. Die Gruppe wird aber sich immer mehr zu einer Elitegemeinschaft entwickeln

Frage 10) Gibt es weitere relevante Aspekte, die Sie mir mitteilen können und die noch nicht erwähnt wurden?

Tut mir leid, da fehlt mir derzeit Einblick und Zeit

Frage 11) Darf ich Sie vielleicht in naher Zukunft noch einmal für weitere Informationen/Fragen kontaktieren?

gerne

Wijnhuis Kremstal (ÖTW-lid)

Frage 1) Was waren Ihre Überlegungen oder Motivation, Mitglied der ÖTW zu werden?

Mein Vater war eines der ÖTW-Gründungsmitglieder. Er war Teil jener Gruppe, die von Anfang an das gemeinsame Ziel der Herkunftsvermarktung und Klassifikation der Rieden verfolgt haben.

Frage 2) Das System wurde sehr sorgfältig aufgebaut, aber gibt es noch Verbesserungsmöglichkeiten? Wenn ja, welche?

Verbesserungsmöglichkeiten gibt es immer! Die Vereinsstruktur war ja in den ersten 25 Jahren sehr klein und eng gehalten und umfassten „nur“ die Gebiete Kremstal, Kamptal, Wagram und Traisental. Erst seit ein paar Jahren wurde der ÖTW Dachverband gegründet und neue Regionen aufgenommen – Wien, Carnuntum, Thermenregion, Weinviertel).

Diese Erweiterung passierte relativ schnell – die Anzahl der ÖTW Mitglieder hat sich in kurzer Zeit verdoppelt. Das ist nach außen an sich kein Problem, aber die Kommunikation nach Innen und der Zusammenhalt im bestehenden Verein ist dabei ein sehr wichtiger Faktor, denn es ist nicht jedes langjährige ÖTW Mitglied mit dieser (schnellen) Erweiterung gleichermaßen einverstanden. Es muss in Zukunft sicher noch mehr Augenmerk auf die interne Situation der ÖTW gerichtet werden und aktiv daran gearbeitet, dass der Verein einen starken und geschlossenen Zusammenhalt hat.

Frage 3) Was sind Ihrer Erfahrung nach die wichtigsten Ziele und der Nutzen eines (terroirorientierten) Klassifizierungssystems?

Herkunft ist eine gemeinschaftliche Art der Vermarktung, denn Herkunft gehört allen und nicht einem einzigen alleine. Daher ist sie auch die gerechteste und sozialste Vermarktungsform. Eine terroirorientierte Klassifizierung ist eine einfache, leicht erkennbare Orientierungshilfe zu verstehen, dass ein Weingarten und seine daraus entstehender Wein eine besondere Bedeutung hat.

Frage 4) Enthält ein nationales, terroirorientiertes Klassifizierungssystem eine ausreichende Qualitätsgarantie?

Hoffentlich ja. Dies gilt es abzuwarten, aber ich denke schon, dass dem Österreichischen Ministerium bewusst ist, dass dabei keine oder nicht zu viele Kompromisse gemacht werden dürfen. Die ganze Weinwelt wird auf Österreichs gesetzliche Klassifizierung schauen und sehr genau beobachten und beurteilen, wie strikt oder streng die Klassifizierung ist. Ein zu einfach oder weit gefasstes System würde dabei der Beurteilung und Kritik sicher nicht standhalten.

Frage 5) Welche Vorteile versprechen Sie sich von der Einbindung des ÖTW-Systems in das nationale Weingesetz? (Vorteile für Sie persönlich, ihrer Region und/oder das Weinland Österreich)

Der Vorteil besteht darin, dass alle Marktteilnehmer die Klassifikation gleichermaßen nutzen können, sofern sich ein Gebiet dazu entschließt dieses umzusetzen. Eine weitere, größere Wahrnehmung wird die Folge sein und das Gebiet sollte sich als Ganzes besser weiterentwickeln.

Frage 6) Vielleicht bringt die nationale Umsetzung auch Nachteile/Herausforderungen mit sich oder erfordert Zugeständnisse, wie ist Ihre Meinung dazu?

Natürlich bedarf es einer genauen Betrachtung eines jeden Gebietes, das die Klassifizierung umsetzen will. Dies wird auch nicht von heute auf morgen möglich sein und wird eine Zeit dauern. Aber das ist andererseits auch gut so. Ich hoffe NICHT, dass zu viele Zugeständnisse gemacht werden. Das Ministerium ist letzte Kontrollstelle und hat es in der Hand, eine glaubwürdige Klassifikation, die streng genug ist, anzuerkennen (vgl. Frage 4)

Frage 7) Bleiben die unterschiedlichen Merkmale jedes Weinbaugebiet in einem nationalen System ausreichend geschützt?

Ja natürlich, denn jedes Gebiet hat ja seine „eigene“ Klassifikation. Es wird nicht ein „Regelwerk“ für alle Gebiete gleichermaßen geben können – dafür sind die Gebiete zu unterschiedlich.

Frage 8) Glauben Sie, dass es in den Regionen Wachau, Steiermark und Burgenland eine breite Unterstützung für die Einführung des ÖTW-Systems geben wird? Und ist das ein entscheidender Erfolgsfaktor?

Steiermark: JA

Wachau: vielleicht – wird wenn aber noch dauern

Burgenland: Eisenberg/Leithaberg: JA, Mittelburgenland: NEIN

Es wird bestimmt das eine oder andere Gebiet geben (zB Mittelburgenland), wo eine Klassifizierung keinen Sinn macht, weil dort Herkunft nicht gelebt wird. Das ist zu akzeptieren und wird dem „großen Ganzen“ aber nicht negativ beeinflussen.

Frage 9) Welche Rolle bzw. Position wird die ÖTW nach 2025 einnehmen?

Die ÖTW sind gerade im Umbruch. Die Klassifikation hat nun einen gesetzlichen Rahmen und das Ziel der ÖTW muss nun neu definiert werden. Mit der Bestellung des neuen Bundes-Geschäftsführers Michael Tischler-Zimmermann wird es in den nächsten Jahren ein verstärktes Dachmarketing der ÖTW geben – vor allem international. Die Erweiterung wird noch weiter voran schreiten, aber möglicherweise etwas gebremster und nicht mehr so schnell wie in den letzten 2-3 Jahren. Ich rechne damit, dass es bis 2030-2035 auch einen ÖTW Regionalverband in der Steiermark und in Bereichen des Burgenlandes (Eisenberg, Leithaberg) geben wird. Vision wird es sein, dass es bis zum Jahr 2030-2035 ca. 100 ÖTW Betriebe in ganz Österreich geben wird ... „die 100 besten Weingüter, die ihre Weine nach Herkunft vermarkten ...“

Frage 10) Gibt es weitere relevante Aspekte, die Sie mir mitteilen können und die noch nicht erwähnt wurden?

Der Faktor ZEIT spielt bei der Klassifikation eine entscheidende Rolle!

Am Beispiel der ÖTW sieht man, dass es ca. 20 Jahre gedauert hat bis eine Klassifikation angewendet wurde. Der Prozess geht nicht von heute auf morgen. So wird es auch bei der gesetzlichen Klassifikation sein. Ich rechne nicht damit, dass es vor 2028 eine gesetzliche Klassifikation in einem Gebiet geben wird.

Frage 11) Darf ich Sie vielleicht in naher Zukunft noch einmal für weitere Informationen/Fragen kontaktieren?

Natürlich gerne, jederzeit!

Wijnhuis Kamptal (ÖTW-lid)

Frage 1) Was waren Ihre Überlegungen oder Motivation, Mitglied der ÖTW zu werden?

Es ist von großer Bedeutung, dass wir als Winzergemeinschaft auftreten und unsere gemeinsame Priorität betonen: die Wertschätzung erstklassiger Lagen und die Klassifizierung.

Frage 2) Das System wurde sehr sorgfältig aufgebaut, aber gibt es noch Verbesserungsmöglichkeiten? Wenn ja, welche?

Das System ist sehr gut strukturiert und erarbeitet, doch es erfordert stetiges Vorausblicken und die fortlaufende Berücksichtigung zukünftiger Entwicklungen im Weinbau. Nicht jedes System ist für jeden Winzer geeignet. Die Kunst wird in Zukunft sein, alle Winzer ins Boot zu holen und das Gesamtbild im Blick zu behalten.

Frage 3) Was sind Ihrer Erfahrung nach die wichtigsten Ziele und der Nutzen eines (terroirorientierten) Klassifizierungssystems?

Die vorrangigen Ziele einer Klassifizierung sind, die Vielfalt der Mikroklima und Bodenbeschaffenheiten herauszuarbeiten. Es existieren vielfältige Bodenstrukturen, und ihre Differenzierung ermöglicht eine besondere Positionierung.

Frage 4) Enthält ein nationales, terroirorientiertes Klassifizierungssystem eine ausreichende Qualitätsgarantie?

Nein, es bildet das Fundament der Qualitätssicherung, doch die individuelle Note des Winzers darf keinesfalls unterschätzt werden.

Frage 5) Welche Vorteile versprechen Sie sich von der Einbindung des ÖTW-Systems in das nationale Weingesetz? (Vorteile für Sie persönlich, ihrer Region und/oder das Weinland Österreich)

Ein Pluspunkt besteht darin, dass möglicherweise in Zukunft ein einheitliches System für ganz Österreich eingeführt wird, was die Verständlichkeit für die Verbraucher erhöht und die vielen unterschiedlich Regionskonzepte vereinfacht werden.

Frage 6) Vielleicht bringt die nationale Umsetzung auch Nachteile/Herausforderungen mit sich oder erfordert Zugeständnisse, wie ist Ihre Meinung dazu?

Selbstverständlich gestaltet sich die Umsetzung für die Winzer, die bereits über das System verfügen, einfacher, während es für andere eine beträchtliche Umstellung darstellt. Es wäre ratsam, Kompromisse einzugehen, um sicherzustellen, dass die Systemumstellung für alle Beteiligten sinnvoll ist und sie sich damit identifizieren können.

Frage 7) Bleiben die unterschiedlichen Merkmale jedes Weinbaugebiet in einem nationalen System ausreichend geschützt?

Es ist möglich, die Vielfalt der Merkmale zu bewahren und gleichzeitig die Ersten Lagen als Spitze hervorzuheben. Diese Ersten Lagen veranschaulichen die einzigartigen Bodenbeschaffenheiten, die für die unterschiedlichen Sorten und Regionen von großer Bedeutung sind.

Frage 8) Glauben Sie, dass es in den Regionen Wachau, Steiermark und Burgenland eine breite Unterstützung für die Einführung des ÖTW-Systems geben wird? Und ist das ein entscheidender Erfolgsfaktor?

Meiner Meinung nach ist es entscheidend, dass es Vorreiter für jedes System gibt. Die Österreichischen Traditionsweingüter (ÖTW) haben bereits bewiesen, dass ihre Klassifizierung ein herausragendes System ist. Es ist wichtig zu zeigen, dass das gesamte System ein voller Erfolg sein kann, damit alle Weinbauregionen davon profitieren können.

Frage 9) Welche Rolle bzw. Position wird die ÖTW nach 2025 einnehmen?

Das künftige Ziel der ÖTW ist es, sich gemeinsam auf nationalen und internationalen Märkten zu positionieren und als Winzer gemeinsame Fortbildungsinitiativen zu entwickeln. Es gibt sicher noch weitere gemeinsame Ziele, die die Mitglieder gemeinsam erarbeiten müssen.

Frage 10) Gibt es weitere relevante Aspekte, die Sie mir mitteilen können und die noch nicht erwähnt wurden?

Frage 11) Darf ich Sie vielleicht in naher Zukunft noch einmal für weitere Informationen/Fragen kontaktieren?

Natürlich

Wijnhuis Kremstal (ÖTW-lid)

Frage 1) Was waren Ihre Überlegungen oder Motivation, Mitglied der ÖTW zu werden?

- Der Herkunftsgedanke und die Einigkeit im Verein waren die Hauptmotivation

Frage 2) Das System wurde sehr sorgfältig aufgebaut, aber gibt es noch Verbesserungsmöglichkeiten? Wenn ja, welche?

- Konsumenten nach der Schlüssigkeit fragen

Frage 3) Was sind Ihrer Erfahrung nach die wichtigsten Ziele und der Nutzen eines (terroirorientierten) Klassifizierungssystems?

- Klare Definition und Kommunikation der Herkunft

Frage 4) Enthält ein nationales, terroirorientiertes Klassifizierungssystem eine ausreichende Qualitätsgarantie?

- Ja

Frage 5) Welche Vorteile versprechen Sie sich von der Einbindung des ÖTW-Systems in das nationale Weingesetz? (Vorteile für Sie persönlich, ihrer Region und/oder das Weinland Österreich)

- Vereinheitlichung und Förderung des Verständnisses

Frage 6) Vielleicht bringt die nationale Umsetzung auch Nachteile/Herausforderungen mit sich oder erfordert Zugeständnisse, wie ist Ihre Meinung dazu?

- Der Konsument könnte verwirrt sein, wenn er internationale Standards einer Klassifizierung nicht weiß

Frage 7) Bleiben die unterschiedlichen Merkmale jedes Weinbaugebiet in einem nationalen System ausreichend geschützt?

Ja

Frage 8) Glauben Sie, dass es in den Regionen Wachau, Steiermark und Burgenland eine breite Unterstützung für die Einführung des ÖTW-Systems geben wird? Und ist das ein entscheidender Erfolgsfaktor?

Nein! Hier wird noch viel Zeit benötigt

Frage 9) Welche Rolle bzw. Position wird die ÖTW nach 2025 einnehmen?

- Bewerbung des Erfolgs der Klassifikation

Frage 10) Gibt es weitere relevante Aspekte, die Sie mir mitteilen können und die noch nicht erwähnt wurden?

Frage 11) Darf ich Sie vielleicht in naher Zukunft noch einmal für weitere Informationen/Fragen kontaktieren?

Gern

Bijlage V

Questionnaires wijnhuizen, géén lid van de ÖTW, wel zelfde gebieden. Maart 2024.

Gestelde vragen

Frage 1) Aus welchen Gründen sind Sie nicht Mitglied der ÖTW?

Frage 2) Was halten Sie vom ÖTW-Klassifizierungssystem?

Frage 3) Was sind Ihrer Erfahrung nach die wichtigsten Ziele und der Nutzen des (terroirorientierten) Klassifizierungssystems?

Frage 4) Was will die ÖTW Ihrer Meinung nach mit der Einbindung ihres Klassifizierungssystems in nationales Weingesetz erreichen?

Frage 5) Beabsichtigen Sie, Ihre Weine als solche klassifizieren zu lassen, wenn Sie Weinberge in der erste Lagen besitzen? Und/oder potenzielle neue erste Lagen von Weinbergen vorschlagen?

Frage 6) Glauben Sie, dass es in den Regionen Wachau, Steiermark und Burgenland eine breite Unterstützung für die Einführung des ÖTW-Systems geben wird? Und ist das ein entscheidender Erfolgsfaktor?

Frage 7) Welche Vorteile versprechen Sie sich von der Einbindung des ÖTW-Systems in das nationale Weingesetz? (Vorteile für Sie persönlich, Ihre Region und/oder das Weinland Österreich)

Frage 8) Hat die Umsetzung eines nationalen Systems Nachteile oder Mängel? Wenn ja, welche?

Frage 9) Gibt es weitere relevante Aspekte, die Sie mir mitteilen können und die noch nicht besprochen wurden?

Frage 10) Darf ich Sie vielleicht in naher Zukunft noch einmal für weitere Informationen/Fragen kontaktieren?

Wijnhuis Wagram

Frage 1) Aus welchen Gründen sind Sie nicht Mitglied der ÖTW?

Da es ein privater Verein ist, kann man nicht einfach beitreten. Man muss Interesse zeigen und dann ausgewählt werden. Und den Mitgliedsbeitrag bezahlen!

Frage 2) Was halten Sie vom ÖTW-Klassifizierungssystem?

Es ist schwierig dies in einem kurzen Zeitraum über ganz Österreich umzusetzen. Grundsätzlich halte ich es für eine gute Möglichkeit sich international zu positionieren.

Frage 3) Was sind Ihrer Erfahrung nach die wichtigsten Ziele und der Nutzen des (terroirorientierten) Klassifizierungssystems?

Die Herkunft wird wichtiger als die Rebsorte. Und daher ist diese unverwechselbar und kann nicht kopiert werden.

Frage 4) Was will die ÖTW Ihrer Meinung nach mit der Einbindung ihres Klassifizierungssystems in nationales Weingesetz erreichen?

Den Status der ÖTW weiter zu festigen.

Frage 5) Beabsichtigen Sie, Ihre Weine als solche klassifizieren zu lassen, wenn Sie Weinberge in der ersten Lage besitzen? Und/oder potenzielle neue erste Lagen von Weinbergen vorschlagen?

Es ist nicht möglich einzelne Weine einer Lage klassifizieren zu lassen, sondern immer nur die gesamte Lage an sich. Somit gibt es sehr viele Hürden in der Klassifizierung, welche vorher einstimmig mit allen bewirtschafteten Weingütern bewältigt werden müssen.

Frage 6) Glauben Sie, dass es in den Regionen Wachau, Steiermark und Burgenland eine breite Unterstützung für die Einführung des ÖTW-Systems geben wird? Und ist das ein entscheidender Erfolgsfaktor?

Ich glaube, dass es noch einiges an Zeit braucht, bis diese Klassifizierung in mehreren Gebieten Einzug hält. Aber es sind sicher wichtige Regionen, die diese Klassifizierung voranbringen können.

Frage 7) Welche Vorteile versprechen Sie sich von der Einbindung des ÖTW-Systems in das nationale Weingesetz? (Vorteile für Sie persönlich, Ihre Region und/oder das Weinland Österreich)

Zu Beginn gibt es noch keinen Vorteil für „Nicht ÖTW“-Weingüter, da diese sich erst einigen müssen. Hier haben die ÖTW einen Vorteil, da sie ihr bewährtes System weiterführen können. Also am Anfang wird sich nicht viel ändern.

Frage 8) Hat die Umsetzung eines nationalen Systems Nachteile oder Mängel? Wenn ja, welche?

Die größten Hürden sind die Lagenabgrenzungen, da viele Lagen (auch ÖTW Lagen) zu groß für die Klassifizierung sind. Das bedeutet, dass die Lagen kleiner gemacht werden müssen und hier gibt es das größte Problem, weil kein Weingut die Bezeichnung verlieren möchte bzw. fürchten viele die Entwertung der Weinberge. Und somit ein einstimmiges Ergebnis fast unmöglich wird.

Frage 9) Gibt es weitere relevante Aspekte, die Sie mir mitteilen können und die noch nicht besprochen wurden?

Nein, ich glaube die wichtigsten Aspekte wurden genannt bzw. beantwortet.

Frage 10) Darf ich Sie vielleicht in naher Zukunft noch einmal für weitere Informationen/Fragen kontaktieren?

JA

Wijnhuis Carnuntum

Frage 1) Aus welchen Gründen sind Sie nicht Mitglied der ÖTW?

Die Mitgliedskosten sind für einen Kleinbetrieb zu hoch

Frage 2) Was halten Sie vom ÖTW-Klassifizierungssystem?

Finde ich gut

Frage 3) Was sind Ihrer Erfahrung nach die wichtigsten Ziele und der Nutzen des (terroirorientierten) Klassifizierungssystems?

Die Weine besser zu identifizieren

Frage 4) Was will die ÖTW Ihrer Meinung nach mit der Einbindung ihres Klassifizierungssystems in nationales Weingesetz erreichen?

Qualitäten und Preise steigern

Frage 5) Beabsichtigen Sie, Ihre Weine als solche klassifizieren zu lassen, wenn Sie Weinberge in der erste Lagen besitzen? Und/oder potenzielle neue erste Lagen von Weinbergen vorschlagen?

ja

Frage 6) Glauben Sie, dass es in den Regionen Wachau, Steiermark und Burgenland eine breite Unterstützung für die Einführung des ÖTW-Systems geben wird? Und ist das ein entscheidender Erfolgsfaktor?

Denke die Bekannten Betriebe machen mit

Frage 7) Welche Vorteile versprechen Sie sich von der Einbindung des ÖTW-Systems in das nationale Weingesetz? (Vorteile für Sie persönlich, Ihre Region und/oder das Weinland Österreich)

Carnuntum könnte mehr Bekanntheit bekommen

Frage 8) Hat die Umsetzung eines nationalen Systems Nachteile oder Mängel? Wenn ja, welche?

Für den Konsumenten wird es zu Kompliziert

Frage 9) Gibt es weitere relevante Aspekte, die Sie mir mitteilen können und die noch nicht besprochen wurden?

Frage 10) Darf ich Sie vielleicht in naher Zukunft noch einmal für weitere Informationen/Fragen kontaktieren?

ja

Wijnhuis Wagram

Frage 1) Aus welchen Gründen sind Sie nicht Mitglied der ÖTW?

20J bio Landwirtschaft, wir setzen uns ausschliesslich für Demeter ein, und kein Interesse

Frage 2) Was halten Sie vom ÖTW-Klassifizierungssystem?

Feudalsystem, retro

Frage 3) Was sind Ihrer Erfahrung nach die wichtigsten Ziele und der Nutzen des (terroirorientierten) Klassifizierungssystems?

Marketing, Klimawandel verändert Terroir

Frage 4) Was will die ÖTW Ihrer Meinung nach mit der Einbindung ihres Klassifizierungssystems in nationales Weingesetz erreichen?

Abgrenzung

Frage 5) Beabsichtigen Sie, Ihre Weine als solche klassifizieren zu lassen, wenn Sie Weinberge in der ersten Lage besitzen? Und/oder potenzielle neue erste Lagen von Weinbergen vorschlagen?

Wir haben keinen Zugang

Frage 6) Glauben Sie, dass es in den Regionen Wachau, Steiermark und Burgenland eine breite Unterstützung für die Einführung des ÖTW-Systems geben wird? Und ist das ein entscheidender Erfolgsfaktor?

Es spaltet und ist undemokratisch, und widerspricht meinem Rechtsempfinden

Frage 7) Welche Vorteile versprechen Sie sich von der Einbindung des ÖTW-Systems in das nationale Weingesetz? (Vorteile für Sie persönlich, Ihre Region und/oder das Weinland Österreich)

Einzelne profitieren, Feudalsystem

Frage 8) Hat die Umsetzung eines nationalen Systems Nachteile oder Mängel? Wenn ja, welche?

Die Mehrheit ist nicht dabei

Frage 9) Gibt es weitere relevante Aspekte, die Sie mir mitteilen können und die noch nicht besprochen wurden?

Niemand wurde gefragt, System von oben nach unten durchgesetzt

Ist das verfassungskonform?

Letzter Kommentar:

ich bin die Generation, welche auf Qualität und zukunftsorientierte Landwirtschaft setzte, nachdem 1985 alle neg. Entwicklungen der industriellen Agrarwirtschaft in den Weinskandal gipfelten. Wir haben die Erfahrung gemacht, daß der gute Wein die beste Empfehlung ist und die Kunden, welche zurückkommen mit Freude im Herzen wegen dem tollen Produkt, das wichtigste sind, und nicht das Papier auf der Flasche, oder sonstwelche Gesetzesregelungen.

Auch in Italien bin ich immer wieder zusammen mit solchen guten Namen, die sich plötzlich wiederfanden im rechtlichen Abseits damals, ohne Herkunft. Aber heute ist mein Händler in Velier aus Genua der etablierteste Naturweinhändler des Landes, weil er auf die inneren Werte setzte, jedes Jahr Zuwächse in der Gastronomie zwischen Syrakus und Belluno, während die industriellen Produkte stagnieren.

Auch SlowFood ist für mich gelebte Regionalität, wie schön, daß so viele gute Lebensmittel dadurch überlebten. Umso besser, wenn dazu noch bio kommt, weil bio ohne Regionalität ist nicht so wertig, und umgekehrt Regionalität ohne bio ist auch hinterfragbar.

Das sind für mich die wahren Werte und Garanten für eine gute Zukunft im Weinhandel und Gastronomie, ganz egal, welche neuen Weingesetze kommen oder gehen, in Vino Veritas, wie die alten Römer sagten

Frage 10) Darf ich Sie vielleicht in naher Zukunft noch einmal für weitere Informationen/Fragen kontaktieren?

Klar

Bijlage VI

Questionnaires wijnhuizen, overige gebieden. Maart 2024.

Gestelde vragen:

Frage 1) Sind Sie einem regionalen Verband an ein eigenes Klassifizierungssystem angeschlossen? Wenn ja, welches und warum? Wenn nicht; Warum nicht?

Frage 2) Was halten Sie vom terroirorientierten ÖTW-System selbst?

Frage 3) Was sind Ihrer Erfahrung nach die wichtigsten Ziele und der Nutzen des (terroirorientierten) Klassifizierungssystems?

Frage 4) Was will die ÖTW Ihrer Meinung nach mit der bundesweiten Umsetzung ihres Klassifizierungssystems im nationalen Weingesetz erreichen?

Frage 5) Ist das ÖTW-Klassifizierungssystem in Ihrem Weinbaugebiet leicht umsetzbar?

Frage 6) Glauben Sie, dass es in Ihrer Region allgemein eine breite Unterstützung für die Einbindung der ÖTW-Klassifizierung gibt?

Frage 7) Bitte nur beantworten, wenn Sie keinem Verband mit eigenem Klassifizierungssystem angehören.

Beabsichtigen Sie selbst, am neuen Klassifizierungssystem teilzunehmen? Und warum oder warum nicht?

Frage 8) Bitte nur beantworten, wenn Sie Mitglied eines Vereins mit eigenem Klassifizierungssystem sind.

Beabsichtigen Sie, am neuen nationalen Klassifizierungssystem teilzunehmen? Warum oder warum nicht? Verlassen Sie damit Ihre bisherige Klassifizierung? Wie ist die allgemeine Meinung innerhalb des Vereins und welche Rolle wird (oder bleibt) dieser nach 2025 spielen?

Frage 9) Gibt es weitere relevante Aspekte, die Sie mir mitteilen können und die noch nicht besprochen wurden?

Frage 10) Darf ich Sie vielleicht in naher Zukunft noch einmal für weitere Informationen/Fragen kontaktieren?

Weingut Steiermark (lid STK)

Frage 1) Sind Sie einem regionalen Verband an ein eigenes Klassifizierungssystem angeschlossen? Wenn ja, welches und warum?

Verein STK, ist ein privatrechtlicher Verein, also kein gesetzliche Basis. Ist die einzige Möglichkeit in der Steiermark und wir befürworten unser System, basierend auf Lage, Historie, Marktbedeutung, Alter der Reben, Wie lange ist der Wein am Markt her. Also nicht nur die Lage zu klassifizieren sondern auch die Qualität und Bedeutung miteinzubeziehen.

Frage 2) Was halten Sie vom terroirorientierten ÖTW-System selbst?

Es wird nur die Lage klassifiziert, mir fehlt der Fokus auch auf den Wein.

Frage 3) Was sind Ihrer Erfahrung nach die wichtigsten Ziele und der Nutzen des (terroirorientierten) Klassifizierungssystems?

Herkunft gesetzlich zu regeln. Somit Sicherheit für den Kunden.

Frage 4) Was will die ÖTW Ihrer Meinung nach mit der bundesweiten Umsetzung ihres Klassifizierungssystems im nationalen Weingesetz erreichen?

Ich bin leider im Thema nicht drinnen. Weiß dazu zuwenig

Frage 5) Ist das ÖTW-Klassifizierungssystem in Ihrem Weinbaugebiet leicht umsetzbar?

Bei über 500 Lagen eher schwierig

Frage 6) Glauben Sie, dass es in Ihrer Region allgemein eine breite Unterstützung für die Einbindung der ÖTW-Klassifizierung gibt?

nein

Frage 7) Bitte nur beantworten, wenn Sie keinem Verband mit eigenem Klassifizierungssystem angehören.

Beabsichtigen Sie selbst, am neuen Klassifizierungssystem teilzunehmen? Und warum oder warum nicht?

Frage 8) Bitte nur beantworten, wenn Sie Mitglied eines Vereins mit eigenem Klassifizierungssystem sind.

Beabsichtigen Sie, am neuen nationalen Klassifizierungssystem teilzunehmen? Warum oder warum nicht? Verlassen Sie damit Ihre bisherige Klassifizierung? Wie ist die allgemeine Meinung innerhalb des Vereins und welche Rolle wird (oder bleibt) dieser nach 2025 spielen?

Im Moment nicht. Es fehlen noch sehr viel Infos an die Winzer.

Wijnhuis Steiermark (lid Eruption)

Frage 1) Sind Sie einem regionalen Verband an ein eigenes Klassifizierungssystem angeschlossen? Wenn ja, welches und warum? Wenn nicht; Warum nicht?

Ja, wir haben mit den Eruptions-Winzern das erste private Klassifizierungssystem Österreichs aufgebaut und umgesetzt. Grund dafür war u.a., dass wir hier selbst bestmöglich mitbestimmen können und die Qualitätssicherung durch eine externe Stelle (Lacón) fair und objektiv geschieht.

Frage 2) Was halten Sie vom terroirorientierten ÖTW-System selbst?

Die Grundidee, die besten Lagen auszuzeichnen und hervorzuheben, finde ich gut und wichtig. Allerdings finde ich auch dass man gerade in Österreich besser daran täte, das DAC System zu schärfen, anstatt noch eine zusätzliche Klassifizierung drüberzusetzen. Das geht meiner Meinung nach zu weit und vor allem die Endkonsumenten kennen sich hier kaum mehr aus. Wie überall ist die große Schwierigkeit dieses Systems, möglichst fair und gerecht zu sein. Aber die Grundidee mit der Betonung der Herkunft finde ich sehr gut.

Frage 3) Was sind Ihrer Erfahrung nach die wichtigsten Ziele und der Nutzen des (terroirorientierten) Klassifizierungssystems?

Das Herausarbeiten der einzigartigen (Boden-) Typizitäten in einzelnen Regionen, Orten und Lagen.

Frage 4) Was will die ÖTW Ihrer Meinung nach mit der bundesweiten Umsetzung ihres Klassifizierungssystems im nationalen Weingesetz erreichen?

Der ÖTW wird ja oft vorgeworfen, ein elitäres Spiel zu spielen. Mit der bundesweiten Umsetzung, kann man viel Vorarbeit einbringen und die Klassifizierung für alle Weingüter zugänglich machen. Außerdem stellt man die eigene Klassifizierung so ins Rampenlicht, dass sie mehr oder weniger so wie man es als ÖTW möchte übernommen wird.

Frage 5) Ist das ÖTW-Klassifizierungssystem in Ihrem Weinbaugebiet leicht umsetzbar?

Da wir in der Steiermark ohnehin schon mit Gebiets- Orts- und Riedenweinen arbeiten wäre rein formal eine Umsetzung durchaus möglich.

Frage 6) Glauben Sie, dass es in Ihrer Region allgemein eine breite Unterstützung für die Einbindung der ÖTW-Klassifizierung gibt?

Da gibt es politisch sehr viel Diskussionsbedarf. Die größte Herausforderung wird sein erste und Große Lagen zu definieren und dabei den spagat zu schaffen einerseits so viele Mitglieder wie möglich zufrieden zu stellen und andererseits das Klassifizierungssystem nicht zu verwässern.

Derzeit muss ich diese Frage mit nein beantworten.

Frage 7) Bitte nur beantworten, wenn Sie keinem Verband mit eigenem Klassifizierungssystem angehören.

Beabsichtigen Sie selbst, am neuen Klassifizierungssystem teilzunehmen? Und warum oder warum nicht?

Frage 8) Bitte nur beantworten, wenn Sie Mitglied eines Vereins mit eigenem Klassifizierungssystem sind.

Beabsichtigen Sie, am neuen nationalen Klassifizierungssystem teilzunehmen? Warum oder warum nicht? Verlassen Sie damit Ihre bisherige Klassifizierung? Wie ist die allgemeine Meinung innerhalb des Vereins und welche Rolle wird (oder bleibt) dieser nach 2025 spielen?

Das hängt davon ab, wie gut die Steiermark es schafft, die Klassifizierung aufzubauen. Wir werden uns da sicher mit unserem Wissen durch das eigene System einbringen, aber werden auch sehr genau prüfen, ob das allgemeine System gut genug ist, um umzusteigen. Grundsätzlich stellt sich mir auch die Frage, ob es in einem kleinen Weinland wie Österreich unbedingt noch eine engere Klassifizierung braucht. Ich denke aus Vertriebsicht sollte man den Fokus auf die Bekanntmachung der Regionen legen und nicht unbedingt noch mehrere am Gesamt-Markt irrelevante Stufen einfügen.

Frage 9) Gibt es weitere relevante Aspekte, die Sie mir mitteilen können und die noch nicht besprochen wurden?

Wie so oft scheitern gute Ideen und Ansätze oft an der kleinteiligen Struktur oder Politik. Wenn österreichs Winzer es schaffen das große Ganze zu sehen und nicht nur ihren eigenen Weinberg, dann kann aus der Klassifizierung eine tolle Sache werden.

Frage 10) Darf ich Sie vielleicht in naher Zukunft noch einmal für weitere Informationen/Fragen kontaktieren?

Wijnhuis Steiermark

Guten Morgen Bart,

super daß du Dich für Wein und die Belange darum interessierst. Für uns als (Naturwein)winzer sind ausgebildete Menschen als Vermittler wichtig.

Jedoch zu Deiner Frage bezüglich Klassifizierungen sind wir nicht die richtigen Ansprechpartner. Wir haben in den Augen der Legislative und Exekutive

die letzte, niedrigste Qualitätsstufe, sind neben anderen Naturweinwinzern in Europa Razzien ausgesetzt, müssen zur Kenntnis nehmen das hinter den

Normen der Qualitätspyramide und Klassifizierungen eher die Interessen der Industrie für Weinbehandlungsmitteln sowie Hochtechnologie und der Handel

stehen als das Wohl der Konsumenten. So fühlen wir uns richtig ans Schienbein gepinkelt für die harte Arbeit als Demeterwinzer, für die Akribie im Keller,

die es bedarf um bekömmliche, individuelle Weinwerke aus meisterlicher handwerklicher Erzeugung ohne jegliche Zugaben, Additive, Konservierungsmitteln,

Filtrationen usw. entstehen zu lassen.

Oder ist es eine Bestrafung das wir, die wir nur unsere eigenen Trauben aus St. Peter am Ottersbach zu Wein verarbeiten, oftmals weder Rieden, Großlagen,

die Region Vulkanland Steiermark, das Weinbaugebiet Steiermark, Sorte, Jahrgang deklarieren dürfen? Du weißt das die Weinkarten der Welt

entweder nach Sorten, Jahrgängen oder Gebieten oder ein Mix daraus aufgebaut sind. Soll hier die wirtschaftliche Existenz via ein verunmöglichen

des Verkaufes von Naturalwein lanciert werden?

Sieh auch mal unter „Weinbehandlungsmitteln“, Betriebsmittelkataloge für „Integrierte Produktion“, „Nachhaltig Austria“, „Biologischer Wein“,

die Richtlinien für Weingarten und Kellerwirtschaft samt den zulässigen „Helferchen“ in den Betriebsmittelkatalogen wie „Easy-Cert“ ein.

Ja, die Weinwelt und die Welt für kleinräumige, aufrichtige und ehrliche Demeter/Biodynarbeit ist eigen. Und ja, Normen ziehen normale, standardisierte Erzeugnisse nach sich.

Und Ja – mehr und mehr Menschen besinnen sich ihrer eigen somatischen Intelligenz, wollen transparente, nachvollziehbare, bekömmliche, anregende und Gesundheit fördernde

Genuss- und Lebensmitteln. Dafür treten wir ein – abseits des Mainstreams – komm als unser Gast, oder kurzweiliger Mitgestalter; So wirst Du erfahren wie Wein entstehen kann.

Beste Zeiten für Dich und deine Mitstudenten, verbunden mit Grüßen aus dem Vulkanland Steiermark – im äußersten Südosten Österreichs. Sieh auch unsere HP ein.

Alfred

Wijnhuis Neusiedlersee

Frage 1) Sind Sie einem regionalen Verband an ein eigenes Klassifizierungssystem angeschlossen?
Wenn ja, welches und warum? Wenn nicht; Warum nicht?

- Ja, Neusiedlersee DAC als Herkunftssystem. Kein Klassifizierungssystem, das Burgenland ist einheitlich dagegen.

Frage 2) Was halten Sie vom terroirorientierten ÖTW-System selbst?

- es ist eine Bereicherung von ausgewählten elitären Betrieben. Jedes ÖTW Mitglied kommt mit der Mitgliedschaft automatisch in den Besitz von ersten oder großen Lagen.

Frage 3) Was sind Ihrer Erfahrung nach die wichtigsten Ziele und der Nutzen des (terroirorientierten) Klassifizierungssystems?

Bekannte Lagen teurer verkaufen zu können und damit den Preis gegenüber nicht klassifizierten Weinen zu gerechtfertigen

Frage 4) Was will die ÖTW Ihrer Meinung nach mit der bundesweiten Umsetzung ihres Klassifizierungssystems im nationalen Weingesetz erreichen?

Eine Rechtfertigung des hohen Preises gegenüber dem Wettbewerb

Frage 5) Ist das ÖTW-Klassifizierungssystem in Ihrem Weinbaugebiet leicht umsetzbar?

Nein. Im Burgenland ist man geschlossen gegen ein Klassifizierungssystem. Selbst in Niederösterreich gibt es mehr Gegner als Befürworter

Frage 6) Glauben Sie, dass es in Ihrer Region allgemein eine breite Unterstützung für die Einbindung der ÖTW-Klassifizierung gibt?

Nein. Es gibt ein klares Statement der Wein Burgenland gegen ein Klassifizierungssystem im Burgenland.

Frage 7) Bitte nur beantworten, wenn Sie keinem Verband mit eigenem Klassifizierungssystem angehören.

Beabsichtigen Sie selbst, am neuen Klassifizierungssystem teilzunehmen? Und warum oder warum nicht?

Nein, weil es für den Konsumenten verwirrend und unübersichtlich ist

Frage 8) Bitte nur beantworten, wenn Sie Mitglied eines Vereins mit eigenem Klassifizierungssystem sind.

Beabsichtigen Sie, am neuen nationalen Klassifizierungssystem teilzunehmen? Warum oder warum nicht? Verlassen Sie damit Ihre bisherige Klassifizierung? Wie ist die allgemeine Meinung innerhalb des Vereins und welche Rolle wird (oder bleibt) dieser nach 2025 spielen?

Im Neusiedlersee DAC Gebiet wird es kein Klassifizierungssystem geben, da das Burgenland bzw. die Dachmarke Burgenland geschlossen dagegen ist

Frage 9) Gibt es weitere relevante Aspekte, die Sie mir mitteilen können und die noch nicht besprochen wurden?

Siehe Statement der Wein Burgenland

Wijnhuis Steiermark (lid STK)

Frage 1) Sind Sie einem regionalen Verband an ein eigenes Klassifizierungssystem angeschlossen? Wenn ja, welches und warum? Wenn nicht; Warum nicht?

Ja, wir sind Mitglied bei der STK, hier gibt es die Riedenklassifizierung 1STK und GSTK bereits seit 2007

Wir sind Gründungsmitglied und haben in der Gruppe 2007 entschieden, dass es für die Region und uns als Betriebe wichtig ist, Qualitätskriterien für Lagen zu definieren

Frage 2) Was halten Sie vom terroirorientierten ÖTW-System selbst?

Ich halte es für sehr sinnvoll, gerade in der Steiermark ist eine Konzentration auf Herkünfte sehr sinnvoll, weil sich unsere Terroirs stark voneinander unterscheiden. Kriterien, was eine große Lage ausmacht, müssen aber Regionsspezifisch betrachtet werden

Frage 3) Was sind Ihrer Erfahrung nach die wichtigsten Ziele und der Nutzen des (terroirorientierten) Klassifizierungssystems?

Eine Steigerung der Wahrnehmung eines Gebietes als Qualitätsorientiert.

Frage 4) Was will die ÖTW Ihrer Meinung nach mit der bundesweiten Umsetzung ihres Klassifizierungssystems im nationalen Weingesetz erreichen?

Ein demokratisches System, dass für jeden zugänglich ist, der definierte Kriterien erfüllt.

Frage 5) Ist das ÖTW-Klassifizierungssystem in Ihrem Weinbaugebiet leicht umsetzbar?

Nicht 1:1, die Kriterien müssen an unsere Gegebenheiten angepasst werden. Zb. gibt es bei uns kaum Rieden, die größer als 10ha sind und ein homogenes Terroir haben

Frage 6) Glauben Sie, dass es in Ihrer Region allgemein eine breite Unterstützung für die Einbindung der ÖTW-Klassifizierung gibt?

Wenn das richtig kommuniziert wird schon. Allerdings ist die Formulierung „Einbindung der ÖTW Klassifizierung“ problematisch, auch wenn die ÖTW an vielen Kriterien mitgearbeitet hat, entspricht das gesetzliche Klassifizierungssystem ja nicht 1:1 der ÖTW Klassifizierung

Frage 7) Bitte nur beantworten, wenn Sie keinem Verband mit eigenem Klassifizierungssystem angehören.

Beabsichtigen Sie selbst, am neuen Klassifizierungssystem teilzunehmen? Und warum oder warum nicht?

Frage 8) Bitte nur beantworten, wenn Sie Mitglied eines Vereins mit eigenem Klassifizierungssystem sind.

Beabsichtigen Sie, am neuen nationalen Klassifizierungssystem teilzunehmen? Warum oder warum nicht? Verlassen Sie damit Ihre bisherige Klassifizierung? Wie ist die allgemeine Meinung innerhalb des Vereins und welche Rolle wird (oder bleibt) dieser nach 2025 spielen?

Ja, wir planen daran teilzunehmen, sofern das System restriktiv ist. Eine Klassifizierung macht nur dann sinn, wenn die Regeln so streng sind, dass nur die wertvollsten Rieden eine Große Lage sein können. Wenn dass der Fall ist, wird die Klassifizierung der STK nichtmehr notwendig sein. Sollten die Regeln jedoch zu lasch sein, so dass einfach jede Lage eine Große Lage sein kann, macht es keinen Sinn, daran teilzunehmen.

Frage 9) Gibt es weitere relevante Aspekte, die Sie mir mitteilen können und die noch nicht besprochen wurden?

Frage 10) Darf ich Sie vielleicht in naher Zukunft noch einmal für weitere Informationen/Fragen kontaktieren?

Ja

Wijnhuis Burgenland, Eisenberg

Frage 1) Sind Sie einem regionalen Verband an ein eigenes Klassifizierungssystem angeschlossen? Wenn ja, welches und warum? Wenn nicht; Warum nicht?

JA – Eisenberg^{DAC} mit der Qualitätspyramide Gebietswein, Ortswein, Lagenweine

Frage 2) Was halten Sie vom terroirorientierten ÖTW-System selbst?

...finde ich grundsätzlich sehr gut ist aber österreichweit schwer umzusetzen, bei uns am Eisenberg wären wir sicher überall 1. LAGE (eventuell scheitern wir an der jeweiligen Größe der Lagen) – die Umsetzung im Nordburgenland im Gebiet Neusiedlersee wäre nicht möglich, da es dort die langjährige Tradition und geschichtliche Wichtigkeit der Lage nicht gibt!

Frage 3) Was sind Ihrer Erfahrung nach die wichtigsten Ziele und der Nutzen des (terroirorientierten) Klassifizierungssystems?

unverwechselbarkeit, geschichtliche Tradition, einzigartige Geschmacksstruktur, Homogenität der Weine und eine stärkere Identifikation der Winzer verbunden mit der Herkunft, eine höhere Wertigkeit und Wertschöpfung, Erhaltung der Kulturlandschaft und touristisches Erscheinungsbild

Frage 4) Was will die ÖTW Ihrer Meinung nach mit der bundesweiten Umsetzung ihres Klassifizierungssystems im nationalen Weingesetz erreichen?

das große Vorbild ist die Burgund und die verbundene Tradition mit dem Weinbau und die Menschen dahinter

Frage 5) Ist das ÖTW-Klassifizierungssystem in Ihrem Weinbaugebiet leicht umsetzbar?

...leicht ist es sicherlich nicht aber wir haben es im ganzen Burgenland noch nicht geschafft unser DAC System zu etablieren und dann ist solch ein Klassifizierungssystem noch schwieriger – wenn wir ordentlich das DAC System umsetzen und unseren Weinliebhaber überzeugen dann kann man über das ÖTW-System sprechen....
sogar das DAC braucht Generationen um in den Köpfen der Leute Platz zu finden – siehe die Tradition in den romanischen Ländern mit Italien und Frankreich dort gibt es das System der Herkunft schon seit Jahrhunderten und wir haben erst von der Sorte auf die Herkunft umgestellt... es wissen noch nicht viele Leute dass wo Eisenberg DAC draufsteht 100% Blaufränkisch drinnen ist!?!

Frage 6) Glauben Sie, dass es in Ihrer Region allgemein eine breite Unterstützung für die Einbindung der ÖTW-Klassifizierung gibt?

NEIN – schwierig...

Frage 7) Bitte nur beantworten, wenn Sie keinem Verband mit eigenem Klassifizierungssystem angehören.

Beabsichtigen Sie selbst, am neuen Klassifizierungssystem teilzunehmen? Und warum oder warum nicht?

...ich persönlich würde es schon für einen vorteil sehen !

Frage 8) Bitte nur beantworten, wenn Sie Mitglied eines Vereins mit eigenem Klassifizierungssystem sind.

Beabsichtigen Sie, am neuen nationalen Klassifizierungssystem teilzunehmen? Warum oder warum nicht? Verlassen Sie damit Ihre bisherige Klassifizierung? Wie ist die allgemeine Meinung innerhalb des Vereins und welche Rolle wird (oder bleibt) dieser nach 2025 spielen?

...das ganze braucht sehr viel zeit und erklärung mit einer wichtigen sensibilisierung unter den weinbauern weinbäuerinnen

Frage 9) Gibt es weitere relevante Aspekte, die Sie mir mitteilen können und die noch nicht besprochen wurden?

hab ich schon bei frage 6 erläutert

Frage 10) Darf ich Sie vielleicht in naher Zukunft noch einmal für weitere Informationen/Fragen kontaktieren?

OKAY

Wijnhuis Wachau

Frage 1) Sind Sie einem regionalen Verband an ein eigenes Klassifizierungssystem angeschlossen? Wenn ja, welches und warum? Wenn nicht; Warum nicht?

Nein, in der Wachau gibt es zurzeit keine Lagenklassifizierung

Frage 2) Was halten Sie vom terroirorientierten ÖTW-System selbst?

Nicht viel

Frage 3) Was sind Ihrer Erfahrung nach die wichtigsten Ziele und der Nutzen des (terroirorientierten) Klassifizierungssystems?

Der Nutzen ist, dass klassifizierte Lagen teurer werden, die anderen verlieren.

Frage 4) Was will die ÖTW Ihrer Meinung nach mit der bundesweiten Umsetzung ihres Klassifizierungssystems im nationalen Weingesetz erreichen?

Zu voreilig, es gibt weltweit nur Lagen Klassifizierung nur in Burgund, die ist über Jahrhunderte gewachsen...

Frage 5) Ist das ÖTW-Klassifizierungssystem in Ihrem Weinbaugebiet leicht umsetzbar?

Nein, es gibt über 100 Einzellagen in der Wachau, die Hälfte wäre sicherlich eine 1. Lage oder mehr

Frage 6) Glauben Sie, dass es in Ihrer Region allgemein eine breite Unterstützung für die Einbindung der ÖTW-Klassifizierung gibt?

nein

Frage 7) Bitte nur beantworten, wenn Sie keinem Verband mit eigenem Klassifizierungssystem angehören.

Beabsichtigen Sie selbst, am neuen Klassifizierungssystem teilzunehmen? Und warum oder warum nicht?

Nein, nicht nur die Lage macht den Wein! In Bordeaux werden die Chateau klassifiziert, nicht die Lagen!

Frage 8) Bitte nur beantworten, wenn Sie Mitglied eines Vereins mit eigenem Klassifizierungssystem sind.

Beabsichtigen Sie, am neuen nationalen Klassifizierungssystem teilzunehmen? Warum oder warum nicht? Verlassen Sie damit Ihre bisherige Klassifizierung? Wie ist die allgemeine Meinung innerhalb des Vereins und welche Rolle wird (oder bleibt) dieser nach 2025 spielen?

Frage 9) Gibt es weitere relevante Aspekte, die Sie mir mitteilen können und die noch nicht besprochen wurden?

Das Ganze geht zu schnell,,,,,und unüberlegt!

Frage 10) Darf ich Sie vielleicht in naher Zukunft noch einmal für weitere Informationen/Fragen kontaktieren?

Ja

Wijnhuis Steiermark (lid STK)

Frage 1:

Ja, STK - Steirische Terroir und Klassik Weingüter, aus Tradition, von den Eltern so übernommen!
Aus Überzeugung gemeinsam stärker zu sein, als alleine!

Frage 2:

Da habe ich zu wenig Einblick

Frage3:

Heben des Preises, Erzeugung einen gemeinschaftlichen Konsens

Frage4:

Ich weiß nicht, ob die ÖTW „Ihr“ System bundesweit umsetzen möchte.

Frage5:

Nein. Ich glaube es gibt grundsätzlich kaum „Wissen“ darüber. Es gibt Gespräche, aber die sind meist Positionierungsdiskussionen, und entbehren allen argumentativen Grundlagen.
Geschweige denn, dass Szenarienanalysen gibt.

Frage6:

Ich kenne das ÖTW System nicht gut genug. Das STK System wäre umsetzbar, ich bin mir aber nicht sicher ob die steirische Weinwirtschaft dafür bereit wäre.

Frage8:

Ich kenne das nationale System nicht. Wenn es gut ist, warum nicht? Wenn es schlecht ist, dann werde ich dem nicht folgen. Im Verein STK wurde meines Wissens darüber nicht diskutiert!

Frage9:

Die Klassifizierung von Weingärten soll die Spitze in das Zentrum setzten. Es darf nur wenig geben und muss auch nachvollziehbare Grundlagen haben. Idealerweise entsteht dadurch ein Sog am Markt, der die unteren Qualitäten und Preise nach oben zieht.

Auf keinen Fall darf sie dem Wunsch des einzelnen Winzers entsprechen. Der Kern der Klassifizierung ist vom Grund auf ungerecht. Einige wenige profitieren auch mittel- und kurzfristig. Wenn die Klassifizierung glückt, ist sie langfristig für alle gut, wenn sie fehlt für alle schlecht!

Frage10:

Ja

Wijnhuis Wachau

Frage 1) Sind Sie einem regionalen Verband an ein eigenes Klassifizierungssystem angeschlossen? Wenn ja, welches und warum? Wenn nicht; Warum nicht?

Vinea Wachau: Steinfeder, Federspiel, Smaragd,

Frage 2) Was halten Sie vom terroirorientierten ÖTW-System selbst?

Sehr wenig

Frage 3) Was sind Ihrer Erfahrung nach die wichtigsten Ziele und der Nutzen des (terroirorientierten) Klassifizierungssystems?

Internationalisierung und legalisierung

Frage 4) Was will die ÖTW Ihrer Meinung nach mit der bundesweiten Umsetzung ihres Klassifizierungssystems im nationalen Weingesetz erreichen?

Bis jetzt haben die ÖTW selbst ihre Lagen klassifiziert was ja eigentlich nicht rechtens ist.

Über das Weingesetz wird es legal aber für ganz Österreich.

Frage 5) Ist das ÖTW-Klassifizierungssystem in Ihrem Weinbaugebiet leicht umsetzbar?

Nein, deshalb haben wir eine neue Riedenkarte gemacht und dürfen jetzt auch nur die

Rieden der neuen Karte für Lagen DAC verwenden. Das ist einfacher.

Frage 6) Glauben Sie, dass es in Ihrer Region allgemein eine breite Unterstützung für die Einbindung der ÖTW-Klassifizierung gibt?

Nein, die Wachau lehnt das größtenteils ab.

Frage 7) Bitte nur beantworten, wenn Sie keinem Verband mit eigenem Klassifizierungssystem angehören.

Beabsichtigen Sie selbst, am neuen Klassifizierungssystem teilzunehmen? Und warum oder warum nicht?

Frage 8) Bitte nur beantworten, wenn Sie Mitglied eines Vereins mit eigenem Klassifizierungssystem sind.

Beabsichtigen Sie, am neuen nationalen Klassifizierungssystem teilzunehmen? Warum oder warum nicht? Verlassen Sie damit Ihre bisherige Klassifizierung? Wie ist die allgemeine Meinung innerhalb des Vereins und welche Rolle wird (oder bleibt) dieser nach 2025 spielen?

Nein, die guten Weinlagen in der Wachau sind jetzt schon teuer genug.

Frage 9) Gibt es weitere relevante Aspekte, die Sie mir mitteilen können und die noch nicht besprochen wurden?

Berühmte Weinbaugebiete wie das Burgund sind nicht nur wegen der Lagenklassifizierung so bekannt geworden. Immer alles anderen nachzumachen finde ich nicht gut zumal sich momentan die Nachfrage nach hochpreisigen Lagenweinen in Grenzen hält. Daran wird auch eine Lagenklassifizierung nichts ändern - im Gegenteil werden die Toplagenweine noch teurer. Zudem finde ich es auch nicht in Ordnung wenn per Gesetz eine Weinparzelle doppelt so viel Wert ist als die daneben. Die Mittelständischen Betriebe können sich dann diese Parzellen nicht mehr leisten. Da es in den Gebieten der ÖTW noch vernünftige Grundstückspreise gibt sieht es dort natürlich etwas anders aus.

www.gluecklichelage.at

Frage 10) Darf ich Sie vielleicht in naher Zukunft noch einmal für weitere Informationen/Fragen kontaktieren?

Sehr gerne

Wijnhuis Wachau

Frage 1) Sind Sie einem regionalen Verband an ein eigenes Klassifizierungssystem angeschlossen? Wenn ja, welches und warum? Wenn nicht; Warum nicht?

Wir sind Mitglied der Vinea Wachau. Unsere Klassifizierungen sind Steinfeder, Federspiel und Smaragd. Weiters auch noch die DAC Klassifizierung.

Frage 2) Was halten Sie vom terroirorientierten ÖTW-System selbst?

Frage 3) Was sind Ihrer Erfahrung nach die wichtigsten Ziele und der Nutzen des (terroirorientierten) Klassifizierungssystems?

Die Ziele sind den Kunden das Erlebnis Wein so einfach wie möglich zu gestalten ,d.h. wenn sie etwas bestellen sollen sie auch wissen was sie bekommen. Zum Beispiel beim Federspiel weiß man es sind mittelmäßige Weine die fruchtig und trinkig sind.

Der Nutzen ist , obwohl alle Weine in sich unterschiedlich sind, trotzdem einen Rahmen zu schaffen .

Frage 4) Was will die ÖTW Ihrer Meinung nach mit der bundesweiten Umsetzung ihres Klassifizierungssystems im nationalen Weingesetz erreichen?

Es wird sicher für sie ein einfacherer Wettbewerb geschaffen. Obwohl sie sagen es ist ein soziales System werden hierbei kleinere Lagen nie bekannt werden oder geworden sein. Weiters wird ein Betrieb auch daran gemessen welche Lagen er in seinem Besitz hat also eine Wertsteigerung einiger Betriebe.

Frage 5) Ist das ÖTW-Klassifizierungssystem in Ihrem Weinbaugebiet leicht umsetzbar?

Das Konzept ist meiner Meinung nach nicht leicht umsetzbar da in der Wachau viele Lagen einfach zu groß sind und somit nicht in dieses Klassifizierungssystem passen.

Frage 6) Glauben Sie, dass es in Ihrer Region allgemein eine breite Unterstützung für die Einbindung der ÖTW-Klassifizierung gibt?

Es wird einige Diskussionen geben aber ich denke nicht das es viele Unterstützer gibt.

Frage 7) Bitte nur beantworten, wenn Sie keinem Verband mit eigenem Klassifizierungssystem angehören.

Beabsichtigen Sie selbst, am neuen Klassifizierungssystem teilzunehmen? Und warum oder warum nicht?

Frage 8) Bitte nur beantworten, wenn Sie Mitglied eines Vereins mit eigenem Klassifizierungssystem sind.

Beabsichtigen Sie, am neuen nationalen Klassifizierungssystem teilzunehmen? Warum oder warum nicht? Verlassen Sie damit Ihre bisherige Klassifizierung? Wie ist die allgemeine Meinung innerhalb des Vereins und welche Rolle wird (oder bleibt) dieser nach 2025 spielen?

Es wird in der Vinea Wachau schon diskutiert und besprochen. Man darf sich vor Neuerungen nicht verschließen, aber da sich das Wachauer System schon über so lange Jahre bewährt hat wird niemand so schnell in die neue Klassifizierung wechseln.

Frage 9) Gibt es weitere relevante Aspekte, die Sie mir mitteilen können und die noch nicht besprochen wurden?

Frage 10) Darf ich Sie vielleicht in naher Zukunft noch einmal für weitere Informationen/Fragen kontaktieren?

Gerne

Wijnhuis Burgenland

Frage 1) Sind Sie einem regionalen Verband an ein eigenes Klassifizierungssystem angeschlossen? Wenn ja, welches und warum? Wenn nicht; Warum nicht?

Wir sind mit dem Verein und DAC-Gebiet Leithaberg an einem eigenen Klassifizierungssystem angeschlossen. Dieses richtet sich nach dem romanischen Modell – sprich eine Dreistufigkeit mit Regionswein, Ortswein und Lagenwein. Während es bis vor ein paar Jahren nur den Regionswein gab, wurde mit steigender Ausarbeitung der Lagen vor kurzem; auch auf Drängen der Winzer die Dreistufigkeit eingeführt.

Frage 2) Was halten Sie vom terroirorientierten ÖTW-System selbst?

Das ÖTW-System ist ein gutes, jedoch auf die Weingüter und Regionen, in denen das System derzeit vorherrscht angepasst. Bei uns am Leithaberg würde es wahrscheinlich ebenfalls passen, da wir sehr terroirorientiert arbeiten, die Einteilung und Bewertung der Lagen stelle ich mir dennoch herausfordernd vor.

Frage 3) Was sind Ihrer Erfahrung nach die wichtigsten Ziele und der Nutzen des (terroirorientierten) Klassifizierungssystems?

Das wichtigste Ziel für mich ist es, dem Kunden einen verständlichen Überblick über Qualitäten der Weine zu geben. Wenn es konsequent durchgezogen wird, versteht der Kunde, dass der Lagenwein sowohl preislich höher als auch vielschichtiger und komplexer im Geschmack ist. Ein Regionswein soll zugänglich sein und dem Kunden schnell und unkompliziert die Idee der Region vermitteln und Lust auf mehr machen. Eine Art Visitenkarte. Außerdem soll ein terroirorientiertes Klassifizierungssystem dem Kunden und auch dem Winzer bewusst machen, dass hier der Fokus nicht auf der Sorte liegt, sondern der Kombination aus Boden, Klima, der Sorte, die dort am besten hinpasst und dem, was der Winzer (im besten Fall in Abstimmung mit den Winzerkollegen aus der Region) als Message senden möchte.

Frage 4) Was will die ÖTW Ihrer Meinung nach mit der bundesweiten Umsetzung ihres Klassifizierungssystems im nationalen Weingesetz erreichen?

Das Bewusstsein auf die regionalen Stärken lenken, zu zeigen, dass auch in Österreich die lange Weinbautradition zu einer Herausarbeitung von Lagen und Weinideen geführt hat und einen wichtigen Schritt in der Emanzipation österreichischer Weinbauregionen im internationalen Kontext schaffen. Allerdings sollte es nicht überstürzt werden.

Frage 5) Ist das ÖTW-Klassifizierungssystem in Ihrem Weinbaugebiet leicht umsetzbar?

Ja, aber mit Vorsicht.

Frage 6) Glauben Sie, dass es in Ihrer Region allgemein eine breite Unterstützung für die Einbindung der ÖTW-Klassifizierung gibt?

Nein. Die meisten Winzer in der Region haben ihre Lagenweine nicht preislich oder qualitativ von der Standardqualität abgegrenzt, wodurch Rieden auf Weinflaschen stehen, die eine Riedenbezeichnung nicht hätten verdient. Zudem werden nicht viele Winzer die Lagen, die sie für sich als Toplagen ausgewählt haben aufgeben wollen, nur weil eine Kommission sagt, dass diese Lage nicht gut genug ist. Daher ist dieser Schritt mit sehr viel Weitsicht durchzuführen. Aber Veränderungen ohne Gegenstimmen gibt es nicht; und diese wäre eine wichtige Veränderung.

Frage 7) Bitte nur beantworten, wenn Sie keinem Verband mit eigenem Klassifizierungssystem angehören.

Beabsichtigen Sie selbst, am neuen Klassifizierungssystem teilzunehmen? Und warum oder warum nicht?

Frage 8) Bitte nur beantworten, wenn Sie Mitglied eines Vereins mit eigenem Klassifizierungssystem sind.

Beabsichtigen Sie, am neuen nationalen Klassifizierungssystem teilzunehmen? Warum oder warum nicht? Verlassen Sie damit Ihre bisherige Klassifizierung? Wie ist die allgemeine Meinung innerhalb des Vereins und welche Rolle wird (oder bleibt) dieser nach 2025 spielen?

Im Rahmen von Leithaberg DAC sind wir bereits relativ weit fortgeschritten im Sinne der ÖTW-Klassifizierung. Es fehlt noch, die Lagen und die Orte, die Weinbaulich in Frage kommen herauszuarbeiten. Wir werden uns kaum adaptieren müssen und auch wenn die Meinung im Verein generell zweigeteilt ist, so werden bereits jetzt alle Maßnahmen gesetzt um dann einen möglichst reibungslosen Übergang zu schaffen. Aus der Perspektive St. Georgen und dem lokalen Weinbauverband wird diese Maßnahme deutlich skeptischer gesehen und zum großen Teil auch abgelehnt. Wir sind der einzige Betrieb, der aktuell bereits zumindest ungefähr nach der ÖTW-Klassifizierung arbeitet und dementsprechend kommt aus den anderen Betrieben im Ort sehr viel Gegenwind.

Frage 9) Gibt es weitere relevante Aspekte, die Sie mir mitteilen können und die noch nicht besprochen wurden?

Die ÖTW-Klassifizierung wurde mit den Winzern und in nachvollziehbarer Weise durchgeführt. Die Winzer haben sich dazu entschieden, dem Verein beizutreten und waren damit keinem Zwang ausgesetzt. Kommt nun von oben der Dampfhammer der ÖWM, könnte dies zu herben Imageverlusten und Protesten der Winzer führen, die mit diesem System nicht einverstanden sind. Und die ÖWM muss sich überlegen, wie sie das in Gebieten umsetzt, die nicht so wie Leithaberg DAC traditionelle Lagen hat, bei denen auch eine qualitative Abgrenzung gemacht werden kann. Ich glaube nicht, dass sich zum Beispiel der Seewinkel zufrieden gibt, keine Lagen zu haben; andererseits wäre eine Erste Lage oder Große Lage dort drüben äußerst fragwürdig.

Frage 10) Darf ich Sie vielleicht in naher Zukunft noch einmal für weitere Informationen/Fragen kontaktieren?

Selbstverständlich

Wijnhuis Burgenland, Leithaberg

Frage 1) Sind Sie einem regionalen Verband an ein eigenes Klassifizierungssystem angeschlossen? Wenn ja, welches und warum? Wenn nicht; Warum nicht?

Ich bin Teil eines regionalen DAC System, das für unser Gebiet eigene Regeln und Klassifikationen hat! Das System gibt es in anderen Weinbauregionen auch, aber diese haben dann auch ihre eigenen Regeln.

Für mich ist hier klar der Vorteil unter einer Dachmarke, eben dem DAC, eine gesicherte Qualität mit Herkunftscharakter und Eigenständigkeit unseren Kunden bieten zu können! Da geht es gar nicht darum, dass einzelne Winzer besser sind als andere, sondern, dass das Gebiet als Ganzes gestärkt auftritt.

Frage 2) Was halten Sie vom terroirorientierten ÖTW-System selbst?

Ich tu mich ein bisschen schwer damit, dass auch Entscheidungsträger anderer Weinbaugebiete mir vorschreiben können, welche Rieden in welcher Qualität ausgebaut werden können! Das sollte doch jeder Winzer in seinem Gebiet am besten wissen. Ich würde mir nicht selber zutrauen, dass über andere Gebiete und deren Rieden zu urteilen!

Weiters kann ich nicht damit leben, dass Rieden nicht größer als 35ha sein dürfen, auch wenn die Bodenstruktur und das Klima gleich ist! Wenn die Riede größer als 35ha ist, dann muss sie aufgeteilt werden und das ist für mich nicht nachvollziehbar.

Frage 3) Was sind Ihrer Erfahrung nach die wichtigsten Ziele und der Nutzen des (terroirorientierten) Klassifizierungssystems?

Ein einheitliches Auftreten und damit auch eine Vergleichbarkeit über die Grenzen der Weinbaugebiete hinaus für die Kunden! Vor allem international macht es Sinn für das kleine Weinland Österreich so über die Gebiete aufzutreten. So können sich die Kunden besser anhalten, welche Weine gut und welche aus welchen Rieden noch besser sind.

Frage 4) Was will die ÖTW Ihrer Meinung nach mit der bundesweiten Umsetzung ihres Klassifizierungssystems im nationalen Weingesetz erreichen?

Dass die internationalen Gäste und Kunden sich leichter einen Überblick und eine Vergleichbarkeit der so vielen kleinen Weinbaugebiete in Österreich machen können. Weiters dass alle Erste und alle Großen Lagen eine vergleichbare Qualität über die Weinbaugebiete hinaus haben.

Frage 5) Ist das ÖTW-Klassifizierungssystem in Ihrem Weinbaugebiet leicht umsetzbar?

Nein, es wird schwierig sein, denn einige Rieden sind größer als 35ha und weiters sind auf einzelnen Rieden unterschiedliche Rebsorten gepflanzt. Und hier ist es schwierig diese dann auf einige wenige zu beschränken.

Frage 6) Glauben Sie, dass es in Ihrer Region allgemein eine breite Unterstützung für die Einbindung der ÖTW-Klassifizierung gibt?

Ich denke nicht, da schon die Umsetzung des DAC Systems nicht einfach war und ist und auch nicht alle Weingüter hier an einem Strang ziehen! Deswegen wird dies für viele nicht verständlich und nicht umsetzbar sein.

Frage 7) Bitte nur beantworten, wenn Sie keinem Verband mit eigenem Klassifizierungssystem angehören.

Beabsichtigen Sie selbst, am neuen Klassifizierungssystem teilzunehmen? Und warum oder warum nicht?

Frage 8) Bitte nur beantworten, wenn Sie Mitglied eines Vereins mit eigenem Klassifizierungssystem sind.

Beabsichtigen Sie, am neuen nationalen Klassifizierungssystem teilzunehmen? Warum oder warum nicht? Verlassen Sie damit Ihre bisherige Klassifizierung? Wie ist die allgemeine Meinung innerhalb des Vereins und welche Rolle wird (oder bleibt) dieser nach 2025 spielen?

Nein, ich beabsichtige nicht am neuen nationalen Klassifizierungssystem teilzunehmen, da es sich mir nicht erklärt, warum Rieden nicht größer als 35ha sein dürfen und warum mir andere Weinbaugebiete sagen und vorschreiben können, was eine Erste und was eine Große Lage ist!

Frage 9) Gibt es weitere relevante Aspekte, die Sie mir mitteilen können und die noch nicht besprochen wurden?

Nein, gibt es nicht! Es ist ein sehr komplexes System und ich denke es muss alles gesund wachsen und dann Schritt für Schritt auf die Gebiete vorsichtig umlegen! Aber es kommt mir vor, dass es irgendwie mit wenig Kommunikation, Erklärung und Druck einfach über alles drüber gelegt werden soll.

Frage 10) Darf ich Sie vielleicht in naher Zukunft noch einmal für weitere Informationen/Fragen kontaktieren?

Sehr sehr gerne

Wijnhuis Steiermark (lid STK)

Frage 1) Sind Sie einem regionalen Verband an ein eigenes Klassifizierungssystem angeschlossen? Wenn ja, welches und warum? Wenn nicht; Warum nicht?

JA, Verein der STK Weingüter, Gründungsmitglied

Frage 2) Was halten Sie vom terroirorientierten ÖTW-System selbst?

Für den Donauraum und die Struktur der Weinberge, Lagen und der Weingüter vor Ort ist es ein stimmiges, gut durchdachtes System.

Frage 3) Was sind Ihrer Erfahrung nach die wichtigsten Ziele und der Nutzen des (terroirorientierten) Klassifizierungssystems?

Gemeinschaftliche Vermarktung + Bewerbung enger Herkünfte, Steigerung der Weinqualität durch Verknüpfung der Klassifikation mit Produktions-Kriterien, Steigerung der Reputation der Lagen(weine) und Weinbaugebiete, Steigerung der Wertschöpfung

Frage 4) Was will die ÖTW Ihrer Meinung nach mit der bundesweiten Umsetzung ihres Klassifizierungssystems im nationalen Weingesetz erreichen?

Überführung des privatrechtlichen Systems in eine „offizielle Klassifikation“, national gemeinschaftliche Strukturen für die Kommunikation und Bewerbung, Verhinderung von parallelen Systemen mit unterschiedlicher „Stärke“

Frage 5) Ist das ÖTW-Klassifizierungssystem in Ihrem Weinbaugebiet leicht umsetzbar?

Es bräuchte einige Adaptierungen auf unsere regionalen Gegebenheiten; die Topographie der Weinberglagen ist anders als im Donauraum. Auch die Struktur und Vermarktung der Weingüter ist sehr divers. Viele Top-Lagen werden nur von einzelnen Weingütern bewirtschaftet; die Historie der Lagen ist anders dokumentiert, auch der Faktor „Mensch“ spielt mit seinem Einsatz an Handarbeit und qualitätsorientierter Weingartenbewirtschaftung eine große Rolle für das „Steirischen Terroir“.... etc.

Aber das sind regionale Spezifika - grundsätzlich wäre es umsetzbar.

Frage 6) Glauben Sie, dass es in Ihrer Region allgemein eine breite Unterstützung für die Einbindung der ÖTW-Klassifizierung gibt?

Es ist zu früh, dass zu beurteilen. Wenn ein für unsere Region stimmiges System ausgearbeitet werden kann, dass für die Winzer ein „Mehrwert“ ist, wird es auch Zustimmung finden.

Frage 7) Bitte nur beantworten, wenn Sie keinem Verband mit eigenem Klassifizierungssystem angehören.

Beabsichtigen Sie selbst, am neuen Klassifizierungssystem teilzunehmen? Und warum oder warum nicht?

Frage 8) Bitte nur beantworten, wenn Sie Mitglied eines Vereins mit eigenem Klassifizierungssystem sind.

Beabsichtigen Sie, am neuen nationalen Klassifizierungssystem teilzunehmen? Warum oder warum nicht? Verlassen Sie damit Ihre bisherige Klassifizierung? Wie ist die allgemeine Meinung innerhalb des Vereins und welche Rolle wird (oder bleibt) dieser nach 2025 spielen?

Unser Ziel war seit der Einführung der privatrechtlichen STK Klassifikation, diese in einen gesetzlichen Rahmen zu gießen. Wenn für unser Gebiet zu einer regionalen Klassifizierung kommt und diese unserem „qualitativen“ Anspruch nicht entgegen steht, werden wir daran teilnehmen. Genauso wie wir jetzt auch am DAC System teilnehmen...

Der Verein arbeitet seit 1993 für die gemeinsame Entwicklung der Steiermark und die Steigerung der Reputation der Weine. Seit 2007 ist die Klassifikation ein Teil unserer Arbeit, aber der Verein definiert sich nicht nur durch diese. D.h. es wird auch in Zukunft neue Projekte und Aufgaben für den Verein geben.

Frage 9) Gibt es weitere relevante Aspekte, die Sie mir mitteilen können und die noch nicht besprochen wurden?

Frage 10) Darf ich Sie vielleicht in naher Zukunft noch einmal für weitere Informationen/Fragen kontaktieren?

ja

Bijlage VII

Interview Michael Moosbrugger

Voorzitter ÖTW

20 maart 2024

Wat zijn in het algemeen de voornaamste doelen en voordelen van een terroir- georiënteerd classificatiesysteem?

Er zijn verschillende opties om als wijnmaker je wijn te verkopen. Dat kan zijn onder de naam van de druif, een fantasienaam, een merknaam of op basis van herkomst.

Alles heeft een voor- en nadeel.

Als je je verplaatst in de situatie van een klein (familie) bedrijf geeft het voordelen om je te positioneren op basis van herkomst omdat dat een heel sociaal systeem is waarbij niet één iemand eigenaar is maar er sprake is van een collectief. Niemand is eigenaar van een dorpsnaam of wijngaard, dus je verkoopt het altijd als collectief. Wat hierin het sociale aspect versterkt is het feit dat je altijd sterkere en bekendere producenten hebt, en minder bekende. Dus de bekende vormen een imago, waar de minder bekende van mee kunnen profiteren.

Er zijn in Oostenrijk ongeveer 6000 wijnbedrijven en is het eigenlijk onmogelijk om individueel naam te bouwen i.c.m. herkomstbenaming, dit is als collectief vele malen efficiënter. Gobelsburg is natuurlijk geen kleine speler en wij voelen ons dan ook verantwoordelijk hierin een rol te spelen en collega wijnhuizen te supporten.

Als tegenvoorbeeld wordt Antinori genoemd, waarbij de producent in feite uit de appellatie stapt en alleen maar voor zichzelf gaat.

Maar maak je dan niet onnodig onderscheid door bovenop het bestaande DAC systeem deze extra classificatie toe te passen?

Nee! Een classificatiesysteem moet je niet los zien van een appellatiesysteem. Het is een goed systeem maar het grootste nadeel van appellaties is dat hoe specifiek de herkomst, hoe meer namen je tegenkomt.

Bijvoorbeeld:

DAC dat zijn er 18

Village wines dat zijn er al 900

Single vineyards dat zijn er al bijna 5000

Er is niemand die dit allemaal weet. Onmogelijk. En dit is iets wat ze in Frankrijk al vroeg doorhadden. Wat je met classificatie dus doet is meer het promoten van een categorie. Neem bijvoorbeeld de categorie 'Premier Cru', en dat er daar 200 van zijn. Dan gaat het er niet om dat je precies moet weten welk specifieke perceel (wijngaard) dat is, men weet dat het een 'Premier Cru' is en dus van een bepaald niveau. En dat is wat je kunt communiceren.

Bij alleen het vermelden van een wijngaard zegt dat (de consument) eigenlijk niet zo veel. Grote kans dat als een sommelier aan de tafel in een restaurant een fles riesling Heiligenstein presenteert dat dit niet veel zegt. In het geval van een classificatiesysteem en je kunt zeggen dat het een 'Grand cru' van Oostenrijk is, dan zegt het ineens heel veel.

Maar dan de nationale invoer van het systeem. Wat is daar het voordeel van? Jullie hebben dat als topproducenten in voorname wijnstreken opgebouwd. Er is dan toch kans op ‘verwatering’? Als diezelfde sommelier niet met een riesling Heiligenstein aan tafel komt maar met een Rotgipfler uit de Thermenregion is dat natuurlijk wel een ander kaliber wijn met dezelfde classificatie.

Hier komt niet echt een vloeiend antwoord op. Het maakt eigenlijk niet heel veel uit, want gedurende de afgelopen 30-40 jaar hebben we ons al wel bewezen met onze single vineyards, ook zonder het classificatiesysteem. En daarnaast, er heersen nogal wat misvattingen over het fenomeen classificatie. Veel mensen denken dat het vooral gaat om de potentie en kwaliteit van de wijngaard. En we hebben hier veel over gediscussieerd. We zijn tot de conclusie gekomen dat het onmogelijk is om de kwaliteit van de wijngaard te beoordelen, want wat is de definitie van kwaliteit? Hoe stijl moet een wijngaard zijn? Wat is het beste en wie bepaald dat?

Er wordt een zijsprong gemaakt naar Frankrijk waarbij de 1855 indeling wordt aangehaald op waarde. Ook in de Bourgogne is de indeling gemaakt, door de handel, en werden de duurste meest begeerde wijnen erkend als beste.

Lastige is dat onze wijnen niet via de beurs worden verkocht maar dat iedere producent zijn eigen prijs bepaald. Die kijkt naar wat de anderen vragen voor een vergelijkbare wijn en baseert daar zijn verkoopprijs op. Dus dat gaat niet per opbod.

De opzet is om vanuit verschillende invalshoeken de classificatie te bepalen. Het is een puzzel met diverse relevante factoren. Voor het eerst ook met externe partijen zoals professionals.

Nogmaals belangrijk om te benadrukken: het gaat bij classificatie niet primair om de kwaliteit van de wijngaard of de potentie van de wijngaard.

Wat verwacht u hoe andere regio's als Steiermark, Wachau en Burgenland reageren op de ontwikkelingen? Wachau bijvoorbeeld... die zien zichzelf toch wel een beetje als superieur gebied...en zijn al beroemd...

Dit zijn inderdaad psychologische problemen... vooral wanneer je denkt dat je beter bent dan de rest is het moeilijk om je aan te passen. Maar ze zeiden ook 20 jaar geleden dat ze nooit het DAC systeem zouden omarmen... Ik denk dat het met het classificatie systeem precies zo gaat, daar gaan ze uiteindelijk de voordelen wel van inzien. Dus ik denk dat ze uiteindelijk wel aansluiten.

In Steiermark is het wat lastiger. Daar zijn pas heel recent single vineyard classificaties ingevoerd. Daar komt bij dat veel wijngaarden niet verdeeld zijn, iedereen verkoop daar zijn eigen naam. Ongeveer 80% van de single vineyards zijn monopolie. Dus hier is het wijnhuis vooral het merk. Dus dit maakt de invoering van een algemene classificatie complex.

Hoe belangrijk is de draagkracht uit deze regio's?

In principe is het systeem zo opgebouwd dat niemand mee hoeft te doen. Iedereen is vrij om wel of niet mee te doen. Sommige gebieden hebben al aangegeven er voor te gaan en andere niet. Sommige gebieden zullen het succes even afwachten, maar uiteindelijk denk ik dat iedereen, net als het DAC systeem, iedereen wel aan zal sluiten.

Ik sprak laatst een bevriende wijnproducent uit de Rhône vallei, en ik vroeg hem waarom hun eigenlijk geen classificatie systeem hadden net zoals in de Bourgogne. Hij vertelde dat daar in de jaren '50, kort na de Tweede Wereldoorlog, uitvoerig over gesproken was maar dat men tot de conclusie kwam dat ze een dergelijk systeem niet nodig hadden. Ze zijn later tot de inzicht gekomen dat dit een grote fout is gebleken. Bourgogne is daarna veel prominenter en belangrijker geworden en dat heeft indruk op me gemaakt. Want de wijngaarden in de Rhône zijn veel spectaculairder dan in de Côte-d'Or. Maar niemand kent ze. En dit is iets wat dan de grote bedrijven weer helpt. Want als je je niet hoeft te onderscheiden op basis van specifieke wijngaarden kun je bouwen puur op merknaam.

Geeft terloops nogmaals aan dat het belangrijk is te beseffen dat wanneer je echt goed bent, en top wijn maakt je de wijn toch wel verkoopt, meestal tegen soms hoge prijzen. Classificatie of niet.

Het sociale aspect van classificatie is dat kleinere en minder bedrijven er van mee kunnen profiteren.

Ik snap het sociale aspect van classificatie, maar denk u niet dat het juist voor kleine, jonge, onbekende wijnboeren buiten de classificatie niet onmogelijk wordt op te vallen? Al maken ze de meest geweldige, bijvoorbeeld een natuurwijn van een niet voorgeschreven druivenras? Hoe profiteren die er van?

Dit soort originele/aparte wijnen worden meestal onder fantasie namen verkocht. Dit soort wijnboeren hebben vaak heel eigen opvattingen en ideeën wat ze willen doen. Hoe ze wijn zien, en hoe ze het willen maken. Juist voor hun is het lastig om een collectief te begrijpen met een andere opvatting over wijnmaken. Zij willen het juist graag anders doen en anders zijn.

En zo werkt het ook in een politiek systeem. Je hebt te accepteren wat de meerderheid wil. Zo ook een appellatie systeem waarbij de meerderheid aangeeft wat wel en wat niet is toegestaan.

Voor, in dit geval natuurwijnmakers, als het op marketing aankomt zijn ze minder herkomst georiënteerd. Ze creëren meer een eigen society en eigen collectief met gelijk gestemde waarbij de precieze herkomst in essentie veel minder van belang is dan de gelijke opvatting.

Dus de reden dat ze geen toegang hebben tot het classificatiesysteem is simpelweg omdat ze er niet in passen. Het argument dat ze geen Heiligenstein zouden mogen gebruiken terwijl de druiven daar wel vandaan komen gaat niet op. Het gaat er bij een appellatie om dat het staat voor de typischiteit van een wijn uit een bepaalde regio. Het gaat er om dat wanneer er met grote letters Heiligenstein op het label staat, de wijn typisch moet zijn voor deze herkomst. En dat is het verschil.

Maar misschien snappen consumenten dat niet zo goed? En wellicht is dat ook een deel van de discussie: wie bepaalt wat nu typisch is?

Tja dat doet de meerderheid, dat is de democratie. En dat dat niet iedereen aanstaat zij dan zo.

Ik heb gelezen over de intentie om een rechtszaak aan te spannen tegen de invoering van het classificatie systeem omdat een collectief van wijnproducenten (onder de naam 'Glückliche Lage') een gerechtelijke toetsing willen laten doen omdat zij van mening zijn dat het systeem ondemocratisch is. Wat vindt u hiervan? Gaat dit gebeuren denkt u?

Ik vind dit helemaal prima en heb ook aangeven dat ik achter hun voorgenomen stappen sta. Laat het ze het juridisch maar toetsen. Er is eerder een poging gedaan maar daar zijn ze niet in geslaagd. En nogmaals, ik vind het prima. Als ze weer geen gelijk krijgen weet ik dat we juridisch goed staan. Ik sta er heel relax en met vertrouwen in dat wat we doen het juiste en correct is. Daarnaast heb ik liever dat ze het nu doen in plaats van over 5 jaar, dat zou het dan alleen maar complexer maken.

Hij is een notoire klager en gaat overal tegenin, maar we leven in een democratie dus hij heeft het recht dit aan de kaak te stellen.

Wat wordt de rol van de ÖTW en wat zijn de ambities?

De ambities zijn om net als de VDP om in elke regio leden te hebben. En we willen de samenwerking verder versterken. We bouwen echt aan een bedrijfsstructuur met kantoren en hebben een nieuwe CEO om het verder uit te breiden.

Dan toch nog even terug naar het fenomeen selecteren. U bekijkt het vanuit de positieve kant, u bent immers in bezit van een aantal van de beste wijngaarden. Maar waar goede percelen geselecteerd worden, worden anderzijds de mindere gedegradeerd. Er wordt dus eigenlijk een schifting gemaakt tussen goed en slecht.

Het gaat zoals gezegd niet om de beste percelen maar de meest betekenisvolle. In de Wachau heb je bijvoorbeeld een aanzienlijk aandeel wijngaarden op steile hellingen, maar hoeveel ken je er daar van?? Misschien 10%? Dus de rest ken je niet.

Dus wijngaarden die geen noemenswaardige of bekende wijnen voortbrengen hebben geen echte rol. Maar het zou zo kunnen zijn dat dat in de toekomst verandert. Misschien doen bepaalde wijngaarden er over 5 jaar wel toe omdat iemand er fantastische wijn van maakt. De classificatie is geen geschenk van god, het is een dynamisch systeem dat kan veranderen met toekomstige veranderingen. Denk aan klimaat verandering, misschien zijn bepaalde wijngaarden dan veel te warm en zijn het de koelere die er dan toe gaan doen. Juist dit maakt ons systeem anders dan het Franse. Die van ons staat niet vast en is flexibel.

When we look at the 'current OTW' areas, and especially Kamptal and Kremstal, how much room is there for expansion of 1st Lage vineyards? How many hectares are potentially still available for the top of the pyramid?

Every region in Austria is a bit different in respect to the amount of wine of origin that is produced. The quantity of hectares that can be classified is evaluated by the ministry of agriculture out of various factors: amount of DAC wine that is produced every year, amount of single vineyard wines that is released every year, representation in trade and media, etc. Out of these numbers it is a percentage of the region between 5 and 30% that can be classified.

When do you think the first vineyards will be classified in practice? Will it be 2025 or will it take a bit longer?

I would be surprised if we would see the first classification before 2026. Consider the work that stands behind and then the whole legal process which is following passing through various committees until we get the signature of the minister ...

The plan is currently being judged by court. Are you continuing unabated in the meantime? Are you already taking into account adjustments? And if so, which ones?

I am very pleased that the law is now being reviewed for its durability, because it would be much worse if we realised afterwards that the law does not hold. It is therefore better to review it now than after we have already done the work.

It could be that the legislator rejects one part or another and there are subsequent improvements, but I expect that we will have legal certainty in the next one or two years at the most, which would be very important for everyone involved.

How do you feel the reactions are among the majority of wine growers? Are there regions that stand out positively and negatively?

Reactions to the classification have already been mixed, but it can be said that the leading wineries in particular are in favor of the classification, as they naturally know from their expertise in the international marketing of top wines that it will be a great help for the further development of the Austrian wine industry in the long term.

The step from 1st Lage to Grosse Lage can be made after a minimum of 5 years. Does this also apply to vineyards that are already classified as 1st Lage, such as Lamm? Or do these vineyards have a head start on the rest?

Sites such as Lamm and Heiligenstein also have to wait five years, as stipulated by law, before they can be classified as a great site. I think this makes sense, because it always takes a certain amount of time for everyone involved - producers, sommeliers and the trade - to get used to these structures.

I read about new grape varieties within the DAC Kamptal. I think this is a smart move and an inevitable one for the long term. Now 3 quite different grapes are permitted other than the usual ones. But then a perhaps critical question; The classification system is based on specific origins where the core is that it brings the typicality of the area into the glass. And clarity for the consumer. Is this still sufficiently guaranteed? Other areas will probably follow the example with potentially enormous changes as a result.

The expansion of the range of grape varieties is due to the RWK's realisation that it is possible to produce the typical wine styles of the above-mentioned categories with these additional grape varieties, both as single varietals and as blends.

With classic vinification in stainless steel tanks and with approximately the same degree of ripeness, a Grüner Veltliner and a Pinot Blanc will differ slightly, but no more than the difference between the wine styles of different winegrowers, or the wine style of a Grüner Veltliner from the lower part of the valley and one from the upper part of the valley.

The expansion of the grape varieties opens up additional stylistical options for winegrowers and production. On the one hand, winegrowers can produce varietal wines in their range based on Burgundy varieties, which are produced with specific stylistic elements (ageing in small wooden barrels, malolactic, reduction, and much more etc.) and with which various trends can be served. On the other hand, these grape varieties are also available to us as an option, taking into account the stylistic requirements for the typical KAMPTAL wine.

The RWK deliberately breaks with the dogma that a good appellation system (DAC) is best when only one or two grape varieties are used. Particularly in view of our future (climate change), it is important to be open in terms of grape varieties and to be able to adapt to the future. However, it is important to the RWK that an expansion of grape varieties does not lead to a relapse into the marketing of grape varieties. Therefore, the use of the new usable grape varieties is limited to the main label (label with the legal information or back label).

This means that winegrowers and producers have to ask themselves what a wine stands for. If the grape variety and its character (or other stylistic features) are important to the winegrower, he can market this wine as CHARDONNAY, WEISSBURGUNDER, RIESLING etc. If the typical wine of origin of the region is in the foreground (and grape variety only plays a secondary role), the area of origin offers sufficient scope for customization.

How does the Austrian wine drinker feel about location-oriented classification? Do they care? Or is it mainly about export?

In every country, as we know, there are different levels of wine enjoyment. In Austria, too, there are of course different perceptions of the normal consumer, of a wine drinker at an intermediate level and at the wine freak level. That's why you have to differentiate a little between which level you're talking about and I think that there are a lot of experts and wine freaks in particular who react very positively to a classification.

The prerequisite for a positive perception of a classification is that it is comprehensible, that it is understandable and that it can also be explained. If these conditions are met, then I also believe that a classification is not only helpful for exports, but also a positive development for the Austrian wine industry.

I studied the classification form (application for Erste Lage) again this week. But what is not entirely clear to me is how this is subsequently evaluated. Ultimately, all parameters result in percentages. And these are ultimately in a total/average. When is the application approved? Is that with a fixed percentage? Or are the individual scores also taken into account? (that some weigh more heavily than others?)

The evaluation document is about evaluating the relative significance of each vineyard compared to all other vineyards. The problem with classifications is not finding the obvious, the problem is knowing where the boundary is. The assessment with the vineyard classification document helps us to decide where the boundary between the individual categories can be drawn. You have to remember that the classification is not about checking the quality or potential of the vineyard, but what significance this vineyard has in the context of its area and its winegrowers.

And, I was thinking... the 'Vermarktung' is tested quite extensively... but what about the case of the 'Goldberg' (2 ha) from which only Geyerhof now markets a wine.. Or a small new vineyard that has not yet been classified. Does such a vineyard theoretically have a chance of success? Or for example a very large one like the 'Hintere Point' (28 ha) where only Petra Unger markets wine... I don't know how many hectares she owns, but on paper the importance of the vineyard is of course very small.

Here too, it is not about the quality or potential of the vineyard. Therefore, the system is also relatively fair to all vineyards.

The evaluation is not about how much wine is made from a vineyard in absolute terms, but only how much wine of the potential quantity is made from this vineyard. If 70% of the two hectares of Goldberg is sold at 50 euros a bottle, it counts just as much as if 70% of the Heiligenstein vineyard is sold at 50 euros a bottle. The Goldberg only produces 10,000 bottles - the Heiligenstein 150,000 bottles.

The importance of a vineyard is not usually reflected in the sales price alone, as there are winegrowers who set the price of a wine very high, but accept that they will not sell all the bottles they can produce. If they were forced to sell the entire quantity from the vineyard, they would generally have to set their prices much lower. So you always have to look at it in proportion.

If there is no wine from a vineyard, it cannot be classified. Therefore, a wine must first come onto the market and earn its place there and prove how good it is and how much the consumer is prepared to pay for it, then it can be judged.

We have also built in parameters for ideological reasons. For example, the evaluation favours vineyards where there are several winegrowers who cultivate and market the vineyard. We do not want to promote monopoly sites and, on the contrary, tend to suppress them somewhat. Origin should always be marketed jointly, which is why such hurdles have been built into the system.

And what if a new candidate vineyard is introduced by a single producer while several wineries are active within this plot:

- Can a winery solo submit this application if the others do not want to? Or do all or several have to join?

No – there must be a collective will for the classification – but that is normally very unlikely, but theoretically possible.

- If so, and he succeeds single-handedly in earning the 1st low classification, may these other wineries also use and benefit the classification 1e Lage?

Yes – of course, because they and their wines will be a part of the classification process. All wines from that vineyard on the market have to be recognised and integrated in the process. It is a general assessment of what the vineyard stands for and what position and significance he has in relation to all the other vineyards.

What will the re-evaluation look like? Is that already known? Think of the results of the blind tastings and of course climate change in the long term. How will everything be kept 'up to date'?

No – it is not. But I expect that it will be done on demand every 10 years or so ...

What is the maximum size of 35 ha based on? (does this have to do with the size of Heiligensten? Or is there another specific reason?)

It was a collective decision in the expert group, because we were aware that if we are going this way, it will be very critically be looked on what we are doing. If we would allow to classify vineyards with 100 or 200 hektars, everyone would laugh at us and noone would take us seriously. The most criticist vineyard in Burgundy is Clos de Vougeot with 50 ha. So we said: if 50 hektars is too much, than we need to be stricter in the maximum size and so we concluded on the 35ha

There is a certain maximum for what will be allowed to be Erste Lage per area. Will this become something dynamic? For example, I do not know exactly what is still 'free' in Kremstal and Kamptal to apply for as Erste Lage? But what if it is 'full'. And an application comes from a vineyard that scores better than a vineyard that is already certified, could it be that this Erste Lage vineyard loses its classification to make way for a better plot?

We belief that the segment of classified vineyards should be according the importance of wine of origin in this region. So for a region of Wachau the percentage is higher, because wine of origin is very important there, whereas in Burgenland, where wine of origin plays a minority role (about 5% of all wines) this percentage will be much smaller. So there are certain parameters we take in account to evaluate the appropriate percentage for each region.

Aanvullende questionnaire Michael Moosbrugger. 13-11-24

There is still one thing that is not entirely clear to me. How will the regional committee decide to nominate a vineyard to the national committee for the classification of 1st Lage? The form, percentages come out of it with an average (the 'score').

So it is not the case that this must be at least 75%, for example, to be eligible? Or can this be interpreted differently per area and assessed by the regional committee? That in one area more emphasis can be placed on historical values and in another on financial values, for example?

It seems to me, to prevent discussion and to have transparency, that there must be a certain clear and verifiable standard?

Can you provide some clarity on this?

The result will be a list of wines with a final %-result (called classification strength).
 Something between 80% and 20%.
 With that the RWK gets a ranking top down of all evaluated vineyards (strong to weak)

ERSTE LAGEN - GEBIET					
Gemeinde	Lage	Region	Gesamte Größe der Lage	Lagen-bewertung gewichtet	Ranking
Ort	Lage A	Gebiet	24,50	71%	1 von 20
Ort	Lage B	Gebiet	5,30	64%	2 von 20
Ort	Lage C	Gebiet	34,00	63%	3 von 20
Ort	Lage D	Gebiet	20,60	61%	4 von 20
Ort	Lage E	Gebiet	11,10	60%	5 von 20
Ort	Lage F	Gebiet	30,60	58%	6 von 20
Ort	Lage G	Gebiet	30,00	56%	7 von 20
Ort	Lage H	Gebiet	22,20	56%	8 von 20
Ort	Lage I	Gebiet	21,50	56%	9 von 20

With the max allowance of what can be classified it is now possible to decide what gets into the specific category.

For example: allowance for Grosse Lage is 40ha and 130ha for Erste Lage, the result will be that A & B can be classified as Grosse Lage and C to G can be classified as Erste Lage. H and I is out of the allowance.

The idea, that a vineyard needs to get a certain amount of points to get the status, was propagated (by certain members in the expert group), but here you have no limitation factor anymore. Depending on the height of the points you need to get, you might end up with 60% classified vineyards. So that is not the idea of the principals of a classification, therefore we concluded on the ÖTW model.

In principal all areas should do it according to the law and one systematic. If a region wants to adjust, it has to be confirmed by the National wine committee ...

But how does that work with new areas. For example Burgenland. Maybe this is only theoretical, but what if only 5 vineyards are initially registered for classification, all of which have a 50-60% score... will they still get the classification? Or how do you counter that?

Currently it is only theoretical, because in Burgenland only below 5 % is sold as wine of DAC and within the category, vineyards hardly play any role. Reasons are a different story, but under these conditions you cannot make a classification. For this systematic you need a culture of selling wine on a collective level and a culture of selling wines by the name of origin – this is something that needs to develop before they can consider about a classification. My son made his bachelor with a comparison between different appellation systems in France and Italy and here you can see even in the comparison of the appellations of Rhone valley and the Côte d'Or, that a classification only makes sense, if you develop a culture of selling wines with a vineyard name. As in the Rhone valley they never did, it made no sense to go for a classification. A classification is not a wonder weapon to sell wine, it is a necessity in the context of complex market environments.

And in the case of (top) producers who want to wait a while first... will they (with or without better vineyards) then be too late at some point when other vineyards register earlier and the number of permitted hectares has already been reached? In other words, how do you regulate that without a strict score requirement so that it doesn't become 'first come, first served'.

In principal – the decision that a vineyard is something special in the context of the area, is not something that one producer decides, because (except in rare cases) in general you always have 10 – 30 producers of wine from a vineyard. Don't forget our vineyard structures – every vineyard is worked by 10 – 50 owners, and every owner is working in a multiple vineyards. So in general – it is a collective dynamic development, that a vineyard develops over time to the status of something special. Let us say that due to climate change high altitude vineyards are getting higher reputation, are more sought after, get higher prices – the overall relationship starts to change in the original classification. In such a situation you can evaluate now the new situation with the same system and you will get new results with the basement of a reformation of the original classification. These developments are not something that are happening over night, but you can do that every 10 – 15 years for example.

What is the role of the ministry? If the application is drawn up by the local wine committee and then also by the national one, is there a final check or does the minister then give his approval?

The ministry is the legislation and supports certain aspects of the evaluation process. They also are overlooking the evaluation process if everything is correct according to the law. The decisions are made by the Regional committee and the national committee. The minister has to give his signature.

Bijlage VIII

Interview Michael Tischler-Zimmermann

Directeur ÖTW

3 april 2024

Michael Tischler-Zimmermann Vertaald en samengevat

Questionnaire regarding the introduction of the terroir-oriented classification system.

Wat is de meerwaarde van het nieuwe nationale, terroir georiënteerde classificatiesysteem ten opzichte van het reeds bestaande DAC systeem? Maakt de toevoeging van Erste en later Grosse Lagen het niet alleen maar onoverzichtelijker?

Het is belangrijk om te benoemen dat het systeem wordt geïntegreerd binnen de huidige DAC. Het gaat om een toevoeging binnen top laagje van de bestaande Pyramide, en het is dus niet een nieuw systeem dat parallel loopt aan de huidige wetgeving.

Het is juist de intentie dat het nieuwe systeem het juist makkelijker maakt voor iedereen om het te begrijpen. Er zijn namelijk circa 4500 verschillende 'single vineyards' in Oostenrijk. Momenteel heeft de ÖTW er 110 geclassificeerd, met de mogelijke toevoeging van Burgenland en Steiermark zullen dat er ongeveer 250 worden. Ik ben er van overtuigd dat dit beperktere aantal het juist duidelijker maakt om te weten waar de beste wijnen vandaan komen en wat de beste percelen zijn.

Hebben de reeds geclassificeerde wijngaarden, of met andere woorden de ÖTW leden, nu niet een enorme voorsprong op andere wijnhuizen? In hoeverre is het systeem elitair wat kwade tongen nog wel eens beweren?

Ik ben het niet eens met de stelling dat het systeem elitair is. Het is vanuit de ÖTW opgebouwd en was aanvankelijk alleen voor hun eigen deelnemers. Dat het nu landelijk wordt geïmplementeerd betekent juist dat het systeem opengesteld wordt voor iedereen om aan deel te nemen. Het is nu aan ieder wijnhuis zelf om bij het lokale comité de aanvraag in te dienen om een wijngaard te laten beoordelen voor classificatie als Erste Lage.

Ja in een bepaalde manier uiteraard wel. Voor reeds geclassificeerde wijngaarden is natuurlijk al veel voorwerk gedaan door de STK en de ÖTW. Dus wellicht hebben nieuwe wijnhuizen meer werk te verrichten maar het is daarmee natuurlijk niet onmogelijk. Uiteindelijk zullen alle wijngaarden door hetzelfde proces moeten om geclassificeerd te worden en daarmee is het dus een democratisch besluit welke wijngaarden Erste Lage genoemd mogen worden.

Nu heb ik ook contact gehad met Alois Höllerer, de woordvoerder van 'Der Glückliche Lage', een collectief van wijnhuizen die tegen alle veranderingen is. Zij geven aan dat ze het systeem juist niet democratisch en rechtsgeldig vinden. Hoe kijk jij daar tegen aan?

Ik vind het prima dat ze het aan de kaak stellen en dat ze het juridisch laten testen. Dan komt er hopelijk uit naar voren dat het systeem correct is. Persoonlijk snap ik hun logica niet helemaal. Ik ben momenteel natuurlijk werkzaam voor de ÖTW maar in de 7,5 hier voor, toen ik werkzaam was voor Austrian Wine, ging het natuurlijk om het belang van alle wijnhuizen. Ik ben er echt van overtuigd dat het uiteindelijk voor iedereen beter is om het in de nationale wet te hebben dan alleen binnen private groepen.

Wat denk je dat de grootste uitdagingen worden om andere gebieden te overtuigen? Voor Steiermark is het natuurlijk makkelijk denkbaar om de landelijke invoering te omarmen omdat daar een vergelijkbare situatie is, maar voor een gebied als Burgenland, en misschien nog specifiek Neusiedler, is dit complexer.

Ja het is een feit dat ze hier minder de basis hebben gelegd voor herkomst van specifieke wijngaarden. Die focus is hier altijd minder geweest. Maar dat wil natuurlijk niet zeggen dat het onmogelijk is. Natuurlijk zijn er binnen Neuseidler specifieke single vineyards die geweldige wijnen geven en best geclassificeerd zouden kunnen worden. Zullen hier veel Erste Lage wijngaarden geclassificeerd kunnen worden? Nee waarschijnlijk niet, maar enkele moet zeker mogelijk zijn. Ze moeten het wel serieus nemen en hun best doen om relevante factoren naar voren te halen. Voor Leithaberg en Eisenberg is het wellicht makkelijker omdat ze hier al veel meer focussen op de specifieke herkomst. Echter zijn veel wijnboeren hier gericht op het resultaat en minder op de specifieke wijngaard. Ze gebruiken eigenschappen (bijvoorbeeld meer rijpheid of hogere zuren) van verschillende wijngaarden in verschillende blends. Ze denken meer in eindresultaat dan in afkomstig van wijngaard A of wijngaard B. Dat is een andere benadering maar vergt minder complexe aanpassingen dan dat ze zouden moeten doen in bijvoorbeeld Mittelburgenland.

En wat betreft Wachau? Die zullen vinden dat het overgrote deel als minimaal Erste Lage zou moeten worden gecertificeerd?

Ja absoluut. Ze genieten natuurlijk al een geweldige reputatie met hun single vineyard wijnen. Ik weet wel dat ze de gang van zaken nauwlettend in de gaten houden. Met de DAC was de Wachau ook laat, ze kijken eerst hoe het bij de anderen gaat. Uiteindelijk zullen ze denk ik wel aan willen sluiten. Maar dit zal nog heel lang gaan duren.

Heb je een idee wat de standpunten zijn van wijnhuizen binnen 'ÖTW gebieden' die geen lid zijn?

Ja er is zeker 'rumble in the jungle'. De internationaal georiënteerde wijnhuizen zullen wel gaan inzien dat het goed zou zijn om het systeem te omarmen. Voor kleinere wijnhuizen zal het lastiger kunnen zijn. Zo zijn er bijvoorbeeld restricties dat Erste Lage wijn niet voor een bepaalde datum verkocht mag worden waarbij het niet wenselijk kan zijn om te moeten wachten voordat je de wijn mag verkopen. Voor kleine huizen, die veel lokaal verkopen, heeft het wellicht helemaal geen zin om er aan mee te doen.

En dan de bestaande ÖTW leden. Wat is voor hun de meerwaarde om het systeem nationaal uit te rollen? Je hebt de afgelopen jaren iets specifiek opgebouwd wat nu groots wordt uitgerold. Er is natuurlijk kans op verwatering. Je zet heel erg in op de herkomst als merk, waarbij denk ik toch geïmpliceerd wordt dat het topwijn betreft, maar een ervaring met een Erste Lage Rotgipfler kan toch anders zijn dan een grüner veltliner van Lamm?

Ja voorop gesteld heb je daar qua kwaliteit en beleving wel gelijk in. Het is ook nog niet helemaal uitgesloten dat er nog aanvullende voorwaarden worden gesteld door middel van te houden proeverijen. Wij doen dit binnen de ÖTW immers ook, dus waarom niet in alle gebieden.

Er zijn een aantal wijnhuizen, die geen lid zijn maar toch hun wijn als Erste Lage op de markt mogen brengen. Het idee is dat hoe meer er over gesproken wordt, hoe beter het commercieel gezien zal werken. Dit zal met een landelijke uitrol alleen maar extra versterkt worden.

Uiteraard blijven er altijd stijlverschillen en ook verschillen in niveau. Dat kun je ook ervaren tijdens de jaarlijkse proeverijen in Grafenegg. Sommige gaan voor steeds minder filtratie, of minder sulfietgebruik. Maar diversiteit zal, en moet, er altijd blijven. Een wijnmaker moet goede wijn maken uit overtuiging en niet om in een systeem te passen.

Maar dat is toch ook een valkuil, met al die verschillen weet je nog niet wat je kunt verwachten? Of bijvoorbeeld een Grosse Lage uit Weinviertel heeft straks misschien minder kwaliteit dan een Erste Lage uit Wachau? Of als ik twee keer een teleurstellende Heiligenstein heb gekocht voor € 40,- per fles dan komt dat de reputatie niet ten goede. Dat geeft toch een ingewikkelde situatie? En onvrede onder producenten. Is er het risico dat dan de topproducenten uit het systeem stappen en dat de middenmoot zijn kans grijpt om te profiteren van het systeem en hun wijn zo opwaarderen?

Ik ben niet zo bang dat dit zal gebeuren. Uiteindelijk zal er qua prijs altijd een marktwerking zijn en zullen te dure wijnen voor hun kwaliteit niet de juiste erkenning krijgen. (de vraag wordt verder uit de weg gegaan).

Dan toch nog even terug naar de gedachten om het met dit systeem overzichtelijker te maken voor internationale handel maar ook voor de consument. In hoeverre is het systeem voldoende gericht op kwaliteit? Het gaat meer om herkomst en bijbehorende typischheid. Maar werkt dit niet te beperkend? Er kan wellicht een grandioze topwijn gemaakt worden in de Heiligenstein van chardonnay? Of is de mooiste wijn wel van een kleine natuurwijnmaker die er neuburger voor gebruikt. Maar deze zijn niet typisch en vallen dus buiten het systeem.

Hier heb je natuurlijk een punt en zullen dit soort gevallen altijd ter zake zijn. De kritiek dat er mensen buiten de boot vallen is terecht. Echter, ook voor de overzichtelijkheid, moet je denken op langere termijn. Misschien bestaat in de toekomst wel een chardonnay van de Heiligenstein. Het punt is juist dat de druif op de tweede plek komt NA de herkomst. Dus als toekomstig blijkt dat de best mogelijke wijn van Heiligenstein van chardonnay gemaakt is, dan moet dat mogelijk zijn. Het gaat om de best mogelijke expressie van de wijngaard, de druif is onderschikt.

De discussie is volop gaande achter de schermen dat er binnen de DAC regels meerdere druiven moeten kunnen worden toegestaan. In ieder geval in de basis en de dorpswijnen, en misschien later ook wel in de single vineyard (top)wijnen.

Geeft de moderne consument überhaupt om de exacte herkomst? Mijn vrouw kent de Heiligenstein niet, die kijkt eerder op Vivino.

Je hebt gelijk, het bereiken van de (jonge) consument is bij ons zeker een issue. Het is uiteraard een hele uitdaging om de consument warm te krijgen voor wijn. Er is tegenwoordig zo veel keuze. Denk aan gefermenteerde thee, natuurwijnen, artisanale bieren, cocktails enzovoort. Veel consumenten letten meer op een funky label, of over het verhaal van een natuurwijn.... Maar het gaat om de beleving en ook steeds meer om de diepgang. Het gaat om enthousiasmeren en het is aan de consument hoever ze gaan qua kennis/keuze. Top van de ijsberg voor dit genre wijn denk ik.

Bijlage IX

Questionnaire Herbert Oschep

Voorzitter Wein Burgenland

6 april 2024

Questionnaire Herbert Oschep

Im Allgemeinen:

- **Was halten Sie vom terroirorientierten ÖTW-System selbst? (ZB. Ist das System transparent, zugänglich und sind Qualität und Einzigartigkeit gewährleistet?)**

Der private Verein ÖTW hat aufgrund seiner hervorragenden Winzerinnen und Winzer ein sehr hohes Gesamtniveau. Insofern ist die Qualität natürlich gewährleistet. Den österreichischen Wein aufgrund seiner hohen Qualität und seiner Einzigartigkeit zu bewerben ist natürlich zu begrüßen.

- **Was sind Ihrer Erfahrung nach die wichtigsten Ziele und der Nutzen des (terroirorientierten) Klassifizierungssystems?**

Ich halte wenig bis gar nichts von einem Klassifizierungssystem. In Österreich brauchen wir keinen künstlichen Korkadel, zumindest im Burgenland nicht. Feinheiten und lokales Terroir herauszuarbeiten das wäre viel wichtiger. Die Winzer haben in ihren Betrieben doch längst die Wertigkeit ihrer Weine definiert. Dafür braucht es keine Klassifizierung.

- **Was will die ÖTW Ihrer Meinung nach mit der bundesweiten Umsetzung ihres Klassifizierungssystems im nationalen Weingesetz erreichen?**

Einzelne wenige glauben dadurch die Wertigkeit zu steigern. Insbesondere im Export Bereich. Ich persönlich glaube nicht, dass diese Rechnung aufgeht. Aber die Möglichkeit wurde geschaffen und insofern muss jede Region selbst entscheiden welchen Weg sie einschreitet. Für das Burgenland ist das keine Option.

Und dann natürlich Burgenland:

- **Wie stehen Sie aktuell zur nationalen Umsetzung des Klassifizierungssystems?**

Als Obmann der Wein Burgenland halte ich nichts davon. Es ist der verkehrte Weg. Wir würden damit die Winzerschaft gegeneinander aufbringen. Das will ich nicht. Ich sehe das Burgenland als eine Einheit. Nur so können wir für alle Winzer Dasein. Künstliche Aufwertungen sind ein Hohn für all jene, die das ganze Jahr hart für das veredelte Produkt Wein arbeiten.

- **Gibt es in Ihrer Region (etwas) Unterstützung für die Einbindung der ÖTW-Klassifizierung?**

Nein. Wir haben auf allen Ebenen einstimmige Beschlüsse, die sich dagegen aussprechen. Und dementsprechend werde ich mich auch daran halten.

- **Ist das System überhaupt auf Ihre Region umsetzbar? (Leithaberg und Eisenberg vielleicht, aber was ist zum Beispiel mit Neusiedlersee?).**

Aufgrund der Vielfalt und auch aufgrund der starken Marke Burgenland ein klares Nein. Wir setzen auf Zusammenhalt, Solidarität und auf das Burgenland. Unsere Vielfalt, Finesse und Qualität ist auch ohne Klassifizierung sehr gut.

- **Nun habe ich auch von möglichen Klagen gegen das System aufgrund demokratischer Ungleichheit gelesen. Was denken Sie darüber und glauben Sie, dass dies tatsächlich passieren wird?**

Ich glaube auch, dass es rechtlich, so wie es sich manche denken, sehr problematisch sein könnte. Das Burgenland wird sich das auch nicht bieten lassen. Wenn es zu Ungleichheiten kommt, dann werden wir sicher im Sinne des Burgenlandes den rechtlichen Klageweg beschreiten.

Bijlage X

Questionnaire Alois Höllerer

Weingut Höllerer

Woordvoerder van ‘Der Glückliche Lage’

2 april 2024

Fragebogen team der Glückliche Lage

De vereniging 'Der Glückliche Lage', de 'gelukkige wijngaard', is tegen het classificatie systeem en denk er over na om het systeem gerechtelijk te laten toetsen.

Meerdere wijnhuizen hebben de krachten gebundeld, ik heb een aantal vragen voorgelegd aan de woordvoerder.

1) Können Sie mir einen Hinweis geben, wie groß der Widerstand ist? Wie viele Weingüter sind mit Ihnen verbunden?

Wir haben Rückmeldungen im dreistelligen Bereich bekommen und es kamen dabei fast ausschließlich massive Bedenken gegen die geplante Regelung zur Lagenklassifizierung zum Ausdruck. Es war ab den ersten Emaileingängen überwältigend zu sehen, wie unsere Meinung unter den Winzern geteilt wird. Vielen haben wir aus der Seele geschrieben und mit jedem Mail das wir empfangen haben, fühlen wir uns bestärkt das Richtige zu tun.

2) In welchen Regionen gibt es den größten Widerstand?

Mittlerweile scheint aus allen Regionen Widerstand zu kommen. Offiziell dagegen ausgesprochen haben sich bisher das Burgenland und die Wachau.

3) Welche Art von Unternehmen sind von diesem System am stärksten betroffen? Werden diese Unternehmen (mehr) von den "bekannten" Weingütern in den Schatten gestellt?

Unsere UnterstützerInnen kommen aus allen wirtschaftlichen Bereichen der Weinwirtschaft. Sowohl kleine als auch sehr große Betriebe. Unbekannte, sowie sehr bekannte Betriebe sprechen sich gegen dieses neue System aus. Betroffen sind ja alle, die großen wie die kleinen Unternehmen.

4) Was sind neben der rechtlichen Seite die konkreten Nachteile des Systems gegenüber der alten Situation?

Gerade in Zeiten die für die Weinwirtschaft herausfordernd sind, (Stichwort Klimawandel und sich ändernde Konsumgewohnheiten) ist Flexibilität wichtig. Die Lagenklassifizierung stellt ein sehr rigides, bürokratisches System dar und ist daher ungeeignet in diesem Umfeld. Die fehlende Fairness in diesem konkreten Fall (siehe die genannten Punkte auf www.gluecklichelage.at) führt außerdem nur zur Frustration, Ärger und in weiterer Folge zu einem möglichen Aussterben des Berufs.

5) Gibt es für Sie Möglichkeiten, bestimmte Anpassungen am System vorzunehmen, um es für alle funktionsfähig und wertvoll zu machen? Wenn nicht, warum nicht? Wenn ja, welche Anpassungen sollten es sein?

Das System Lagenklassifizierung in seiner derzeitigen Regelung ist laut dem uns vorliegenden Gutachten unter anderem verfassungswidrig. Kleine Anpassungen werden daran wohl nichts ändern können. Die Kritikpunkte lassen sich einfach runterbrechen auf die, auf der Homepage genannten Themen.

- 6) Die ÖTW weist darauf hin, dass es in Ordnung ist, vor Gericht zu gehen, machen Sie weiter?**

Die Individualanträge zur Normenkontrolle werden wie angekündigt dem Verfassungsgerichtshof vorgelegt.

- 7) Marketing ist natürlich ein wichtiger Teil (das System soll Klarheit schaffen, damit die Weine international besser vermarktet werden können). Sind Sie damit einigermaßen einverstanden? Oder was würde Ihrer Meinung nach dem modernen Verbraucher am meisten nützen? Achtet es auf bestimmte Ursprünge?**

Wir stehen hinter dem Herkunftsmarketing. Die einzelne Riede ist für uns zentral und wichtig. Wir sind stolz darauf im Ausland österreichischen Wein vertreten zu dürfen, die einzelnen Rieden ebenfalls. Nun die einzelnen Weinen in "besser" und "schlechter" zu unterscheiden sehen wir als kontraproduktiv, vor allem auch wenn die Mehrheit nicht dahinter steht.

- 8) Bietet der Klimawandel nicht genügend Chancen für zukünftige Veränderungen und Chancen für andere Weinberge? Dass Lamm zum Beispiel zu heiß wird? Oder für andere Rebsorten?**

Genau deswegen wäre es - in unseren Augen und laut einigen Experten, mit denen wir gesprochen haben - nicht sinnvoll gewisse Lagen als "erste" oder "große" festzuschreiben. Der Klimawandel fordert von uns ein, flexibel zu reagieren. Eine Lagenklassifizierung bewirkt aber, dass einzelne Lagen in ihrer Bedeutung für Generationen festgeschrieben werden sollen.

- 9) Natürlich ist kein System und keine Veränderung für alle wünschenswert. Aber aus einer positiven Perspektive; Könnte sich ein weiter verbessertes internationales Image des Weinlandes Österreich nicht letztlich positiv auf alle auswirken?**

Es scheint uns unverhältnismäßig in Grundeigentum und Grundrechte einzugreifen und den freien Wettbewerb zu verzerren nur um einen fraglichen und wissenschaftlich unbelegten Marketingeffekt zu erzielen. Im Gegenteil, der Frust und Ärger von Winzern die nicht dahinter stehen können dem Image eher schaden.

- 10) Gibt es weitere wichtige Aspekte, die nicht besprochen wurden?**

Ich möchte diesbezüglich auf die Arbeit von Marion Fourcade verweisen. Ich finde darin werden viele weitere Aspekte gut aufgegriffen.

Bijlage XI

Questionnaire AWMB

Chris Yorke, CEO

26 april 2024

Questionnaire regarding the introduction of the terroir-oriented classification system.

Chris York

You have been the driving force behind Austrian wines and their (international) marketing for many years. What do you, in general, think of the development that the terroir-oriented system is included in the Austrian wine law? Is it an improvement on the DAC system? And why?

The DAC system itself is a terroir-oriented system in the sense that it emphasizes origin over grape variety. Now, in addition to the DAC system, the legal basis for the possibility of classifying single vineyards has been laid. Every region decides for itself whether a vineyard classification can be a useful addition to its already existing DAC regulation. This process has only just started and will take quite some time.

By the way: Austria is the first country to implement a vineyard classification system on a national basis. In comparison to France for example: Burgundy's system is completely different to Bordeaux.

One of the main reasons is the fact that this system should lead to a clear system and therefore easier to promote/sell abroad. Do you agree with that view? (if not already mentioned in the previous question)

The deliberation whether a vineyard classification suits or improves a wine promotion or marketing strategy rests with each region. For regions with a historic focus on single vineyards it can be a beneficial addition to their existing origin marketing strategy.

As I said: Austria is the first country to implement a vineyard classification system on a national basis. This should make the communication easier.

Do you think there will be broad support in areas such as Wachau, Burgenland and Styria to embrace this new law? And to what extent is this important for success?

As previously stated, the decision rests with each region. We will see how the regional wine committees assess the potential of classifying their vineyards. Some may move immediately, some may wait 5-10 years to see how the implementation in other regions goes. This is ok because the DACs took 20 years from beginning to end.

There are wineries that consider the system elitist and undemocratic. And that it is only for the lucky few, who have connections and own good land. What do you think about that?

The legal decree defines that *any* single vineyard can be classified. Every winegrower can nominate vineyards for the classification. And the process and details to classify a Ried (single vineyard) are clearly defined: a Regional Wine Committee must submit an application to the National Wine Committee. The application for each vineyard has to meet an extensive list of criteria. This covers facts such as the historical significance of the vineyard, the homogeneity of its soil, geological characteristics, climate and orientation, as well as the volume and value of the wines that the Ried produces. Moreover, evidence of other factors that demonstrate the potential for producing high-

quality wines, e.g. national and international wine ratings, have to be provided for every Ried.

You could argue that this is now much more democratic as it has been set up on a consistent legal basis.

How important should the 'quality' factor be? I think basically it is more about promoting 'typical' wines where grape varieties are prescribed per region. Will the consumer understand that? In other words; the system may suggest that only the 'Erste or Grosse' Lagen produce the best wines.... Great wine may also be produced from a different grape variety than prescribed, or just from another plot. Besides that, I also think that a Erste Lage Riesling from Heiligenstein can be of a different caliber than a Rotgipfler from the Thermenregion.

The scope of the classification is to underline a vineyard's potential to produce high-quality wines. That doesn't mean that other sites can't produce great wines.

And we have to consider that there is a very broad spectrum of consumers' interests and knowledge. Consumer A may be attracted by a "Erste Lage" wine while consumer B may lay its focus on a certain variety, region or brand.

There could be a risk of dilution. By this I mean that renowned wineries do not want to participate or that Wachau, for example, is dropping out en masse because they probably feel somewhat superior and have built up their own status. And that the wineries that do connect and make use of the possibilities are the less qualitative wineries/regions. What do you think?

I think it is too early to assess this. It is up to every region when and how or if at all they apply to classify their vineyards. A number of regions are looking at it currently. When the DAC process started 20 years ago, the Weinviertel was the first region to apply. Then it took 20 years for all regions to finalize their DAC systems.

Do (young) innovative winegrowers, who, for example, make natural wines or think more 'out of the box' in other ways, get enough chance? Will they be overshadowed or, in your experience, can they even benefit from Austria's growing international exposure as a wine country?

Austria is internationally renowned for its innovative winegrowers and very well-made alternative wine styles. More than 20 percent of our export value falls into this category.

We see that the demand for such wines varies greatly from country to country. In Canada and the Scandinavian markets for example demand is very high; consumers there have an approach to wine that isn't characterized by a centuries-old wine tradition like in wine countries such as France, Italy or Austria.

As with any Austrian wine style, at the Austrian Wine Marketing Board we include alternative wines in all our national and international activities to promote them to the relevant target groups and markets.

Do you think specific origin is still important for modern consumers? Or does the (younger) consumer simply want a tasty wine where taste, style and, for example, the organic certificate are more important than the specific vineyard? I know where the Pfaffenberg is located and find it interesting, my wife won't care and take look at Vivino. How do you see the future?

As mentioned above, there is a huge spectrum of wine consumers. For many of them, especially the more interested, origin is very important when choosing a wine.

We see that young people drink less, but at a higher quality. For all wines, they want to know how the wine was produced, they want to know exactly what they are consuming – so knowing a wine's origin, where it was grown, is often an important factor for them. Another important factor for them is how it is made: organic, biodynamic or sustainable certifications are very important.

Bijlage XII

Interview Emmerich Knoll

Weingut Knoll

Voorzitter Vinea Wachau

23 april 2024

Interview Emmerich Knoll, Vinea Wachau en Weingut Knoll

Telefonisch interview met Emmerich Knoll, Weingut Knoll maar ook voorzitter van de vereniging Vinea Wachau.

De vragen waren de rode draad van het gesprek, de antwoorden zijn samengevat en vertaald.

Algemeen:

- **Wat vindt u van het terroir georiënteerde ÖTW-systeem zelf? (is het systeem transparant, toegankelijk en is kwaliteit en uniciteit gegarandeerd?)**

Het systeem op zich is zorgvuldig opgebouwd waarbij de vereniging natuurlijk ook niet over 1 nacht ijs is gegaan. Anderzijds (en dan gaat het ook over de bredere uitrol) is het systeem wat tè gemaakt. Er zijn zoveel factoren waar op beoordeeld wordt naast de geologische feiten en bodem, denk aan reputatie/bekendheid, historie, marktwaarde en organoleptische beoordelingen dat je bijna van te voren weet welke wijngaarden het tot Erste of zelfs Grosse Lage zullen schoppen.

Daarnaast vind ik het systeem niet gemaakt voor de lange termijn. Een classificatie maak je voor meerdere generaties. Nu indelen is, bijvoorbeeld door het veranderende klimaat, in de nabije toekomst al weer achterhaald.

Ik vind dat deze extra stap (de classificatie binnen de top van de DAC piramide) eigenlijk niet veel toevoegen. Waarom volstaat een 'single vineyard' niet gewoon? Alles is nauwkeurig in het kadaster geregistreerd. Dan sluit je niemand uit, hoeven percelen niet versnipperd te worden en hebben ook kleinere wijnboeren gelijke kansen. Met alle single vineyards die er zijn wordt het zo wellicht wel wat complexer maar wel eerlijker. Nu zijn het een paar 'bekende' stukken grond waarbij kleine en/of jonge wijnboeren op niet geclassificeerde wijngaarden vrij kansloos zijn.

- **Wat zijn volgens u de belangrijkste doelen en voordelen van het (terroir georiënteerde) classificatiesysteem?**

Het beginsel van het systeem is om op basis van de herkomst bekendheid te creëren. Classificaties zorgen aantoonbaar voor een betere verkoopbaarheid van de desbetreffende wijnen. De herkomst in combinatie met het druivenras is iets unieks, dit is door middel van marketing te promoten. Het werkt voor consumenten die daar in geïnteresseerd zijn.

- **Wat denkt u dat de ÖTW wil bereiken met de landelijke implementatie van haar classificatiesysteem in de nationale wijnwetgeving?**

Het feit dat het voorrecht was voorbehouden aan leden van de ÖTW bracht steeds meer problemen en weerstand met zich mee, het was juist op deze manier niet toegankelijk en bracht een bepaalde oneerlijke situatie. Wijnhuizen die wél ÖTW 1e Lage op het etiket mogen zetten hebben een beduidend voordeel ten opzichte van wijnproducenten die dat niet mogen. Ook al hebben ze een stuk wijngaard binnen deze Lage. De overheid kreeg hierdoor druk vanuit

wijnproducenten omdat dit eigenlijk niet is toegestaan binnen een vrije economie. Een leuk detail is dat het vermelden van deze klassen eigenlijk vanuit ambtelijke kringen werd toegestaan terwijl dit technisch niet mag. Het mocht vroeger niet op het label vermeld staan en dat werd omzeild door de logo's als 1^e L of GG in flessenhals te drukken of op de capsule te zetten. Later is dit toch op het etiket terecht gekomen.

Maar de druk vanuit de producenten op gebied van vrije marktwerking en concurrentieposities liep dus op. Bijvoorbeeld: grote markten als Canada en Zweden werken volgens een monopolistisch systeem waarbij tenders worden uitgeschreven. Daarin stond bijvoorbeeld als voorwaarde in dat een wijn uit het Kamptal moest komen en een Erste Lage moest zijn. Dit zette direct veel wijnproducenten buitenspel.

Dus om het 'eerlijk' en voor iedereen 'gelijk' te maken is de overheid gezwicht onder de druk en is het classificatiesysteem opgenomen in de landelijke wet.

Enfin het doel uiteindelijk is zoals eerder al aangegeven de wijn (of beter wijngaard) zo te positioneren dat het internationaal herkenbaar, en dus beter verkoopbaar wordt.

Ik denk overigens wel dat het vrij snel is gegaan en er ook ÖTW leden zijn die het er niet helemaal mee eens zijn. Ze hebben er veel tijd en werk in zitten. Deze voorsprong zullen ze uiteraard benutten maar het geheel wordt zo wel erg groot terwijl ze met een aantal topproducenten ook wel iets unieks hadden samen.

Wachau:

- **Wat is uw (jullie) huidige standpunt over de nationale implementatie van het classificatiesysteem?**

De tijd zal uitwijzen welke gebieden en producenten zullen aansluiten. Dit gaat echt nog vele jaren duren. Het is uiteindelijk aan iedereen zelf om te beoordelen of toetreding voor hem of haar zinvol is of niet.

Wij zullen het rustig bekijken hoe het gaat.

- **Is er (enige) draagkracht voor het opnemen van de ÖTW-classificatie in uw regio?**

Nee. Wij hebben het niet nodig.

Het heeft voor ons geen nut op deze manier een onderscheid te gaan maken in onze wijngaarden. We hebben vele beroemde wijngaarden en waarom zou de een dan 1e Lage moeten zijn en de ander niet? Het voegt niets toe.

- **Kan het systeem daadwerkelijk in uw regio worden geïmplementeerd? En wat zou het voordeel moeten zijn?**

Als ik naar ons areaal kijk zou zeker 50% van alle wijngaarden minimaal 1e Lage moeten zijn (30% ligt op (steile) hellingen), dat laat het systeem niet toe en moeten we een soort gaan declasseren. Wij laten liever kwaliteit spreken dan een door anderen bepaald label. En nee, wij zien er geen voordeel van in.

- **Nu heb ik ook gelezen over mogelijke rechtszaken tegen het systeem vanwege democratische ongelijkheid. Wat vinden jullie hiervan en denken jullie dat dit ook daadwerkelijk gaat gebeuren?**

Nee dat denk ik niet. Ik ken de beweging en hun opvattingen maar dit gaan ze niet meer tegenhouden. Ik ben overigens van mening dat het opnemen in de nationale wet het systeem in feite juist wèl democratischer maakt. Iedereen is vrij om een aanvraag in te dienen wanneer die vindt dat een bepaalde wijngaard recht heeft op het predicaat 1e Lage. Dit was voorheen voorbehouden aan ÖTW leden en daarmee dus juist niet toegankelijk en ondemocratisch. En daarnaast, je hoeft niet mee te doen? Daarin is iedereen vrij.

Elk gebied heeft een commissie die de aanvragen aan de hand van de opgestelde classificatiedocumenten kan beoordelen en kan voorleggen aan het nationale comité en minister van landbouw. Er zijn gebieden en wijnhuizen die reeds met dit proces begonnen zijn.

Bijlage XIII

Christoph Wachter

Weingut Wachter-Wiesler

20 november 2024

Questionnaire Weingut Wachter-Wiesler. Christoph Wachter, Eisenberg, voorstander van het classificatiesysteem. 20-10-24

- **What do you think of the classification system in general?**

I believe the classification system plays a crucial role in defining the identity of our vineyards. It establishes a framework that helps consumers understand the quality and origin of what they are purchasing.

For Austria, and particularly for regions like Eisenberg, it brings recognition and pride, showcasing our unique terroirs and the craftsmanship of our winemakers.

- **What is its main purpose? And what will it bring to Austria as a wine country?**

The main purpose of the classification system is to ensure transparency and quality assurance. It allows consumers to make informed choices while elevating Austria's status on the global wine stage. This system will help to highlight our distinctive regional characteristics and promote tourism, ultimately benefiting the local economy.

- **Is quality sufficiently guaranteed?**

While the classification provides a good framework, quality can vary among producers. The system helps set standards, but individual commitment to quality remains essential. We need to continuously educate and support winemakers to maintain high standards and foster a culture of excellence.

- **Evil tongues claim that it is an elitist system without equal opportunities (famous wineries with good plots and network have better chances). What do you think?**

I understand the concerns about elitism. It's true that established wineries with strong networks may have advantages. However, I believe the system can empower smaller producers by recognizing and promoting their unique terroirs. It's about how effectively we communicate and support each other as a community.

- **What is your belief that specific origins are the right thing to focus on? (for you as winery, but also for the region).**

Focusing on specific origins is vital for our identity as a winery and for the region. It allows us to showcase the unique characteristics of our vineyards, which ultimately leads to better recognition and appreciation from consumers. It's not just about making wine; it's about telling a story rooted in our land.

- **Is the system up to climate change? In the DAC Kamptal, additional grape varieties are already permitted. Will that also be necessary for the Eisenberg futurewise? And do these developments not go against the principle of 'regional typicality'?**

The classification system needs to evolve alongside changing climate conditions. At the moment, both Blaufränkisch and Welschriesling are well-suited to adapt to climate change. These two grape varieties are currently the finest representatives of the Eisenberg region. However, it's hard to say what the Eisenberg will look like in 100 years.

One thing will always remain constant: THE EISENBERG and its soils.

- **Isn't it getting a bit out of hand with all the classification systems everywhere? Is it still understandable for the consumer?**

Yes, it can be overwhelming for consumers to navigate so many classification systems. It's often difficult for them to know exactly what they're consuming. The clearer and more detailed we communicate about these systems, the easier it will be for consumers to understand. Transparency and education are key to ensuring they grasp the differences without feeling lost

Bijlage XIV

Frank Smulders MW

13 oktober 2024

Interview Frank Smulders MW

Wat vind je van een (terroir-georienteerd) classificatiesysteem in het algemeen?

Een bakermat als Bourgogne... maar ook modernere (private) initiatieven als Corpinnat, STK, VDP. Er heerst blijkbaar wat onvrede over landelijke wetten, maar heeft het toegevoegde waarde behalve marketing? Wordt de (moderne) consument er mee geholpen of wordt het er alleen maar ingewikkelder van?

Ik ben eigenlijk in de loop der jaren steeds kritischer geworden op de steeds verder uitdijende wens in wijngebieden om steeds verder te classificeren, in te delen, etc etc. Dit om diverse redenen die ook al aanstipt.

Ik vind in het algemeen sowieso dat het helemaal uit de hand loopt met alle indelingen en classificaties, en vraag mij af in hoeverre de consument dit allemaal nog kan en vooral wil bijhouden. Wat Oostenrijk betreft kan ik mij een klein onderzoekje herinneren waaruit bleek dat de Oostenrijkse Sektpiramide door handel en consumenten grotendeels als niet relevant werd ervaren. Maar we gaan maar door met nog meer classificaties, indelingen, subregios etc etc (ik denk bijvoorbeeld aan Muscadet met zijn crus, de Languedoc ook, Bierzo en Priorat met hun indelingen, etc etc etc), en ik zie de consument gewoon zijn schouders ophalen in de meeste gevallen.

Wat dat betreft is Bourgogne leidend geworden en probeert inderdaad iedereen nu Bourgogne te zijn. Ik vind dat daar heel veel op aan te merken valt.

Hoe vind je an sich het 'ÖTW' classificatiesysteem opgebouwd?

Wat zijn eventuele verbeterpunten? Is specifieke herkomst de juiste uitgangspositie? Is de moderne consument hiermee geholpen, werkt het qua marketing/export en is kwaliteit wel voldoende gewaarborgd?

Laat ik beginnen met stellen dat de ÖTW het classificeren van de wijngaarden zeer grondig en objectief aanpakt. Er wordt een meerjarenplan gevolgd, waarin o.a. door grootschalige blindproeverijen geprobeerd wordt objectief (voor zover mogelijk) vast te stellen welke wijngaarden zich qua kwaliteit en wellicht ook typiciteit onderscheiden. Ik heb zelf twee keer mee geproefd maar omdat ik dat vreselijk werk vind heb ik me niet opnieuw aangemeld.

Hoewel ik niet zal betwisten dat het iemand als Michael Moosbrugger van Schloss Gobelsburg en grote aanjager van het project er echt in gelooft, zie ik deze internationale trend tot classificeren en indelen toch vooral als marketing. Anders gezegd, blijkbaar is de consument bereid om meer te betalen als de geografische herkomst preciezer is aangegeven (dorp is beter dan regio, wijngaard beter dan dorp, en het liefst is de wijngaard dan ook nog geclassificeerd). Uiteraard is dit gewoon niet waar, en kan vaak door blenden een veel beter eindresultaat worden 'samengesteld'.

In de keuze van wijngaarden die in aanmerking komen voor classificatie, speelt heel duidelijk de aanwezigheid van bekende en mediagenieke producenten een grote rol. Anders gezegd,

wijngaarden die de pech hebben dat er geen beroemde producenten actief zijn, vallen al heel snel buiten de boot. Deze problematiek is aanwijsbaar in Oostenrijk, maar zeker ook in Duitsland, of zelfs Spanje (Priorat bijvoorbeeld).

Is het systeem voldoende toekomstbestendig? Denk uiteraard aan klimaatverandering... (is bijvoorbeeld de Bourgogne classificatie misschien deels achterhaald?)

Zo las ik over de DAC Kamptal waar 3 nieuwe rassen worden ingevoerd: chardonnay, pinot gris en pinot blanc....misschien wel noodzakelijk maar één van de pijlers van terroir georiënteerde classificaties is een 'garantie' voor regionale typiciteit. Dat is met nieuwe druivenrassen natuurlijk uitdagend (onmogelijk? op korte termijn)... Zo ook dat het er niet eenvoudiger op wordt voor de consument, vooral niet als andere gebieden het voorbeeld gaan volgen.

Ook het thema klimaatverandering speelt een rol. In vrijwel alle gebieden begint de klimaatverandering nu heel snel effecten te tonen, maar de wijnwereld (producenten, journalisten, consumenten), van nature zeer conservatief, ziet dit nog niet echt. Maar in koele klimaten zoals delen van Oostenrijk, worden traditioneel de warmste en droogste wijngaarden als de beste gezien. Hier valt in snel tempo steeds meer op af te dingen!

De vraag over de druivenrassen is eigenlijk een filosofische. Natuurlijk kun je zeggen dat het uiteindelijk gaat om de herkomst, maar volgens mij is het toch echt zo dat bepaalde druivenrassen nou eenmaal beter werken in een bepaalde wijngaard dan andere. Als je Gamay in Le Chambertin plant geeft dat ook een resultaat, maar toch niet datgene wat Pinot Noir er brengt. Ik vrees dat hier ook vaak commerciële belangen van wijnboeren een rol spelen. Ik vind het in ieder geval geen sterke bod. Het verbaast me ook wel, en in Duitsland ziet de VDP dat in ieder geval toch anders.

Is een landelijk systeem gebaseerd op specifieke herkomst überhaupt haalbaar denk je?

Is een brede draagkracht noodzakelijk voor een succesvolle uitwerking? Stel Wachau en Burgenland sluiten niet aan....

Ik denk niet dat het belangrijk is dat het hele land meedoet. In Duitsland lijkt dit wel te gaan lukken (en is binnen de VDP nu al het geval), maar in Frankrijk, de bakermat van alle classificaties, is dit absoluut niet het geval en heeft iedere (sub) regio zijn eigen systeem.

Bijlage XV

Julia Harding MW

Senior editor Jancis Robinson

Interview Julia Harding MW

Gesproken gedurende de Este Lage präsentation in Grafenegg op 12 september 2024.

Onderstaande vragen zijn aanvullend op haar gepubliceerde artikel 'Austria's Erste Lage Dilemma' 27-09-2023.

The phenomenon of classifications in general, what do you think of that? Isn't it becoming far too much and incomprehensible for consumers? Is Austria doing the right thing here? Is it mainly something (marketing) for the export market? Or also for the Austrian wine drinker?

I cannot speak for Austrian wine drinkers although I am told that they are very conservative, so they may follow their favorite producers rather than specific wines and classifications.

I can see a good reason for being able to put vineyard names on labels and to be able to highlight in some way if these are exceptional vineyards but the genesis of the EL makes it complicated, just as the VDP classification is still part of a private association and not in German wine law. As long as a classification is open to all, it can benefit all.

Consumers cannot all be bundled into one group. Some will understand and appreciate classifications. For those who do not, it won't stop them enjoying their wines. But of course a historical classification does not guarantee quality. The key is to communicate what the classification means and show it clearly on the packaging. I think German-speaking countries are at a bit of a disadvantage because not many people speak German.

Is it necessary that there is broad support and that prominent figures such as Eisenberg, Steiermark and Wachau join in?

I think it would make the EL classification more valid and valuable if it were used nationally, or at least were not used exclusively by a private organization. And it would help if there were no private associations using their own terms and hierarchies but it is difficult to implement a new system now and especially when many people see it as the initiative of the ÖTW.

However, the Wachau has successfully used its Federspiel-Steinfeder-Smaragd classification for many years, even if climate change calls into question a classification built on sugar ripeness. And in other countries, classifications vary from region to region (PC and GC in Burgundy vs first growth etc in Bordeaux). At least in France the notion of a 'cru' is used widely and has been used for long enough for non-French people to have an idea about the meaning of eg premier cru and grand cru.

And the DAC Kamptal now provides 3 new grape varieties. Somewhere I think it is a logical preparation for climate change... but does this guarantee the 'regional typicality'? In Kamptal they indicate that the grape variety is subordinate to origin... other areas will follow suit, which will give a completely different image of Austrian wine in the long term.

I think place of origin should take precedence over variety and am therefore pleased to see this change for the Kamptal DAC. While typicality can be related to variety.